

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
AGENCIJA ZA BANKARSTVO
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

INFORMACIJA

**O SUBJEKTIMA BANKOVNOG SUSTAVA FEDERACIJE BOSNE I
HERCEGOVINE SA STANJEM NA DAN 31. 12. 2020.
(PO KONAČNIM NEREVIDIRANIM PODACIMA)**

Sarajevo, travanj 2021. godine

Skraćenice i termini:

AOD	Agencija za osiguranje depozita Bosne i Hercegovine
BD	Brčko Distrikt
BDP	Bruto domaći proizvod
BiH	Bosna i Hercegovina
CBBiH	Centralna banka Bosne i Hercegovine
CRK	Centralni registar kredita poslovnih subjekata i fizičkih osoba u BiH
DPP	Devizni platni promet
EBA	European Banking Authority (Europsko nadzorno tijelo za bankarstvo)
ECB	European Central Bank (Europska centralna banka)
ECL	Expected credit loss (Očekivani kreditni gubitak)
EFSE	European Fund for Southeast Europe (Europski fond za Jugoistočnu Europu)
EKS	Efektivna kamatna stopa
EU	Europska unija
FBA	Agencija za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine
FBiH	Federacija Bosne i Hercegovine
FED	The Federal Reserve (Američka centralna banka)
FINREP	Financial Reporting Framework (Okvir za financijsko izvještavanje banaka)
FMF	Federalno ministarstvo financija/finansija
FOO	Financijsko-obavještajni odjel
FSAP	Financial Sector Assessment Program (Program procjene financijskog sektora)
FX rizik	Foreign Exchange Risk (Devizni rizik)
ICAAP	Internal Capital Adequacy Assessment Process (Interni proces procjene adekvatnosti kapitala)
ILAAP	Internal Liquidity Adequacy Assessment Process (Interni proces procjene adekvatnosti likvidnosti)
LCR	Liquidity Coverage Ratio (Koeficijent pokriva likvidnosti)
MKD	Mikrokreditno društvo
MKF	Mikrokreditna fondacija
MKO	Mikrokreditna organizacija
MMF	Međunarodni monetarni fond
MRS	Međunarodni računovodstveni standardi
MSFI	Međunarodni standardi financijskog izvještavanja
NFI	Nedepozitne financijske institucije
NKS	Nominalna kamatna stopa
NPL	Non performing loans (Nekvalitetni krediti)
NSFR	Net Stable Funding Ratio (Koeficijent neto stabilnih izvora financiranja)
RKG	Rezerve za kreditne gubitke
RS	Republika Srpska
SAD	Sjedinjene Američke Države
SB	Svjetska banka
SBS	Subjenti bankovnog sustava FBiH: banke, bankarske grupe, razvojne banke, MKO, leasing društva, faktoring društva, mjenjači i druge financijske organizacije čije poslovanje nadzire FBA
SPNiFTA	Sprječavanje pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti
SREP	Supervisory Review and Evaluation Process (Supervizorski pregled i proces procjene)

UBBiH	Udruga banaka Bosne i Hercegovine
UDLBiH	Udruga društava za leasing BiH
UPP	Unutarnji platni promet
USAID	United States Agency for International Development - Financial Reform Agenda
FINRA	Activity Project (Agencija Sjedinjenih Američkih Država za međunarodni razvoj
Projekat	- Projekt reformi finansijskog sektora)
UO FBA	Upravni odbor Agencije za bankarstvo Federacije BiH
ZoA	Zakon o Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine
ZoB	Zakon o bankama
ZoF	Zakon o faktoringu
ZoL	Zakon o leasingu
ZoMKO	Zakon o mikrokreditnim organizacijama

SADRŽAJ:

Skraćenice i termini:.....	2
Popis tablica:	6
Popis grafikona:.....	8
Sažetak regulatornih zahtjeva i standardi poslovanja SBS.....	9
SAŽETAK.....	11
UVOD	16
1. MAKROEKONOMSKI OKVIR POSLOVANJA KREDITNIH INSTITUCIJA	17
2. REGULATORNI OKVIR SBS.....	21
3. BANKARSKI SEKTOR	22
3.1. STRUKTURA BANKARSKOG SEKTORA U FBiH.....	22
3.1.1. Status, broj i poslovna mreža.....	22
3.1.2. Struktura vlasništva i tržišni udjel	22
3.1.3. Kadrovska struktura.....	25
3.2. FINANCIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA.....	26
3.2.1. Bilanca stanja.....	26
3.2.2. Obveze	29
3.2.3. Kapital i adekvatnost kapitala.....	33
3.2.4. Kreditni rizik	36
3.2.5. Profitabilnost	42
3.2.6. Ponderirane NKS i EKS	45
3.2.7. Likvidnost.....	46
3.2.8. Devizni (FX) rizik	48
3.3. PREPORUKE ZA BANKARSKI SEKTOR	50
4. SEKTOR NEDEPOZITNIH FINANCIJSKIH INSTITUCIJA	52
4.1. MIKROKREDITNI SEKTOR	52
4.1.1. STRUKTURA MIKROKREDITNOG SEKTORA U FBiH.....	52
4.1.1.1. Status, broj i poslovna mreža	52
4.1.1.2. Struktura vlasništva	52
4.1.1.3. Kadrovska struktura	52
4.1.2. FINANCIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA	53
4.1.2.1. Bilanca stanja	53
4.1.2.2. Kapital i obveze.....	54
4.1.2.3. Aktiva i kvaliteta aktive	55
4.1.2.4. Financijski rezultat mikrokreditnog sektora FBiH.....	58
4.1.3. PREPORUKE ZA MIKROKREDITNI SEKTOR	59
4.2. LEASING SEKTOR	60
4.2.1. STRUKTURA LEASING SEKTORA U FBiH.....	60
4.2.1.1. Broj leasing društava	60
4.2.1.2. Struktura vlasništva	60
4.2.1.3. Kadrovska struktura	60
4.2.2. FINANCIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA	61
4.2.2.1. Bilanca stanja	61
4.2.2.2. Kapital i obveze.....	63
4.2.2.3. Aktiva i kvaliteta aktive	63
4.2.2.4. Profitabilnost	64
4.2.2.5. Struktura plasmana prema predmetu i vrsti leasinga.....	66
4.2.3. PREPORUKE ZA LEASING SEKTOR	67
4.3. FAKTORING POSLOVI.....	68
4.3.1. Sudionici na tržištu faktoringa u FBiH.....	68
4.3.2. Opeg, struktura i trend faktoring poslovanja u FBiH	68
4.3.3. PREPORUKE ZA FAKTORING POSLOVANJE	70
5. POSLOVANJE BANAKA U OBAVLJANJU PLATNOG PROMETA I SPNiFTA	71

5.1. POSLOVANJE BANAKA U OBAVLJANJU PLATNOG PROMETA	71
5.2. SPNIFTA.....	72
ZAKLJUČAK	74
PRAVNI OKVIR	76
Prilog 1- Pravni okvir za rad FBA i SBS u FBiH.....	76
PRILOZI ZA BANKARSKI SEKTOR	88
Prilog 2 - Osnovni podaci o bankama u FBiH - 31. 12. 2020.	88
Prilog 3 - Bilanca stanja banaka u FBiH po shemi FBA (aktivna podbilanca) - 31. 12. 2020.....	89
Prilog 4 - Pregled aktive, kredita, depozita i finansijskog rezultata banaka u FBiH - 31. 12. 2020.	90
Prilog 5 - Sektorska struktura kredita u FBiH i ECL - 31. 12. 2020.	91
Prilog 6 – Račun dobiti i gubitka banaka u FBiH po shmi FBA - 31. 12. 2020.....	92
Prilog 7 - Prosječne ponderirane NKS i EKS na kredite i depozite po razdobljima	93
PRILOZI ZA MIKROKREDITNI SEKTOR.....	94
Prilog 8 - Osnovni podaci o MKO u FBiH - 31. 12. 2020.	94
Prilog 9 - Zbirna bilanca stanja MKF - 31. 12. 2020.	95
Prilog 10 - Zbirna bilanca stanja MKD - 31. 12. 2020.....	96
Prilog 11 - Pregled osnovnih pokazatelja MKO u FBiH - 31. 12. 2020.	97
Prilog 12 - Pregled prosječnih ponderiranih NKS i EKS za MKO - 31. 12. 2020.....	98
Prilog 12a - Usporedni pregled prosječnih ponderiranih NKS i EKS za MKO	98
Prilog 13 - Zbirni račun dobiti i gubitka MKF - 31. 12. 2020.....	99
Prilog 14 - Zbirni račun dobiti i gubitka MKD - 31. 12. 2020.	100
PRILOZI ZA LEASING SEKTOR.....	101
Prilog 15 - Osnovni podaci o leasing društvima u FBiH - 31. 12. 2020.	101
Prilog 16 - Zbirna bilanca stanja leasing društava - 31. 12. 2020.	102
Prilog 17 - Pregled osnovnih pokazatelja leasing društava u FBiH - 31. 12. 2020.....	103
Prilog 18 - Zbirni račun dobiti i gubitka leasing društava - 31. 12. 2020.....	104
Prilog 19 - Pregled prosječnih ponderiranih NKS i EKS za ugovore o finansijskom leasingu-31. 12. 2020.	105
Prilog 19a - Usporedni pregled prosječnih ponderiranih NKS i EKS za ugovore o finansijskom leasingu	105

Popis tablica:

Tablica 1:	Izdvojeni makroekonomski pokazatelji.....	17
Tablica 2:	Banke FBiH, organizacijski dijelovi banaka iz RS u FBiH i mreža bankomata i POS uređaja	22
Tablica 3:	Struktura vlasništva prema ukupnom kapitalu.....	24
Tablica 4:	Struktura vlasništva prema udjelu državnog, privatnog i stranog kapitala.....	24
Tablica 5:	Tržišni udjeli banaka prema vrsti vlasništva (većinskom kapitalu).....	25
Tablica 6:	Kvalifikacijska struktura zaposlenih u bankama FBiH.....	25
Tablica 7:	Ukupna aktiva po zaposlenom.....	25
Tablica 8:	Bilanca stanja.....	26
Tablica 9:	Aktiva banaka prema vlasničkoj strukturi.....	27
Tablica 10:	Udjel grupa banaka u ukupnoj aktivi.....	28
Tablica 11:	Novčana sredstva banaka	28
Tablica 12:	Ulaganja u vrijednosne papire prema vrsti instrumenta.....	29
Tablica 13:	Vrijednosni papiri entitetskih vlada BiH.....	29
Tablica 14:	Sektorska struktura depozita.....	31
Tablica 15:	Štednja stanovništva.....	31
Tablica 16:	Ročna struktura štednih depozita stanovništva.....	32
Tablica 17:	Kreditni, štednja i depoziti stanovništva	32
Tablica 18:	Izvešće o stanju regulatornog kapitala.....	33
Tablica 19:	Struktura izloženosti riziku.....	34
Tablica 20:	Pokazatelji adekvatnosti kapitala.....	35
Tablica 21:	Stopa financijske poluge.....	35
Tablica 22:	Financijska imovina, izvanbilančne stavke i ECL.....	36
Tablica 23:	Izloženost prema razinama kreditnog rizika.....	37
Tablica 24:	Sektorska struktura kredita.....	39
Tablica 25:	Ročna struktura kredita.....	39
Tablica 26:	Kreditni prema razinama kreditnog rizika.....	40
Tablica 27:	Ostvareni financijski rezultat: dobit/gubitak.....	42
Tablica 28:	Struktura ukupnih prihoda.....	43
Tablica 29:	Struktura ukupnih rashoda.....	44
Tablica 30:	Pokazatelji profitabilnosti, produktivnosti i efikasnosti.....	45
Tablica 31:	LCR.....	46
Tablica 32:	Ročna struktura depozita po preostalom dospijeću.....	46
Tablica 33:	Koeficijenti likvidnosti.....	47
Tablica 34:	Ročna usklađenost financijske aktive i obveza do 180 dana.....	48
Tablica 35:	Devizna usklađenost financijske aktive i obveza (EUR i ukupno).....	49
Tablica 36:	Kvalifikacijska struktura zaposlenih u MKO u FBiH.....	53
Tablica 37:	Bilanca stanja mikrokreditnog sektora.....	53
Tablica 38:	Ročna struktura uzetih kredita.....	54
Tablica 39:	Struktura kapitala mikrokreditnog sektora.....	55
Tablica 40:	Neto mikrokreditni	56
Tablica 41:	Sektorska i ročna struktura mikrokredita.....	56
Tablica 42:	RKG.....	57
Tablica 43:	Zbirni račun dobiti i gubitka mikrokreditnog sektora.....	58
Tablica 44:	Kvalifikacijska struktura zaposlenih u leasing društvima FBiH.....	60
Tablica 45:	Struktura potraživanja po financijskom leasingu.....	61
Tablica 46:	Struktura potraživanja po financijskom leasingu - usporedni pregled.....	62
Tablica 47:	Struktura neto bilančnih pozicija aktive.....	62
Tablica 48:	Pregled rezervi za financijski leasing.....	63
Tablica 49:	Struktura ukupnih prihoda.....	65
Tablica 50:	Struktura ukupnih rashoda.....	65
Tablica 51:	Struktura broja zaključenih ugovora i iznosa financiranja leasing sustava.....	66

Tablica 52: Nominalni iznos otkupljenih novčanih potraživanja i isplaćenih kupčevih obveza prema dobavljačima u FBiH, prema vrsti faktoringa i domicilnosti.....	69
Tablica 53: Opseg UPP-a i DPP-a	71
Tablica 54: Opseg DPP-a	71
Tablica 55: Opseg UPP-a	71
Tablica 56: Izvršeni mjenjački poslovi banaka	72
Tablica 57: Izvršeni mjenjački poslovi ovlaštenih mjenjača.....	72
Tablica 58: Izvještene transakcije po broju i vrijednosti - banke.....	72
Tablica 59: Izvještene sumnjive transakcije po broju i vrijednosti - banke.....	73
Tablica 60: Izvještene sumnjive transakcije po broju i vrijednosti - MKO	73

Popis grafikona:

Grafikon 1:	Glavne kamatne stope vodećih centralnih banaka.....	18
Grafikon 2:	Omjer NPL-a i stopa kapitala banaka u EU	19
Grafikon 3:	Struktura stranog kapitala po zemljama, udjel u %	23
Grafikon 4:	Struktura stranog kapitala po zemljama - sjedištu grupe, udjel u %	24
Grafikon 5:	Herfindahlov indeks koncentracije u aktivi, kreditima i depozitima	27
Grafikon 6:	Koncentracijske stope za pet najvećih banaka - CR5: aktiva, krediti i depoziti.....	27
Grafikon 7:	Struktura ulaganja u vrijednosne papire prema kriteriju države emitenta.....	29
Grafikon 8:	Ukupni depoziti (000 KM).....	30
Grafikon 9:	Omjer kredita i depozita.....	30
Grafikon 10:	Štednja stanovništva po razdobljima	32
Grafikon 11:	Kreditni (000 KM)	38
Grafikon 12:	Udjel NPL-a u kreditima.....	41

Sažetak regulatornih zahtjeva i standardi poslovanja SBS

Minimalni iznos uplaćenog osnivačkog kapitala - 15 milijuna KM	Članak 24. stavak (2) ZoB ¹
Stopa redovnog temeljnog kapitala – 6,75%	Članak 34. stavak (1) točka a) Odluke o izračunavanju kapitala banke ²
Stopa temeljnog kapitala – 9%	Članak 34. stavak (1) točka b) Odluke o izračunavanju kapitala banke
Stopa regulatornog kapitala – 12%	Članak 34. stavak (1) točka c) Odluke o izračunavanju kapitala banke
Zaštitni sloj za očuvanje kapitala u obliku redovnog temeljnog kapitala – 2,5% ukupnog iznosa izloženosti riziku	Članak 39. stavak (1) Odluke o izračunavanju kapitala banke
Stopa financijske poluge – 6%	Članak 37. stavak (2) Odluke o izračunavanju kapitala banke
Koeficijent pokrića likvidnosti – LCR \geq 100%	Članak 17. stavak (2), Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banke ³
Ročna usklađenost financijske aktive i financijskih obveza	Ročno usklađivanje preostalih rokova do ugovorenih dospijeća instrumenata aktive i obveza: - najmanje 65% izvora sredstava s rokom dospijeća do 30 dana angažira u plasmane (instrumente aktive) s rokom dospijeća do 30 dana, članak 40a. stavak (2) točka a) Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banke; - najmanje 60% izvora sredstava s rokom dospijeća do 90 dana angažira u plasmane (instrumente aktive) s rokom dospijeća do 90 dana, članak 40a. stavak (2) točka b) Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banke; - najmanje 55% izvora sredstava s rokom dospijeća do 180 dana angažira u plasmane (instrumente aktive) s rokom dospijeća do 180 dana, članak 40a. stavak (2) točka c) Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banke.
Ograničenje za individualnu deviznu poziciju preko-noći banke, osim u EUR-ima – najviše do 20% priznatog kapitala banke	Članak 3. stavak (2) točka a) Odluke o upravljanju deviznim rizikom banke ⁴
Ograničenje za individualnu deviznu poziciju preko-noći u EUR-ima - najviše do 40% priznatog kapitala banke.	Članak 3. stavak (2) točka b) Odluke o upravljanju deviznim rizikom banke
Ograničenje za ukupnu deviznu poziciju – najviše do 40% priznatog kapitala banke	Članak 3. stavak (2) točka c) Odluke o upravljanju deviznim rizikom banke
Herfindahl-Hirschman indeks - HHI	Predstavlja najčešće korištenu mjeru koncentracije u europskom i američkom ekonomskom sustavu. HHI je zbroj kvadrata postotnih udjela konkretne veličine (npr. aktive, depozita, kredita) svih tržišnih sudionika u sustavu. Ako je vrijednost HHI manja od 1000, smatra se da na tržištu nije

¹ „Službene novine Federacije BiH“, br. 27/17

² „Službene novine Federacije BiH“, br. 81/17, 50/19, 37/20 i 81/20

³ „Službene novine Federacije BiH“, br. 81/17 i 37/20

⁴ „Službene novine Federacije BiH“, br. 81/17 i 37/20

	<p>prisutna koncentracija, za vrijednost indeksa između 1000 i 1800 jedinica na tržištu je prisutna umjerena koncentracija, ako je vrijednost HHI iznad 1800, to je pokazatelj postojanja visoke koncentracije.</p> <p>CR je pokazatelj koncentracije u bankarskom sektoru i predstavlja ukupan udjel najvećih banaka u sektoru u odabranim relevantnim kategorijama: u aktivi, kreditima i depozitima. Označava se prema broju banaka koje se uključuju u izračun, npr. CR 5. Ne postoji jedinstven i općeprihvaćen stav o interpretaciji dobivenih rezultata koncentracijskog omjera. Ako je veća vrijednost, veća je koncentracija tržišta.</p> <p>Pokazuje odnos najvažnijih bankarska agregata, kredita, na strani aktive i depozita i uzetih kredita, na strani izvora sredstava. Što je stopa veća, to je slabija pozicija likvidnosti banke. Iskustveni standardi su: manji od 70% - veoma solidan, 71%-75% - zadovoljavajući, 76%-80% - na granici zadovoljavajućeg, 81%-85% - nedovoljan, preko 85% - kritičan.</p>
Koncentracijska stopa – CR	
Odnos krediti/depoziti i uzeti krediti	
Minimalan iznos temeljnog kapitala MKD - 500.000 KM	Članak 26. stavak (1) ZoMKO ⁵
Minimalan iznos temeljnog kapitala MKF - 50.000 KM	Članak 36. stavak (1) ZoMKO
Stopa fiksne aktive u odnosu na ukupnu aktivu umanjenu za donirani kapital - do 10% za MKF i MKD u kojem MKF ima većinsko vlasništvo	Članak 11. stavak (2) Odluke o uvjetima i ostalim standardima poslovanja i ograničenjima u mikrokreditnoj organizaciji ⁶
Stopa kapitala umanjenog za donirani kapital u odnosu na ukupnu aktivu MKO - preko 10%	Članak 11. stavak (1) Odluke o uvjetima i ostalim standardima poslovanja i ograničenjima u mikrokreditnoj organizaciji
Portfelj u riziku MKO preko 30 dana (PAR) - do 5%	Članak 12. stavak (1) točka c) Odluke o uvjetima i ostalim standardima poslovanja i ograničenjima u mikrokreditnoj organizaciji
Godišnji otpis MKO - do 3%	Članak 12. stavak (1) točka d) Odluke o uvjetima i ostalim standardima poslovanja i ograničenjima u mikrokreditnoj organizaciji
Operativna efikasnost poslovanja MKO - do 45%	Članak 12. stavak (1) točka b) Odluke o uvjetima i ostalim standardima poslovanja i ograničenjima u mikrokreditnoj organizaciji
Povrat na aktivu MKO prilagođen za inflaciju, tržišnu cijenu kapitala i donacije (AROA) - pozitivan	Članak 12. stavak (1) točka a) Odluke o uvjetima i ostalim standardima poslovanja i ograničenjima u mikrokreditnoj organizaciji
Minimalan iznos temeljnog kapitala leasing društava - 250.000 KM	Članak 8. stavak (1) ZoL ⁷
Minimalan iznos temeljnog kapitala društava za faktoring - 750.000 KM	Članak 27. stavak (1) ZoF ⁸

⁵ „Službene novine Federacije BiH“, broj: 59/06

⁶ „Službene novine Federacije BiH“, broj: 103/18

⁷ „Službene novine Federacije BiH“, broj: 85/08, 39/09, 65/13, 104/16

⁸ „Službene novine Federacije BiH“, broj: 14/16 i 74/20

SAŽETAK

Osnovni pokazatelji poslovanja bankarskog sektora u FBiH

U FBiH je na kraju 2020. godine poslovalo 15 komercijalnih banaka, s 531 organizacijskim dijelom, u kojima je bilo zaposleno ukupno 6.522 radnika, što je za 137 radnika manje u odnosu na kraj 2019. godine.

Ukupna neto aktiva na razini bankarskog sektora u FBiH sa 31. 12. 2020. iznosi 24,4 milijarde KM i za 185,9 milijuna KM ili 0,8% je veća u odnosu na 31. 12. 2019.

Ukupni kapital banaka u FBiH iznosi 3,1 milijardu KM, što je za 65,3 milijuna KM ili 2,1% manje u odnosu na kraj 2019. godine, od čega dionički kapital iznosi 1,3 milijarde KM. Udjel ukupnog kapitala u izvorima na razini bankarskog sektora FBiH iznosi 12,6%.

Regulatorni kapital iznosi 2,7 milijardi KM i gotovo je na istoj razini u odnosu na kraj 2019. godine. Temeljni kapital smanjen je za 74,8 milijuna KM ili 2,8%, dok je dopunski kapital povećan za 83,4 milijuna KM ili 246,9%. Značajno povećanje dopunskog kapitala posljedica je primjene Odluke o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka⁹ i ukidanja nedostajućih RKG kao odbitne stavke od dopunskog kapitala.

Stopa regulatornog kapitala bankarskog sektora FBiH na dan 31. 12. 2020. iznosi 19,1% i za 1,2 postotna boda veća je u odnosu na kraj 2019. godine, dok su ostale stope kapitala (stopa redovnog temeljnog kapitala i temeljnog kapitala) na razini bankarskog sektora FBiH veće za 0,6 postotnih bodova u odnosu na isto razdoblje prethodne godine.

Stopa financijske poluge (odnos temeljnog kapitala i ukupne izloženosti banke) na razini bankarskog sektora FBiH iznosi 10,1%, i za 0,4 postotna boda manja je u odnosu na kraj 2019. godine.

Ukupna izloženost banaka iznosi 28,9 milijardi KM, od čega se 25 milijardi KM odnosi na bilančne izloženosti, a 3,9 milijardi KM na izvanbilančne stavke.

U 2020. godini zabilježeno je povećanje bilančne izloženosti u odnosu na kraj 2019. godine za iznos od 208,4 milijuna KM ili 0,8%, a nastao je kao neto efekt povećanja financijske imovine koja se vrednuje po fer vrijednosti i po amortiziranom trošku, kao i ostalih financijskih potraživanja, te smanjenja novčanih sredstava. U istom razdoblju zabilježen je rast izvanbilančnih stavki za 379,1 milijun KM ili 10,8%, a isti je najvećim dijelom posljedica rasta na poziciji neopozivo odobrenih, a neiskorištenih kredita kod jedne banke.

Bilančne izloženosti u razini kreditnog rizika 1 na dan 31. 12. 2020. iznose 22,3 milijarde KM i čine 89,3% ukupnih bilančnih izloženosti. Bilančne izloženosti u razini kreditnog rizika 2 na dan 31. 12. 2020. iznose 1,6 milijardi KM i čine 6,6% ukupnih bilančnih izloženosti, dok bilančne izloženosti u razini kreditnog rizika 3 iznose jednu milijardu KM i čine 4,1% ukupnih bilančnih izloženosti.

Izvanbilančne izloženosti raspoređene u razini kreditnog rizika 1 na dan 31. 12. 2020. iznose 3,4 milijarde KM i čine 88,4% ukupnih izvanbilančnih izloženosti. Izloženosti u razini kreditnog rizika 2 iznose 443,2 milijuna KM ili 11,4% ukupnih izvanbilančnih izloženosti, dok je u razini kreditnog rizika 3 raspoređeno šest milijuna KM ili 0,2% ukupnih izvanbilančnih izloženosti.

⁹ „Službene novine Federacije BiH“, br. 44/19 i 37/20

Kao rezultat primjene Odluke o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka, stope pokrivenosti ECL su povećane u odnosu na kraj 2019. godine. Pokrivenost za bilančne izloženosti u razini kreditnog rizika 1 povećana je sa 0,6% na 0,8%, u razini kreditnog rizika 2 sa 6,9% na 12,4% i u razini kreditnog rizika 3 sa 72,7% na 78,2%.

Ukupna pokrivenost ECL izvanbilančnih izloženosti povećana je sa 1,2% na 1,5%. Povećanje pokrivenosti zabilježeno je kod razine kreditnog rizika 2, dok je kod razine kreditnog rizika 1 i 3 došlo do smanjenja stope pokrivenosti. Smanjenje pokrivenosti ECL kod razine kreditnog rizika 1 rezultat je većeg rasta izloženosti u odnosu na rast ECL, a kod razine kreditnog rizika 3, najvećim dijelom uslijed izvršenog računovodstvenog otpisa kod dvije banke.

Na dan 31. 12. 2020. krediti iznose 15,3 milijarde KM i isti su ostvarili povećanje od 33,9 milijuna KM ili 0,2% u odnosu na kraj 2019. godine. Krediti odobreni stanovništvu, s udjelom u ukupnim kreditima od 47,7%, ostvarili su smanjenje od 1,6% i iznose 7,3 milijarde KM. Krediti odobreni pravnim osobama, s udjelom u ukupnim kreditima od 52,3%, ostvarili su rast od 2% i iznose osam milijardi KM.

Kreditni portfelj u razini kreditnog rizika 3 (NPL) na dan 31. 12. 2020. iznosi 982,8 milijuna KM i čini 6,4% ukupnog kreditnog portfelja, i smanjen je za 264,6 milijuna KM ili 21,2% u odnosu na kraj prethodne godine, najvećim dijelom zbog izvršenog računovodstvenog otpisa, što je imalo utjecaja i na smanjenje ukupnih kredita. Stopa pokrivenosti ECL za razinu kreditnog rizika 3 iznosi 77,7% (pravne osobe 77,6%, a stanovništvo 77,8%) i u odnosu na 31. 12. 2019. veća je za 5,8 postotnih bodova.

Po isteku mjera koje je propisala FBA za oporavak od negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem COVID-19 (u daljnjem tekstu: pandemija), odnosno krajem 2021. godine, može se očekivati povećanje kreditnog portfelja u razinu kreditnog rizika 3 kao posljedica produženog utjecaja pandemije na poslovanje klijenata banaka.

Od ukupnih kredita plasiranih pravnim osobama, na NPL se odnosi 543,7 milijuna KM ili 6,8%, što je za tri postotna boda manje u odnosu na kraj 2019. godine. Za sektor stanovništva NPL iznosi 439,1 milijun KM ili 6%, što je za 0,5 postotnih bodova manje u odnosu na kraj 2019. godine.

Zaključno s krajem 2020. godine jedna milijarda KM ili 6,7% od iznosa ukupnih kredita je obuhvaćeno nekom od aktivnih mjera propisanih Odlukom o privremenim mjerama koje banka primjenjuje za oporavak od negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem COVID-19¹⁰. Ukupan iznos kreditnog portfelja pravnih osoba koji je obuhvaćen nekom od aktivnih mjera je 892,5 milijuna KM ili 11,2% kreditnog portfelja pravnih osoba, dok portfelj stanovništva pod aktivnim mjerama iznosi 133,7 milijuna KM ili 1,8% kreditnog portfelja stanovništva.

Novčana sredstva iznose 7,4 milijarde KM ili 30,4% ukupne aktive i manja su za 227 milijuna KM ili 3% u odnosu na kraj 2019. godine.

Ulaganja u vrijednosne papire sa 31. 12. 2020. iznose 1,7 milijardi KM, s udjelom u aktivi od 6,9% i povećana su u odnosu na kraj 2019. godine za 231,1 milijun KM ili 15,9%.

Depoziti, kao najznačajniji izvor financiranja banaka iznose 19,7 milijardi KM, s udjelom od 80,6% u ukupnoj pasivi. U odnosu na kraj 2019. godine, veći su za iznos od 246,6 milijuna KM ili 1,3%. Štedni depoziti, kao najznačajniji i najveći segment depozitnog i financijskog potencijala banaka

¹⁰ "Službene novine F BiH", broj: 60/20

iznose 9,9 milijardi KM i povećani su za 341,9 milijuna KM ili 3,6%, što predstavlja značajan pokazatelj povjerenja građana u bankovni sustav.

Uzeti krediti iznose 811,9 milijuna KM, s udjelom od 3,3% u ukupnoj pasivi i smanjeni su za 44,7 milijuna KM ili 5,2% u odnosu na kraj 2019. godine.

Promatrajući osnovne pokazatelje likvidnosti, kvalitativne i kvantitativne zahtjeve, kao i druge faktore koji utječu na poziciju likvidnosti banaka, može se zaključiti da je likvidnost bankarskog sektora u FBiH na kraju 2020. godine zadovoljavajuća, i pored negativnih efekata na gospodarstvo uzrokovanih pandemijom.

Na razini bankarskog sektora u FBiH, prema izvještajnim podacima banaka sa 31. 12. 2020., iskazan je pozitivan financijski rezultat, koji je za 36,4% manji od iskazanog na kraju prethodne godine. Dvije banke su iskazale gubitak u poslovanju tijekom 2020. godine.

Osnovni pokazatelji poslovanja mikrokreditnog sektora u FBiH

U FBiH sa 31. 12. 2020., dozvolu za rad FBA ima 14 MKO koje čine mikrokreditni sektor u FBiH, od toga 11 MKF (neprofitne organizacije) i tri MKD (profitne organizacije). Sa 31. 12. 2020., MKO sa sjedištem u FBiH su poslovale putem 354 organizacijska dijela, u kojima je zaposleno 1.394 radnika, što je za 3,8% više u odnosu na 31. 12. 2019..

Ukupna aktiva mikrokreditnog sektora u FBiH sa 31. 12. 2020. iznosi 658,1 milijun KM i za 28,4 milijuna KM ili 4,5% veća je u odnosu na 31. 12. 2019. U promatranom razdoblju stopa rasta ukupne aktive MKD je 4,1%, a MKF 4,7%.

Ukupni neto mikrokrediti iznose 533,9 milijuna KM, što čini 81,1% ukupne aktive mikrokreditnog sektora u FBiH i zabilježili su porast za 27 milijuna KM ili 5,3% u odnosu na 31. 12. 2019. Stopa rasta neto mikrokredita u odnosu na 31. 12. 2019. u MKD je 6,2%, dok je u MKF 5%.

Pokazatelji kvalitete mikrokreditnog portfelja na razini sektora (portfelj u riziku preko 30 dana – 1,41% i otpisi - 1,21%) su u okviru propisanih ograničenja, te iskazuju povećanje u odnosu na kraj 2019. godine.

Zaključno sa 31. 12. 2020. 54,3 milijuna KM ili 10,1% od iznosa ukupnih kredita je obuhvaćeno nekom od aktivnih mjera propisanih Odlukom o privremenim mjerama koje leasing društva i mikrokreditne organizacije primjenjuju za oporavak od negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem COVID-19¹¹. Ukupan iznos kreditnog portfelja pravnih osoba pod aktivnim mjerama iznosi pet milijuna KM ili 32,2% kreditnog portfelja pravnih osoba, dok je portfelj fizičkih osoba koji je obuhvaćen nekom od aktivnih mjera 49,3 milijuna KM ili 9,5% kreditnog portfelja fizičkih osoba.

Ukupne obveze po uzetim kreditima mikrokreditnog sektora u FBiH iznose 315,4 milijuna KM, s udjelom od 47,9% u ukupnoj pasivi i veće su za 11,8 milijuna KM ili 3,9% u odnosu na 31. 12. 2019. U promatranom razdoblju rast kreditnih obveza MKD je 1%, dok su kreditne obveze MKF zabilježile rast od 5,4%.

Ukupni kapital na razini mikrokreditnog sektora u FBiH iznosi 311,6 milijuna KM ili 47,4% ukupne pasive i veći je za 17,3 milijuna KM ili 5,8% u odnosu na kraj 2019. godine, pri čemu je stopa rasta ukupnog kapitala MKD 10,9%, a MKF 4,9%.

¹¹ "Službene novine Federacije BiH", broj: 60/20

Na razini mikrokreditnog sektora u FBiH za razdoblje 1.1.-31.12.2020. iskazan je pozitivan finansijski rezultat u iznosu od 11,2 milijuna KM koji je, uslijed značajnog povećanja troškova rezerviranja za kreditne i ostale gubitke i ostalih poslovnih rashoda, manji za 37,1% u odnosu na isto razdoblje 2019. godine. MKD su iskazala gubitak u iznosu od jedan milijun KM, dok su MKF iskazale višak prihoda nad rashodima u ukupnom iznosu od 12,2 milijuna KM.

Operativna efikasnost poslovanja mikrokreditnog sektora FBiH sa 31. 12. 2020. je 18,74%, što je u okviru propisanog pokazatelja, a iskazani povrat na aktivu, prilagođen za inflaciju, tržišnu cijenu kapitala i donacije je pozitivan i iznosi 2,06%, što je u skladu s propisanim ograničenjem poslovanja.

Osnovni pokazatelji poslovanja leasing sektora u FBiH

Leasing sustav u FBiH sa 31. 12. 2020. čine četiri leasing društva (leasing sektor) i jedna komercijalna banka koja obavlja poslove finansijskog leasinga. U četvrtom kvartalu 2020. godine, jednom leasing društvu je oduzeta dozvola za rad, što je rezultiralo jednim društvom manje u odnosu na kraj prethodne godine. U leasing sektoru FBiH je sa 31. 12. 2020. zaposlen ukupno 101 radnik što je za 9,8% manje u odnosu na kraj prethodne godine, a rezultat je prestanka rada jednog leasing društva u četvrtom kvartalu 2020. godine.

Ukupna aktiva leasing sektora u FBiH na dan 31. 12. 2020. iznosi 343,8 milijuna KM i veća je za 20,5 milijuna KM ili 6,3% u odnosu na 31. 12. 2019.

Neto potraživanja po osnovi finansijskog leasinga, kao najznačajnija stavka u strukturi ukupne aktive, iznose 256,8 milijuna KM ili 74,7% ukupne aktive i u odnosu na 31. 12. 2019. veća su za iznos od 15,7 milijuna KM ili 6,5%. U pogledu kvalitete aktive leasing sektora u FBiH sa 31. 12. 2020. iskazano je ukupno 3,5 milijuna KM dospjelih neizmirenih potraživanja koja su veća za 16,2% u odnosu na 31. 12. 2019., na što je najvećim dijelom utjecalo povećanje ove stavke kod jednog leasing društva. Rezerve za gubitke po finansijskom leasingu smanjene su za 20,2% u odnosu na kraj prethodne godine. Ukupan broj i vrijednost novozaključenih leasing ugovora za finansijski i operativni leasing na razini leasing sustava, u promatranom razdoblju bilježe smanjenje za 30,8%, odnosno 16,4%.

Zaključno sa 31. 12. 2020. 28,8 milijuna KM ili 11,1% od iznosa ukupnog financiranja je obuhvaćeno nekom od aktivnih mjera propisanih Odlukom o privremenim mjerama koje leasing društva i mikrokreditne organizacije primjenjuju za oporavak od negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem COVID-19. Ukupan iznos financiranja pravnih osoba koji je obuhvaćen nekom od aktivnih mjera je 28,6 milijuna KM ili 12,5% od iznosa financiranja pravnih osoba, dok portfelj fizičkih osoba pod aktivnim mjerama iznosi 0,2 milijuna KM ili 0,9% od iznosa financiranja fizičkih osoba.

U strukturi ukupne pasive leasing sektora u FBiH sa 31. 12. 2020. najveću stavku predstavljaju obveze po uzetim kreditima u iznosu od 307,9 milijuna KM, koje čine 89,5% ukupne pasive. U odnosu na 31. 12. 2019. ove obveze su povećane za iznos od 21,6 milijuna KM ili 7,5%. Promatrano prema ugovorenoj ročnosti, dominantan je udjel dugoročnih kredita u obvezama po uzetim kreditima.

Ukupni kapital leasing sektora u FBiH na dan 31. 12. 2020. iznosi 27,8 milijuna KM, što čini 8,1% ukupne pasive leasing sektora FBiH i u usporedbi sa 31. 12. 2019., ova bilančna pozicija je smanjena za iznos od 1,3 milijuna KM ili 4,4%.

Na razini leasing sektora u FBiH, kojeg čine četiri leasing društva, u razdoblju 1.1.-31.12.2020. iskazan je pozitivan financijski rezultat u iznosu od 4,3 milijuna KM, što predstavlja povećanje za 5,6 milijuna KM, s obzirom da je u razdoblju 1.1.-31.12.2019. na razini sektora leasinga, kojeg je činilo pet leasing društava, iskazan negativan financijski rezultat u iznosu od 1,3 milijuna KM. Povećanje poslovnog rezultata leasing sektora najvećim dijelom posljedica je poboljšanja poslovnog rezultata kod jednog leasing društva u iznosu od 2,7 milijuna KM koje je s krajem 2020. godine iskazalo pozitivan financijski rezultat i jednog leasing društva u iznosu od 2,8 milijuna KM, koje je u istom razdoblju prethodne godine iskazalo značajan gubitak u poslovanju, a koje i pored značajnog poboljšanja poslovnog rezultata, s krajem 2020. godine posluje s gubitkom. Ostala dva leasing društva su iskazala pozitivan financijski rezultat, iako su zabilježila pad dobiti u odnosu na isto razdoblje prethodne godine za 1,2 milijuna KM.

Osnovni pokazatelji faktoring poslovanja u FBiH

Sa 31. 12. 2020., poslove faktoringa u FBiH obavljale su četiri komercijalne banke, od kojih su tri članice međunarodnih bankarskih grupa sa sjedištem u zemljama članicama EU i jedna u pretežno domaćem vlasništvu.

U FBiH je sa 31. 12. 2020. zaključeno 404 ugovora o faktoringu ukupne nominalne vrijednosti otkupljenih novčanih potraživanja u iznosu od 124,4 milijuna KM. U odnosu na broj zaključenih ugovora o faktoringu u istom razdoblju prethodne godine, zabilježeno je povećanje broja zaključenih ugovora za 15,1%, dok nominalna vrijednost otkupljenih novčanih potraživanja i plaćenih kupčevih obveza prema dobavljaču bilježi smanjenje od 30,1% u odnosu na isto razdoblje prethodne godine.

Ukupni prihodi pružatelja usluga faktoringa na razini faktoring sustava u FBiH za 2020. godinu iznose 1,2 milijuna KM, koji su u usporedbi s istim razdoblje 2019. godine manji za 43,3%.

UVOD

FBA je osnovana 1996. godine kao neovisna i samostalna institucija koja izvršava nadležnosti u skladu s odredbama ZoA, međunarodnim standardima, načelima supervizije i pravilima struke. UO FBA obavlja opći nadzor poslovanja FBA, te u skladu sa zakonom propisanim nadležnostima poduzima mjere za efikasno obavljanje poslova iz svog djelokruga. FBA za svoj rad odgovara Parlamentu FBiH. U okviru redovnog izvršavanja zakonom propisanih nadležnosti, FBA sačinjava i na internetskoj stranici javno objavljuje kvartalne informacije o SBS, koje odobrava UO FBA.

Informacija o SBS sa stanjem na dan 31. 12. 2020. po konačnim nerevidiranim podacima sačinjena je korištenjem izvještajnih podataka, te drugih podataka i informacija koje su SBS dostavili FBA i koji se koriste u redovnom nadzoru SBS.

Sadržajno, Informacija je podijeljena u pet dijelova. Prvi dio se odnosi na makroekonomsko okruženje u kojem posluju kreditne institucije na globalnoj razini. U drugom dijelu prezentirane su informacije o regulatornim aktivnostima FBA tijekom 2020. godine za SBS. Treći dio se odnosi na detaljnu analizu bankarskog sektora FBiH, njegove strukture, financijskih pokazatelja poslovanja i preporuka FBA za bankarski sektor u FBiH. U četvrtom dijelu prezentirana je detaljna analiza poslovanja NFI, kao i usklađenost njihovog poslovanja sa zakonskom i podzakonskom regulativom u okviru koje su kao zasebni segmenti obrađeni mikrokreditni i leasing sektor, kao i faktoring poslovanje u FBiH, s pripadajućim preporukama FBA. Peti dio odnosi se na poslovanje banaka u obavljanju platnog prometa i SPNiFTA.

Pregled prosječnih ponderiranih NKS i EKS na odobrene kredite i primljene depozite za banke, kao i prosječne ponderirane NKS i EKS za MKO i ugovore o financijskom leasingu po segmentima prezentira se s ciljem veće transparentnosti i lakše usporedivosti za korisnike financijskih usluga kroz priloge, koji su sastavni dio ove Informacije.

Sastavni dio Informacije je i pregled pravnog okvira za rad i nadzor poslovanja SBS, koji je dan u Prilogu 1 - Pravni okvir za rad FBA i SBS u FBiH.

Podaci izraženi u postocima u Informaciji iskazani su u pravilu s jednim decimalnim mjestom, izuzev podataka o visinama NKS i EKS kod SBS i drugim podacima u kojima je to relevantno.

FBA je u nastaloj situaciji uzrokovanoj pojavom pandemije proaktivno djelovala i donijela niz mjera i odluka, te u situaciji produžene krize kontinuirano djelovala u cilju izbjegavanja dodatnih negativnih posljedica i omogućavanja oporavka gospodarstva. S tim u vezi, prepoznata je potreba za produženjem mjera koje se, između ostalog, odnose na odobravanje olakšica fizičkim i pravnim osobama čiji su prihodi, odnosno izvori za otplatu i dalje smanjeni kao posljedica utjecaja pandemije, čime je otežano, onemogućeno ili će biti onemogućeno izmirivanje obveza prema SBS. Navedeno je podrazumijevalo aktivnosti na izradi podzakonskih akata - privremenih mjera, u cilju ublažavanja ekonomskih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem i održavanje stabilnosti poslovanja SBS.

1. MAKROEKONOMSKI OKVIR POSLOVANJA KREDITNIH INSTITUCIJA

Kriza izazvana pandemijom najveća je ekonomska kriza nakon Drugog svjetskog rata. SB je procijenila pad globalne ekonomije za 4,3% u 2020. godini, te očekuje rast realnog BDP-a za oko 4% u 2021. godini.

U sljedećoj tablici dani su izdvojeni makroekonomski pokazatelji kroz razdoblja:

<i>Tablica 1: Izdvojeni makroekonomski pokazatelji</i>						
R. br.	Područje/kamatne stope	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
1	2	3	4	5	6	7
Rast BDP-a u %						
1.	SAD	1,5	2,2	2,9	2,3	-3,5
2.	Eurozona	1,9	2,5	1,9	1,3	-6,6
3.	EU	2,1	2,7	2,1	1,5	-6,2
4.	Slovenija	3,1	4,8	4,1	2,4	-5,5
5.	Hrvatska	3,5	3,1	2,7	2,9	-8,4
6.	Srbija	3,3	2,1	4,4	4,2	-1,0
7.	BiH	3,2	3,1	3,6	2,7	-5,5
Promjena potrošačkih cijena (CPI), godišnji prosjek u %						
1.	SAD ¹²	1,3	2,1	2,4	1,8	1,4
2.	Eurozona	0,2	1,5	1,8	1,2	0,3
3.	BiH	-1,6	0,8	1,6	0,3	-1,6
Najvažnije kamatne stope						
1.	6-mjesečni Euribor ¹³	-0,22	-0,27	-0,25	-0,35	-0,51
2.	Prinos na 10-godišnju državnu obveznicu Njemačke ¹⁴	0,25	0,30	0,19	-0,30	-0,62
3.	Prinos na 10-godišnju državnu obveznicu Italije	1,89	1,80	2,98	1,37	0,58

Izvor: MMF, World Economic Outlook Database, April 2020, Eurostat

Najveća ekonomija, SAD, prema preliminarnim podacima imala je pad BDP-a od 3,5%, što predstavlja manje od očekivanja na početku pandemije kada su se prognoze kretale oko -5%. Također, u SAD-u je izbjegnuto značajno povećanje stope nezaposlenosti. Nakon što je u proljeće 2020. godine došla do kritične zone od gotovo 15%, stopa nezaposlenosti u SAD-u kontinuirano se smanjivala i približavala 6% do kraja 2020. godine, što je za oko dva postotna boda više nego prije pandemije. Snažna monetarna i fiskalna ekspanzija glavni su razlog relativno brzog prelaska u fazu oporavka. Posljednji usvojeni fiskalni paket nove administracije predsjednika Bidena vrijedi 1,9 bilijuna američkih dolara ili oko 9% BDP-a. Očekuje se da će ekonomija SAD-a povući svjetsku ekonomiju na izlasku iz recesije izazvane pandemijom.

Ekonomija EU bila je više pogođena i sporije se oporavlja u usporedbi s ekonomijom SAD-a. Eurostatove preliminarne procjene govore o padu od 6,2% u EU i 6,6% u Eurozoni. Iako je takav ishod bolji od početnih očekivanja kada su prognoze konvergirale oko -8%, radi se o velikom padu zbog kojeg je stopa nezaposlenosti ostala značajno povećana na razini od 7,3% u EU i 8,1% u Eurozoni. Stope nezaposlenosti ostale su jednoznamenaste zahvaljujući intervencijama vlada na tržištu rada kroz subvencioniranje plaća. Najvažniji razlog zaostajanja EU za SAD, kao i Eurozone za cijelom EU, jesu ekonomije članica EU iz južne Europe u kojima su zastupljeniji najjače pogođeni sektori, transport i turizam. Isti uzroci se odnose i na razlike između zemalja jugoistočne

¹² SAD još nije službeno objavio podatak za godišnji prosjek pa je korištena inflacija za prosinac

¹³ Podatak za razdoblje odnosi se na Euribor na prvi radni dan zadnjeg mjeseca u izvještajnom razdoblju

¹⁴ Eurostat za države članice EU, 10-godišnji prinos koji se koristi za računanje kriterija iz Maastrichta: podaci za zadnji mjesec izvještajnog razdoblja

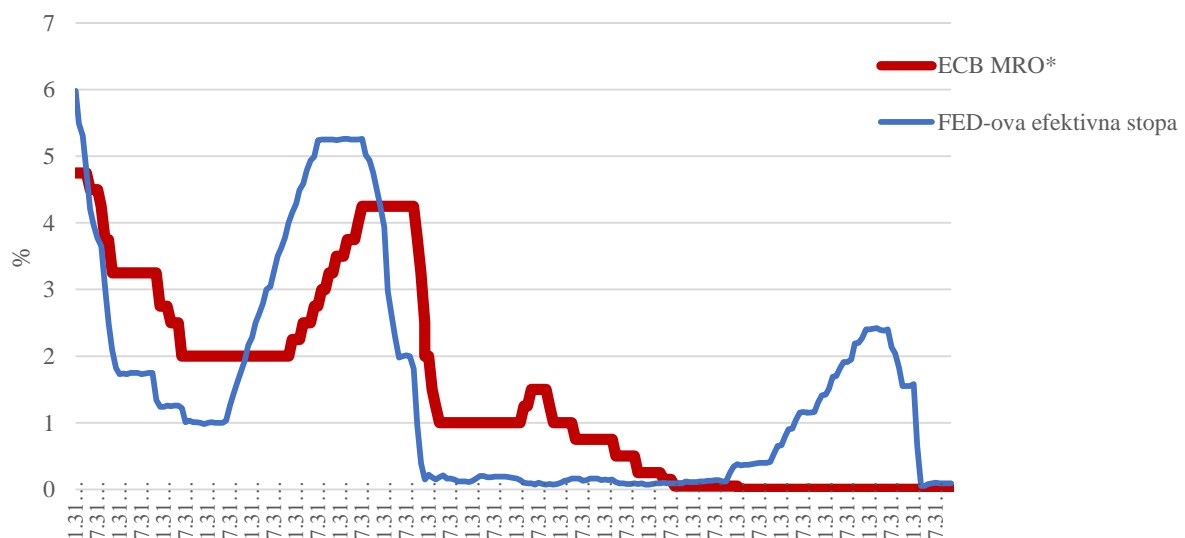
Europe, gdje o turizmu najviše zavise ekonomije Hrvatske (pad BDP-a 8,4%) i Crne Gore i gdje je procijenjen još i veći pad (oko 14% prema Europskoj komisiji). Nasuprot tome, preliminarne procjene pada BDP-a u BiH i Sloveniji kreću se oko 5,5%, a u Srbiji svega 1%.

Fiskalni odgovor u EU je bio slabiji nego u SAD-u. Procijenjeni fiskalni deficit od 6% BDP-a doveo je omjer javnog duga i BDP-a EU do granice od oko 100%, što je za oko sedam postotnih bodova niži omjer nego u SAD-u. Fiskalna pravila, koja prema Sporazumu iz Maastrichta ograničavaju proračunski deficit i javni dug, do daljnjega su suspendirana zbog pandemije. Fiskalni odgovor se uglavnom dogodio na razini država članica EU, međutim i na razini EU su u dva navrata dogovoreni snažni fiskalni odgovori. Nakon prvog travanjskog paketa pomoći uslijedio je dogovor o programu Iduća generacija EU (eng. „Next Generation EU“) čija je vrijednost 750 milijardi EUR ili oko 4% BDP-a EU. Program ima povijesnu važnost jer se prvi put financira europskim obveznicama za koje solidarno garantiraju države članice. Sredstva iz programa početak će se doznati u 2021. godini, te se očekuje da će snažno utjecati na oporavak.

Najjači odgovor se desio u oblasti monetarne politike. Kamatne stope su zadržane na povijesno minimalnoj razini. Negativna kamatna stopa na depozite kod ECB ostala je u negativnoj zoni (-0,5%), a glavna stopa za operacije refinanciranja od ECB-a na 0%. Operacije refinanciranja novih kredita privatnom sektoru (eng. „TLTRO III - Targeted Longer Term Refinancing Operations“), koje ne obuhvaćaju stambeno kreditiranje, praktično su neograničene. Najvažniji doprinos likvidnosti i stabilnosti državnih financija odvija se preko pandemijskog programa otkupa obveznica (eng. „PEPP - Pandemic Emergency Purchase Programme“). Vrijednost ovoga programa nakon proširenja iznosi 1.850 milijardi EUR ili oko 10% BDP-a EU-a i oko 14% BDP-a Eurozone. Zamisljeno je da program traje najkraće do ožujka 2022. godine ili duže ako bude potrebno, radi vraćanja ekonomske aktivnosti na razinu prije pandemije. Glavnica i kamate na obveznice koje se naplate u međuvremenu reinvestirat će se najkraće do kraja 2023. godine. PEPP djeluje pored ranijeg programa otkupa državnih obveznica (eng. „APP - Asset Purchase Programme“) koji je također nastavljen, uz tempo otkupa državnih obveznica od 20 milijardi EUR mjesečno.

U Grafikonu 1. daje se pregled glavnih kamatnih stopa vodećih centralnih banaka:

Grafikon 1: Glavne kamatne stope vodećih centralnih banaka

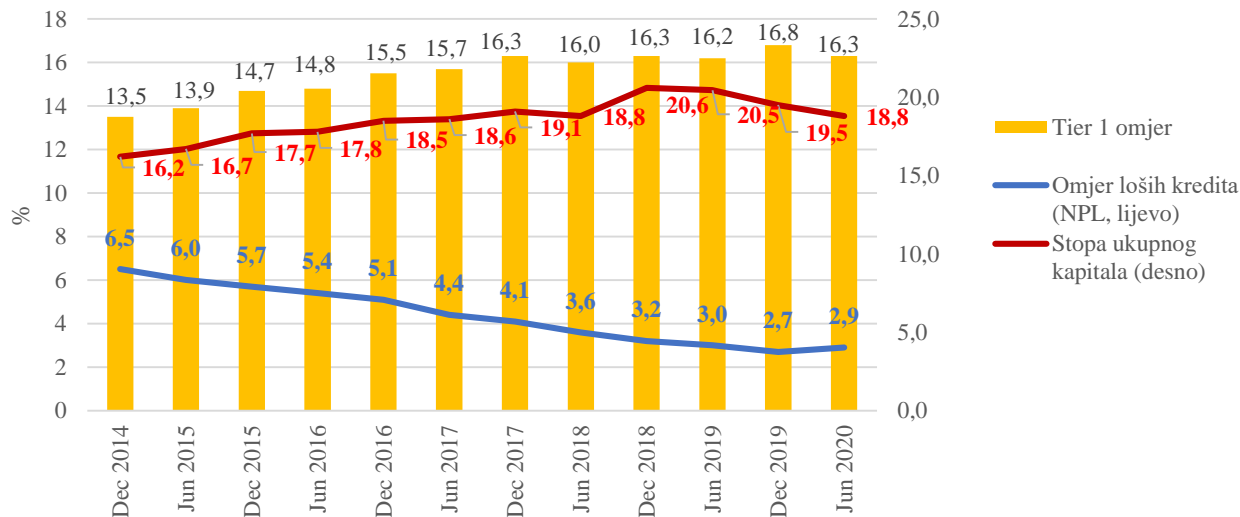
* Eng. Marginal Refinancing Operations
Izvor: ECB, FED

Ova monetarna ekspanzija koja nema povijesnog presedana omogućena je time što je pandemijski šok stvorio jake deflacijske pritiske. Prosječna godišnja inflacija u Eurozoni iznosila je samo 0,3% 2020. godine, što je značajno niže od deklariranog inflacijskog cilja ECB-a do 2%. U budućnosti se očekuje fleksibilnije tumačenje inflacijskog cilja oko 2%. Američki FED, koji također provodi program velike monetarne ekspanzije uz kvantitativno popuštanje, već je najavio mogućnost privremenog dopuštanja prelaska godišnje stope inflacije iznad 2%. Prvi znakovi povratka blage inflacije u svijetu bilježe se tek početkom 2021. godine, uglavnom u vezi s početkom novog ciklusa rasta cijene nafte. I indeks potrošačkih cijena u BiH je tijekom protekle godine zabilježio pad za prosječnih 1,6%.

Opisani uvjeti i politike osigurali su nastavak razdoblja povijesno najnižih tržišnih kamatnih stopa. Referentna kamatna stopa Euribor se tijekom 2020. godine dodatno smanjila na oko -0,5% iako se i nekoliko prethodnih godina nalazila u negativnoj zoni. Prinos na desetogodišnju državnu obveznicu Njemačke također se spustio unutar zone negativnih vrijednosti završivši 2020. godinu na -0,62%. Pritisak na smanjenje kamatnih stopa prelio se i na prinose na rizičnije obveznice članica EU iz južne Europe, tako da se i prinos na desetogodišnju državnu obveznicu Italije kretao oko 1% na kraju godine, što osigurava neometan pristup financijskim tržištima uz povoljne uvjete radi financiranja naraslih proračunskih deficita.

Opisani međunarodni okvir pokazao se kao presudan faktor nastavka stabilnog poslovanja banaka u BiH u 2020. godini. Banke u FBiH su velikim dijelom integrirane s međunarodnim bankarskim grupacijama od kojih najveći dio ima sjedišta u zemljama Eurozone. U nastavku se daje pregled glavnih pokazatelja poslovanja banaka sa sjedištem u EU:

Grafikon 2: Omjer NPL-a i stopa kapitala banaka u EU

Izvor: EBA

Banke u EU su ušle u krizu solidno kapitalizirane. Stopa temeljnog kapitala iznosila je 16,8%, a stopa ukupnog kapitala 19,5%. NPL je bio na razini od 2,7%. Tijekom 2020. godine očekivano je došlo do blagog pogoršanja omjera. NPL je povećan na 3%, a stope kapitala su blago smanjene na 16,3%, odnosno 18,8%. Preliminarni podaci za treći kvartal 2020. godine pokazuju blago poboljšanje. Kretanja su očekivana s obzirom na pad ekonomske aktivnosti u pandemiji, a banke su dovoljno solventne i otporne da podnesu i mnogo jači udar krize. Poslovni rezultat se također

očekivano pogoršao, ali banke u EU su do trećeg kvartala 2020. godine nastavile poslovati u pozitivnoj zoni, uz prosječni povrat na aktivu od 0,16% i prosječni povrat na kapital od 2,5%. Likvidnost je poboljšana u krizi zahvaljujući nastavku monetarne ekspanzije ECB-a, te se LCR povećao sa 149,8% na kraju prosinca 2019. godine na 171,3% na kraju rujna 2020. godine.

Pri tumačenju podataka treba imati u vidu da je EBA u početku krize pozvala nacionalne regulatore na fleksibilnu interpretaciju propisa, naročito u dijelu primjene standarda IFRS 9. Krajem ožujka 2020. godine objavljeno je tumačenje koje ukida potrebu reklasifikacije ranijih kvalitetnih kredita u slučaju da kreditor procijeni da je intervencija u kreditnom ugovoru (moratorij, reprogramiranje kredita) privremeno izazvana pandemijom. Regulatori u EU su na kraju 2020. godine najavili postepenu normalizaciju regulatornih uvjeta i objavili metodologiju novog stres testa koji je u 2020. godine bio suspendiran zbog pandemije.

2. REGULATORNI OKVIR SBS

Aktivnosti FBA u oblasti nadzora i razvoja regulative bankarskog sektora u 2020. godini bile su usmjerene na očuvanje stabilnosti, sigurnosti, likvidnosti i dobre kapitaliziranosti bankarskog sektora u FBiH, kao i ostalih SBS.

Regulatorne i supervizorske aktivnosti FBA u redovnim okolnostima poslovanja odvijaju se u skladu s unaprijed planiranim aktivnostima za svaku poslovnu godinu. Navedeno, između ostalog, podrazumijeva detaljno planiranje neposrednih kontrola i kontrola na temelju regulatornog izvješćivanja SBS, kao i kontrola po oblastima nadzora i organizacijskim dijelovima FBA. Poseban značaj se posvećuje razvoju regulatornog okvira i usklađivanju s relevantnim propisima EU, kao i praćenju rada ostalih regulatora u EU i regiji.

Prethodne godine su obilježili značajni projekti usklađivanja procesa supervizije i razvoja supervizorskih alata, kao i regulatornog okvira FBA. S obzirom na nastale okolnosti vezane za pandemiju, planovi i prioriteti FBA u 2020. godini su se dinamično mijenjali i prilagođavali novim izazovima. Značajnu tehničku pomoć FBA u jačanju supervizije banaka pruža i USAID kroz dugogodišnji projekt tehničke pomoći usmjerene na izgradnju kapaciteta za superviziju i restrukturiranje banaka. S tim u vezi nastavilo se s već započetim projektima na implementaciji podzakonskog okvira za NSFR, izmjene i dopune regulatornog okvira za interno upravljanje u bankama, implementaciji FINREP-a u smislu izrade podzakonskog okvira, smjernica, validacijskih pravila i alata za FINREP, izgradnje kapaciteta za funkciju podrške superviziji (modeli, stres testovi, izrada metodologija, standarda i procedura, izvješćivanja), kao i ažuriranje metodologije za nadzor stres testiranja. U segmentu restrukturiranja banaka aktivnosti su bile usmjerene na daljnjem jačanju kapaciteta u dijelu utvrđivanju ključnih funkcija, usvajanju pristupa minimalnog zahtjeva za regulatorni kapital i prihvatljivih obveza (MREL pristup), kao i ažuriranju planova restrukturiranja.

Pandemija koronavirusa dovela je bankovni sustav do neočekivanih izazova s kojima se isti suočavao prilikom održavanja ključnih procesa i učinkovitog internog upravljanja. FBA je kroz inicijalni i naknadni paket mjera uspostavila jasan, fleksibilan i realan okvir za nastavak aktivnog djelovanja banaka na tržištu, kojem su prethodile detaljne analize utjecaja posebnih mjera na profitabilnost, likvidnost, ročnu usklađenost financijske imovine i financijskih obveza, NPL i kapital banaka. S tim u vezi, FBA je u 2020. godini usvojila odluke o privremenim mjerama koje banke, leasing društva i MKO primjenjuje za ublažavanje i oporavak od nepovoljnih ekonomskih posljedica uzrokovanih pojavom pandemije. Navedenim odlukama je SBS dana mogućnost prilagođavanja i djelovanja u nastalim okolnostima u smislu primjene određenih privremenih mjera za sve klijente koji su direktno ili indirektno pogođeni negativnim posljedicama pandemije. Dugoročno planiranje FBA je usmjereno na razdoblje oporavka, te je u lipnju 2020. godine usvojen paket mjera koji ima za cilj doprinijeti stimuliranju kreditnih aktivnosti banaka, podršci u rastu gospodarstva, zapošljavanju i ekonomskom razvoju zemlje.

FBA je u okviru svoje nadležnosti unaprijedila regulatorni okvir u segmentu poslovanja i nadzora MKO, leasing društava i faktoring poslovanja u FBiH putem donošenja seta novih i izmjena postojećih podzakonskih akata s ciljem očuvanja i jačanja stabilnosti sektora NFI u FBiH i unaprjeđenja njegovog zakonitog, sigurnog i kvalitetnog poslovanja.

Nastavljene su aktivnosti na jačanju i unaprjeđenju suradnje, kako s domaćim, tako i s međunarodnim financijskim institucijama, te regionalnim i drugim organizacijama, kao i jačanju bilateralne i multilateralne suradnje s bankarskim regulatorima iz zemlje, regije i šire, na temelju postojećih i novih sporazuma o suradnji i razmjeni informacija.

3. BANKARSKI SEKTOR

3.1. STRUKTURA BANKARSKOG SEKTORA U FBiH

3.1.1. Status, broj i poslovna mreža

Na dan 31. 12. 2020. u FBiH bankarsku dozvolu ima 15 komercijalnih banaka. Broj banaka je isti kao i 31. 12. 2019. i sve banke su članice AOD.

Posebnim zakonskim propisom regulirano je osnivanje i rad Razvojne banke FBiH, a njen nadzor se obavlja sukladno Uredbi o kriterijima i načinu vođenja nadzora nad poslovanjem Razvojne banke FBiH, te podaci o njenom poslovanju nisu uvršteni u ovu Informaciju.

U Prilogu 2. daju se osnovni podaci o bankama u FBiH na dan 31. 12. 2020.

Banke iz FBiH su sa 31. 12. 2020. imale ukupno 531 organizacijski dio, što je za dva organizacijska dijela ili 0,4% manje u odnosu na 31. 12. 2019. Na području FBiH nalazi se 468 organizacijskih dijelova banaka. Sedam banaka iz FBiH imale su 52 organizacijska dijela u RS-u, a deset banaka je imalo 11 organizacijskih dijelova u BD-u.

Tri banke iz RS-a imaju 28 organizacijskih dijelova u FBiH, što je za jedan organizacijski dio više u odnosu na 31. 12. 2019.

U sljedećem pregledu prikazani su organizacijski dijelovi banaka u FBiH na dan 31. 12. 2020.:

<i>Tablica 2: Banke FBiH, organizacijski dijelovi banaka iz RS u FBiH i mreža bankomata i POS uređaja</i>					
R. br.	Naziv banke	Poslovna jedinica/viši organizacijski dijelovi	Ostali organizacijski dijelovi	POS uređaji	Bankomati
I. Banke sa sjedištem u FBiH (na području BiH)					
1.	Addiko Bank d.d. Sarajevo	32	-	-	81
2.	ASA Banka d.d. Sarajevo	12	9	-	28
3.	Bosna Bank International d.d. Sarajevo	35	1	-	59
4.	Intesa Sanpaolo Banka d.d. BiH Sarajevo	47	-	2.914	116
5.	Komercijalno-investiciona banka d.d. V. Kladaša	5	7	-	4
6.	NLB Banka d.d. Sarajevo	42	-	1.832	83
7.	Privredna banka Sarajevo d.d. Sarajevo	7	10	-	25
8.	ProCredit Bank d.d. Sarajevo	3	3	-	15
9.	Raiffeisen Bank d.d. BiH Sarajevo	38	68	9.072	289
10.	Sberbank BH d.d. Sarajevo	32	-	33	66
11.	Sparkasse Bank d.d. BiH Sarajevo	46	-	-	107
12.	UniCredit Bank d.d. Mostar	71	-	9.220	271
13.	Union banka d.d. Sarajevo	4	9	-	15
14.	Vakufska banka d.d. Sarajevo	17	1	-	22
15.	ZiraatBank BH d.d. Sarajevo	17	15	774	66
Ukupno I.		408	123	23.845	1.247
II. Organizacijski dijelovi banaka iz RS u FBiH					
1.	Komercijalna banka a.d. Banja Luka	2	0	1	2
2.	Nova banka a.d. Banja Luka	3	11	479	25
3.	MF banka a.d. Banja Luka	5	7	71	11
Ukupno II.		10	18	551	38

3.1.2. Struktura vlasništva i tržišni udjel

Vlasnička struktura banaka¹⁵ u FBiH na dan 31. 12. 2020. je sljedeća:

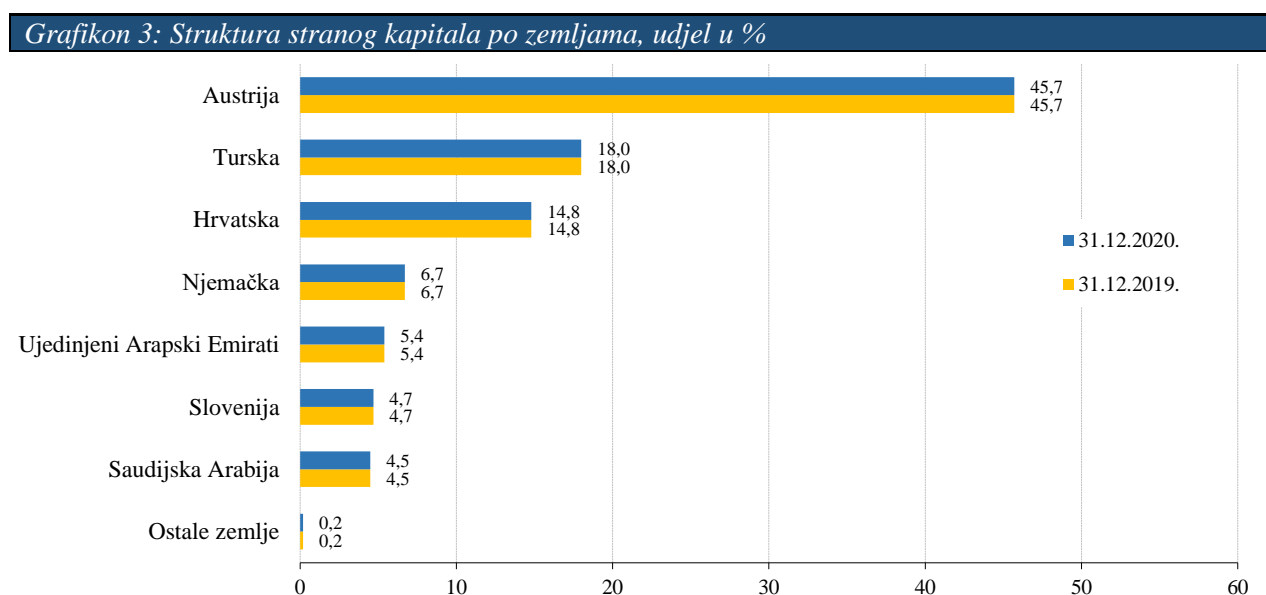
¹⁵ Kriterij podjele banaka je vlasništvo na dioničkom kapitalu banaka

- u privatnom i pretežno privatnom vlasništvu - 14 banaka,
- u državnom i pretežno državnom vlasništvu¹⁶ - jedna banka.

Od 14 banaka u pretežno privatnom vlasništvu, četiri banke su u većinskom vlasništvu domaćih pravnih i fizičkih osoba (rezidenata), dok je deset banaka u većinskom stranom vlasništvu.

Ako se analizira samo strani kapital, prema kriteriju zemlje porijekla dioničara, na dan 31. 12. 2020., stanje je nepromijenjeno u odnosu na kraj 2019. godine, s obzirom da najveći udjel i dalje imaju dioničari iz Austrije (45,7% stranog kapitala), zatim Turske (18%) i Hrvatske (14,8%), dok ostale zemlje nemaju značajniji pojedinačni udjel. Iako je bilo inicijative za dokapitalizaciju, nije došlo do promjene u strukturi vlasništva, a razlog može biti u teškoćama u radu Komisije za vrijednosne papire FBiH u promatranom razdoblju.

Struktura stranog kapitala po zemljama daje se u sljedećem grafikonu:

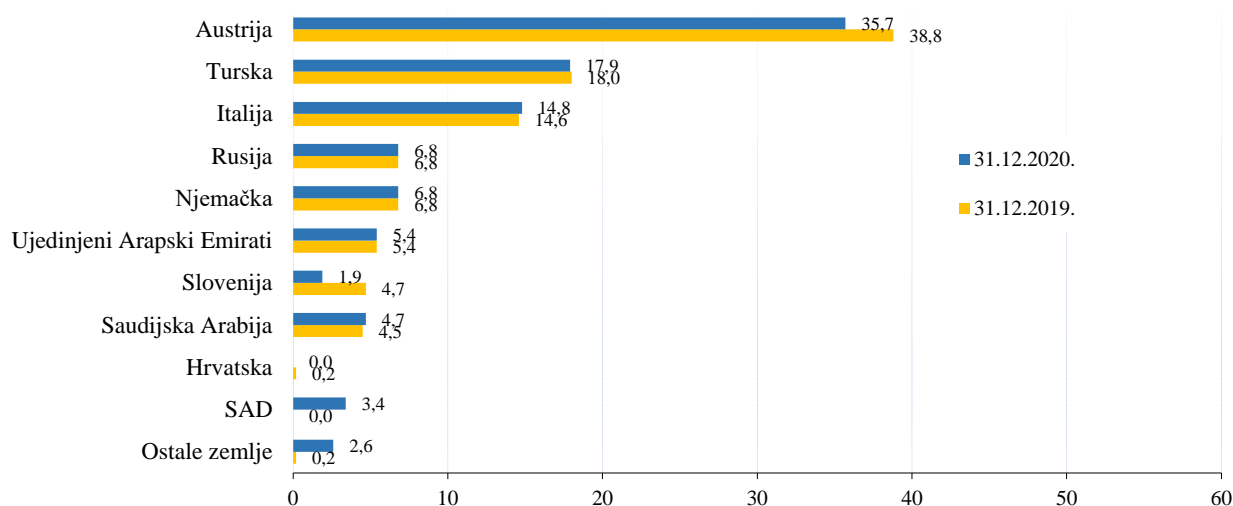

Ako se uzmu u obzir kapitalne veze, struktura stranog kapitala može se promatrati i po kriteriju zemlje sjedišta majke-matrice, odnosno bankarske grupe u čijem su većinskom vlasništvu (direktno ili indirektno preko članica iz bankarske grupe) banke u FBiH.

Prema ovom kriteriju najveći udjel sa 31. 12. 2020. imaju bankarske grupe i banke iz Austrije (35,7%), zatim iz Turske (17,9%) i Italije (14,8%), dok bankarske grupe i banke iz ostalih zemalja nemaju značajniji pojedinačni udjel (ispod 7%).

Struktura stranog kapitala po zemljama - sjedištu grupe daje se u sljedećem grafikonu:

¹⁶ Državno vlasništvo se odnosi na kapital Vlade FBiH

Grafikon 4: Struktura stranog kapitala po zemljama - sjedištu grupe¹⁷, udjel u %

Struktura vlasništva prema vrijednosti ukupnog kapitala daje se u sljedećoj tablici:

- 000 KM -

R. br.	Banke	31. 12. 2018.		31. 12. 2019.		31. 12. 2020.		Indeks	
		Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Državne banke	61.488	2,1	68.881	2,2	63.642	2,1	112	92
2.	Privatne banke	2.909.598	97,9	3.062.473	97,8	3.002.440	97,9	105	98
	Ukupno	2.971.086	100	3.131.354	100	3.066.082	100	105	98

Ukupan kapital bankarskog sektora u FBiH na dan 31. 12. 2020., smanjen je za 65,3 milijuna KM ili 2,1% u odnosu na kraj 2019. godine i iznosi 3,1 milijardu KM.

Smanjenje ukupnog kapitala za 65,3 milijuna KM ostvareno je kao neto efekt: smanjenja po osnovi prve primjene Odluke o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka u iznosu od 244 milijuna KM i prijenosa na obveze za obračunati porez na prenesene rezerve za kreditne gubitke formirane iz dobiti u temeljni kapital u iznosu od 4,2 milijuna KM, te povećanja po osnovi tekućeg financijskog rezultata za 2020. godinu od 174,2 milijuna KM, fer vrednovanja stavki imovine kroz ostalu sveobuhvatnu dobit u iznosu od 7,8 milijuna KM i odgođene porezne imovine koja ovisi o budućoj profitabilnosti i proizlazi iz privremenih razlika (za 2019. godinu) u iznosu od 0,9 milijuna KM.

Promatrano kroz udjel državnog, privatnog i stranog kapitala u dioničkom kapitalu banaka dobije se detaljniji pregled o strukturi vlasništva kapitala banaka u FBiH, što je prikazano u sljedećoj tablici:

- 000 KM -

R. br.	Dionički kapital	31. 12. 2018.		31. 12. 2019.		31. 12. 2020.		Indeks	
		Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Državni kapital	41.619	3,2	41.619	3,2	41.619	3,2	100	100
2.	Privatni kapital (rezidenti)	139.637	10,7	139.355	10,7	140.547	10,8	100	101
3.	Strani kapital (nerezidenti)	1.118.444	86,1	1.118.725	86,1	1.117.534	86,0	100	100
	Ukupno	1.299.700	100	1.299.699	100	1.299.700	100	100	100

¹⁷ Pored zemalja sjedišta matice-bankarske grupe čije su članice banke iz FBiH, uključene su i zemlje iz kojih su svi ostali strani dioničari banaka iz FBiH

Sa 31. 12. 2020. u odnosu na kraj 2019. godine, struktura vlasništva je neznatno promijenjena povećanjem udjela privatnog kapitala (rezidenti), odnosno smanjenjem stranog kapitala (nerezidenti) za 0,1 postotni bod.

Na dan 31. 12. 2020. tržišni udio banaka s većinskim stranim kapitalom iznosi 92,6%, s većinskim privatnim kapitalom 5,3%, a s većinskim državnim kapitalom 2,1%. U sljedećoj tablici daje se pregled tržišnih udjela banaka prema vrsti vlasništva (većinskim kapitalom) kroz razdoblja:

Tablica 5: Tržišni udjeli banaka prema vrsti vlasništva (većinskom kapitalu)

R. br.	Banke	31. 12. 2018.			31. 12. 2019.			31. 12. 2020.		
		Broj banaka	Udjel u ukup. kapit. %	Udjel u ukup. aktivi %	Broj banaka	Udjel u ukup. kapit. %	Udjel u ukup. aktivi %	Broj banaka	Udjel u ukup. kapit. %	Udjel u ukup. aktivi %
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	Banke s većinskim državnim kapitalom	1	2,1	3,5	1	2,2	3,3	1	2,1	3,6
2.	Banke s većinskim privatnim kapitalom rezidenata	4	5,9	6,3	4	5,9	6,3	4	5,3	6,7
3.	Banke s većinskim stranim kapitalom	10	92,0	90,2	10	91,9	90,4	10	92,6	89,7
Ukupno		15	100	100	15	100	100	15	100	100

3.1.3. Kadrovska struktura

Na razini bankarskog sektora na dan 31. 12. 2020. broj zaposlenih je 6.522 i manji je za 137 zaposlenih ili 2,1% u odnosu na kraj 2019. godine. Smanjenje broja zaposlenih prisutno je kod deset banaka, a kod pet banaka došlo je do povećanja broja zaposlenih u odnosu na kraj 2019. godine.

Pregled kvalifikacijske strukture zaposlenih na razini bankarskog sektora u FBiH, daje se u sljedećoj tablici:

Tablica 6: Kvalifikacijska struktura zaposlenih u bankama FBiH

R. br.	Stupanj stručne spreme	31. 12. 2018.		31. 12. 2019.		31. 12. 2020.		Indeks	
		Broj zaposlenih	Udjel %	Broj zaposlenih	Udjel %	Broj zaposlenih	Udjel %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Visoka stručna sprema - VSS	4.102	60,9	4.125	61,9	4.088	62,7	101	99
2.	Viša stručna sprema - VŠS	520	7,7	485	7,3	453	6,9	93	93
3.	Srednja stručna sprema - SSS	2.108	31,3	2.041	30,7	1.975	30,3	97	97
4.	Ostali	9	0,1	8	0,1	6	0,1	89	75
Ukupno		6.739	100	6.659	100	6.522	100	99	98

Smanjenje broja zaposlenih u bankarskom sektoru FBiH sa 31. 12. 2020. u odnosu na kraj 2019. godine, prisutno je kod zaposlenih u svim kategorijama kvalifikacijske strukture.

Jedan od pokazatelja koji utječe na ocjenu performansi poslovanja pojedinačne banke i bankarskog sektora je omjer aktive i broja zaposlenih, odnosno iznos aktive po zaposlenom, pri čemu je veći omjer pokazatelj bolje efikasnosti poslovanja banke i ukupnog sektora.

U sljedećoj tablici daje se pregled ukupne aktive po zaposlenom u bankarskom sektoru FBiH po razdobljima:

- 000 KM -

Tablica 7: Ukupna aktiva po zaposlenom

31. 12. 2018.		31. 12. 2019.			31. 12. 2020.			
Broj zaposl.	Aktiva	Aktiva po zaposl.	Broj zaposl.	Aktiva	Aktiva po zaposl.	Broj zaposl.	Aktiva	Aktiva po zaposl.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
6.739	22.094.135	3.279	6.659	24.210.567	3.636	6.522	24.396.438	3.741

3.2. FINANCIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA

3.2.1. Bilanca stanja

U prezentirane pokazatelje poslovanja banaka u FBiH i analize bankarskog sektora uključeni su pokazatelji iz aktivne podbilance jedne banke s većinskim državnim kapitalom¹⁸, a sukladno odredbama Zakona o početnoj bilanci stanja poduzeća i banaka FBiH, prema kojim su banke s većinskim državnim kapitalom obavezne izvješćivati FBA na bazi „ukupne“ bilance stanja, raščlanjene na: pasivnu, neutralnu i aktivnu podbilancu.

S tim u vezi, podaci su iskazani u Prilogu 3. ove Informacije - Bilanca stanja banaka u FBiH po shemi FBA (aktivna podbilanca). U Prilogu 4. daje se pregled aktive, kredita, depozita i financijskog rezultata banaka u FBiH na dan 31. 12. 2020.

U sljedećoj tablici daje se sažeti pregled bilance stanja bankarskog sektora:

- 000 KM -

Tablica 8: Bilanca stanja

R. br.	O p i s	31. 12. 2018.		31. 12. 2019.		31. 12. 2020.		Indeks	
		Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
AKTIVA (IMOVINA)									
1.	Novčana sredstva	6.591.117	29,8	7.641.570	31,6	7.414.615	30,4	116	97
2.	Vrijednosni papiri	1.304.626	5,9	1.456.321	6,0	1.687.459	6,9	112	116
3.	Plasmani drugim bankama	270.604	1,2	149.197	0,6	275.941	1,1	55	185
4.	Kredit	14.325.634	64,8	15.220.759	62,8	15.254.651	62,5	106	100
5.	Ispravak vrijed.	1.190.760	5,4	1.120.940	4,6	1.127.176	4,6	94	101
6.	Kredit-neto (kred. - isp. vrij.)	13.134.874	59,5	14.099.819	58,2	14.127.475	57,9	107	100
7.	Posl. prostor i ostala fiksna aktiva	531.767	2,4	600.684	2,5	553.475	2,3	113	92
8.	Ostala aktiva	261.147	1,2	262.976	1,1	337.473	1,4	101	128
UKUPNA AKTIVA		22.094.135	100	24.210.567	100	24.396.438	100	110	101
OBVEZE									
9.	Depoziti	17.604.487	79,7	19.414.294	80,2	19.660.862	80,6	110	101
10.	Uzete pozajmice od drugih banaka	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0
11.	Obveze po uzetim kreditima	862.931	3,9	856.626	3,5	811.878	3,3	99	95
12.	Ostale obveze	655.631	3,0	808.293	3,3	857.616	3,5	123	106
KAPITAL									
13.	Kapital	2.971.086	13,4	3.131.354	13,0	3.066.082	12,6	105	98
UKUPNO PASIVA (OBVEZE I KAPITAL)		22.094.135	100	24.210.567	100	24.396.438	100	110	101

Ukupna neto aktiva na razini bankarskog sektora u FBiH sa 31. 12. 2020. iznosi 24,4 milijarde KM i za 185,9 milijuna KM ili 0,8% je veća u odnosu na kraj 2019. godine.

U strukturi aktive banaka najveći udjel imaju neto krediti (57,9%), zatim slijede novčana sredstva (30,4%), vrijednosni papiri (6,9%), fiksna aktiva (2,3%), ostala aktiva (1,4%) i plasmani drugim bankama (1,1%). U okviru pasive bilance banaka najveći udjel imaju depoziti (80,6%), zatim slijedi kapital (12,6%), te ostale obveze (3,5%) i obveze po uzetim kreditima (3,3%).

Sa 31. 12. 2020. u odnosu na kraj 2019. godine zabilježen je trend rasta vrijednosnih papira, plasmana drugim bankama, kredita, ostale aktive, depozita i ostalih obveza, dok je zabilježen pad novčanih sredstava, poslovnog prostora i ostale fiksne aktive, obveza po uzetim kreditima i ukupnog kapitala.

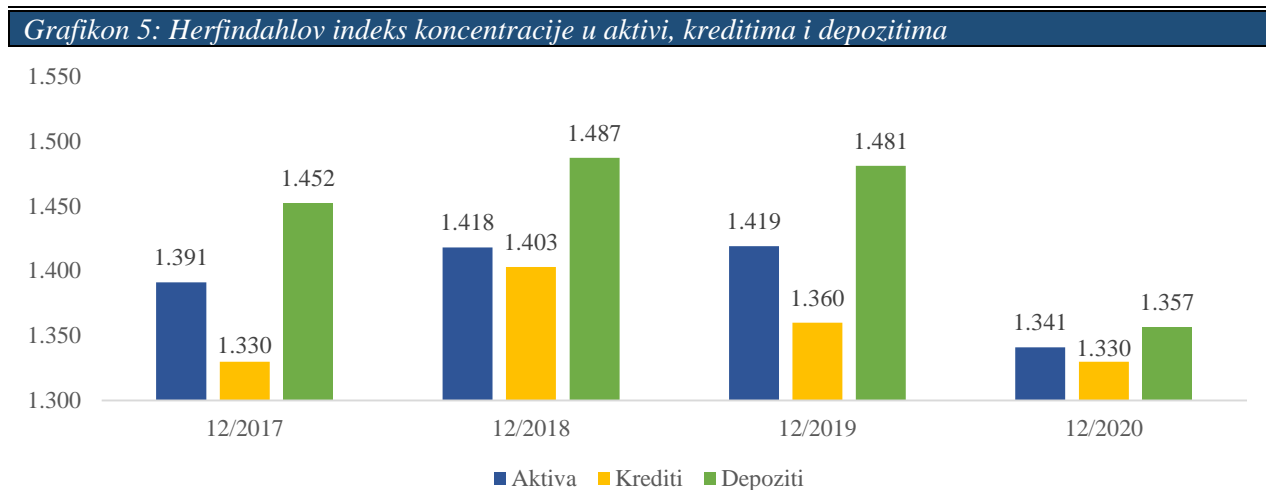
U sljedećoj tablici daje se pregled aktive banaka prema vlasničkoj strukturi:

¹⁸ Banke u većinskom državnom vlasništvu u "ukupnoj" bilanci iskazuju pasivne i neutralne stavke

Tablica 9: Aktiva banaka prema vlasničkoj strukturi

R. br.	Banke	31. 12. 2018.			31. 12. 2019.			31. 12. 2020.			Indeks	
		Broj banaka	Aktiva (000 KM)	Udjel %	Broj banaka	Aktiva (000 KM)	Udjel %	Broj banaka	Aktiva (000 KM)	Udjel %	(7/4)	(10/7)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1.	Državne	1	775.490	3,5	1	801.261	3,3	1	879.736	3,6	103	110
2.	Privatne	14	21.318.645	96,5	14	23.409.306	96,7	14	23.516.702	96,4	110	100
Ukupno		15	22.094.135	100	15	24.210.567	100	15	24.396.438	100	110	101

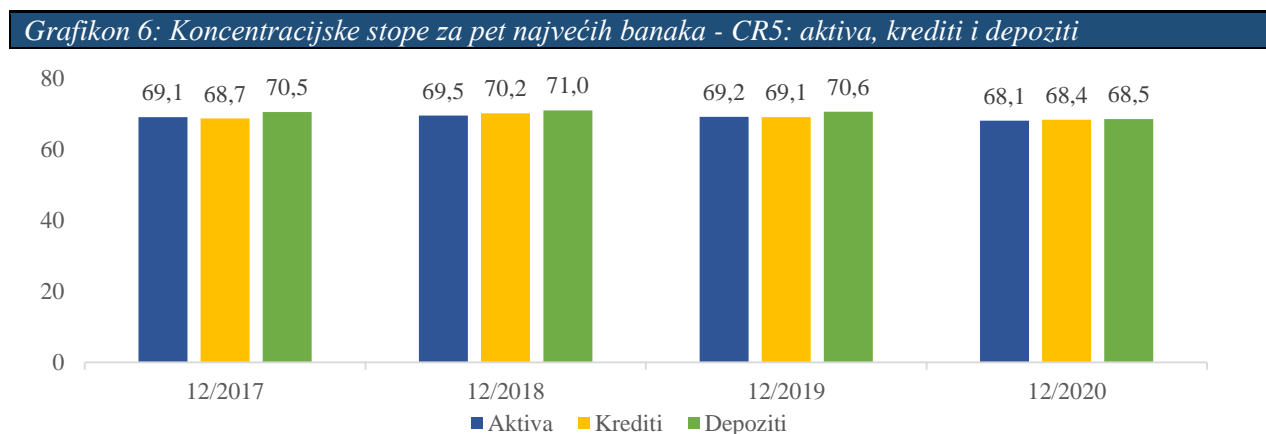
U sljedećem grafikonu daje se Herfindahlov indeks koncentracije u aktivi, kreditima i depozitima po razdobljima:

Sa 31. 12. 2020. Herfindahlov indeks koncentracije u odnosu na kraj 2019. godine je smanjen za aktivu za 78 jedinica, kredite za 30 jedinica i depozite za 124 jedinice. Herfindahlov indeks koncentracije za promatrano razdoblje pokazuje umjerenu koncentraciju u sve tri relevantne kategorije (aktivi, kreditima i depozitima).

Ako se promatra koncentracijska stopa, odnosno ukupan udjel pet najvećih banaka u sektoru - CR5 sa 31. 12. 2020. u odnosu na kraj 2019. godine, prisutno je smanjenje u svim odabranim relevantnim kategorijama: kod tržišnog udjela za 1,1 postotni bod, kredita za 0,7 postotnih bodova i depozita za 2,1 postotni bod. Dvije najveće banke u sektoru čine 44,7% tržišta (aktiva 45,2%, krediti 43,3% i depoziti 45,6%).

Pregled koncentracijskih stopa za pet najvećih banaka u sektoru daje se u sljedećem grafikonu:

Bankarski sektor može se analizirati i po kriteriju pripadnosti grupama, formiranih prema veličini aktive¹⁹. Sa 31. 12. 2020. u bankarskom sektoru FBiH, prema veličini aktive, izdvajaju se tri banke s udjelom od 54,8%, koje čine I. grupu banaka s aktivom preko dvije milijarde KM.

U sljedećoj tablici daje se pregled iznosa i udjela grupa banaka u ukupnoj aktivni kroz razdoblja:

- 000 KM -

Tablica 10: Udjel grupa banaka u ukupnoj aktivni

R. br.	Iznos aktive	31. 12. 2018.			31. 12. 2019.			31. 12. 2020.		
		Iznos	Udjel %	Broj banaka	Iznos	Udjel %	Broj banaka	Iznos	Udjel %	Broj banaka
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	I. (preko 2 milijarde KM)	12.456.111	56,4	3	13.686.527	56,5	3	13.375.256	54,8	3
2.	II. (1-2 milijarde KM)	6.075.531	27,5	5	6.645.925	27,5	5	7.906.422	32,4	6
3.	III. (0,5-1 milijarda KM)	2.168.293	9,8	3	3.451.044	14,2	5	2.708.664	11,1	4
4.	IV. (0,1-0,5 milijarde KM)	1.394.200	6,3	4	427.071	1,8	2	406.096	1,7	2
5.	V. (ispod 0,1 milijarde KM)	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0
Ukupno		22.094.135	100	15	24.210.567	100	15	24.396.438	100	15

Sa 31. 12. 2020. u odnosu na kraj 2019. godine došlo je do promjene u strukturi kod II. grupe banaka u ukupnoj aktivni bankarskog sektora FBiH (ukupna aktiva od jedne do dvije milijarde KM), odnosno do prelaska jedne banke iz III. u II. grupu banaka. U promatranom razdoblju nijedna banka nema aktivni manju od 100 milijuna KM.

Novčana sredstva na razini bankarskog sektora FBiH sa 31. 12. 2020. iznose 7,4 milijarde KM i smanjena su u odnosu na kraj 2019. godine za 227 milijuna KM ili 3%. Promatrajući po bankama na razini bankarskog sektora u FBiH, povećanje novčanih sredstava prisutno je kod deset banaka, dok je kod pet banaka iskazano smanjenje novčanih sredstava.

Pregled novčanih sredstava kroz razdoblja daje se u sljedećoj tablici:

- 000 KM -

Tablica 11: Novčana sredstva banaka

R. br.	Novčana sredstva	31. 12. 2018.		31. 12. 2019.		31. 12. 2020.		Indeks	
		Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Gotov novac	910.481	13,8	1.004.445	13,1	1.267.712	17,1	110	126
2.	Račun rezervi kod CBBiH	4.002.281	60,7	4.329.659	56,7	4.478.515	60,4	108	103
3.	Računi kod depoz. inst. u BiH	38.746	0,6	48.611	0,6	30.194	0,4	125	62
4.	Računi kod depoz. inst. u inozem	1.639.544	24,9	2.258.758	29,6	1.638.190	22,1	138	73
5.	Novč. sred. u procesu naplate	65	0,0	97	0,0	4	0,0	149	4
Ukupno		6.591.117	100	7.641.570	100	7.414.615	100	116	97

Sa 31. 12. 2020. u odnosu na kraj 2019. godine prisutno je smanjenje novčanih sredstava u okviru računa depozita kod depozitnih institucija u BiH i u inozemstvu, kao i kod novčanih sredstava u procesu naplate.

U valutnoj strukturi novčanih sredstava sa 31. 12. 2020. u odnosu na kraj 2019. godine, udjel domaće valute povećan je sa 66,7% na 73,7%, uz istodobno smanjenje udjela sredstava u stranoj valuti sa 33,3% na 26,3%.

Portfelj vrijednosnih papira na dan 31. 12. 2020. iznosi 1,7 milijardi KM, što je za 231,1 milijun KM ili 15,9% više u odnosu na kraj 2019. godine.

U sljedećim tablicama daje se pregled portfelja prema vrsti instrumenata i emitentu:

¹⁹ Banke su podijeljene u pet grupa u zavisnosti od veličine aktive

Tablica 12: Ulaganja u vrijednosne papire prema vrsti instrumenta

R. br.	Ulaganja u VP	31. 12. 2018.		31. 12. 2019.		31. 12. 2020.		Indeks	
		Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Vlasnički vrijednosni papiri	5.281	0,4	5.313	0,4	11.844	0,7	101	223
2.	Dužnički vrijednosni papiri:	1.299.345	99,6	1.451.008	99,6	1.675.615	99,3	112	115
2.1.	- VP svih razina vlasti u BiH	619.536	47,5	747.632	51,3	992.337	58,8	121	133
2.2.	- Državni VP (druge zemlje)	533.666	40,9	549.649	37,7	544.646	32,3	103	99
2.3.	- Korporativne obveznice ²⁰	146.143	11,2	153.727	10,6	138.632	8,2	105	90
	Ukupno	1.304.626	100	1.456.321	100	1.687.459	100	112	116

U okviru ulaganja u dužničke vrijednosne papire najznačajnija stavka su vrijednosni papiri entitetskih vlada i to vrijednosni papiri koje je emitirala FBiH²¹ ukupne vrijednosti 699,6 milijuna KM, te vrijednosni papiri emitenta RS u iznosu od 278,3 milijuna KM.

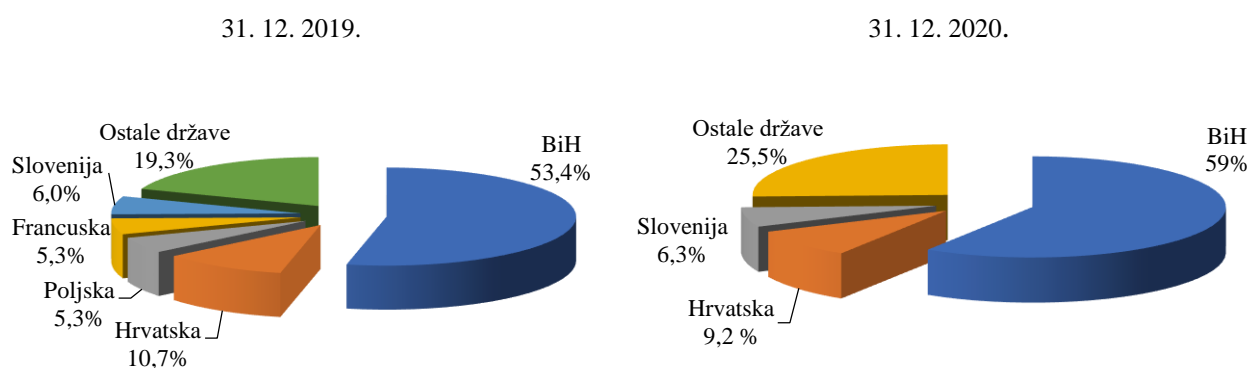
- 000 KM -

Tablica 13: Vrijednosni papiri entitetskih vlada BiH

R. br.	Ulaganja u VP	31. 12. 2018.		31. 12. 2019.		31. 12. 2020.		Indeks	
		Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Dužnički vrijednosni papiri emitenta FBiH:	436.164	71,3	532.147	72,6	699.554	71,5	122	131
1.1.	- Trezorski zapisi	35.179	5,7	18.921	2,6	100.007	10,2	54	529
1.2.	- Obveznice	400.985	65,6	513.226	70,0	599.547	61,3	128	117
2.	Dužnički vrijednosni papiri emitenta RS:	175.395	28,7	201.089	27,4	278.325	28,5	115	138
2.1.	- Trezorski zapisi	0	0,0	0	0,0	41.759	4,3	-	-
2.2.	- Obveznice	175.395	28,7	201.089	27,4	236.566	24,2	115	118
	Ukupno	611.559	100	733.236	100	977.879	100	120	133

Ako se ukupna ulaganja u vrijednosne papire analiziraju prema izloženosti po zemljama, najveći udjel od 59% je prema emitentima iz BiH, a zatim slijede Hrvatska s udjelom od 9,2%, Slovenija 6,3% i ostale države s pojedinačnim udjelom ispod 5%.

Grafikon 7: Struktura ulaganja u vrijednosne papire prema kriteriju države emitenta

3.2.2. Obveze

Sa 31. 12. 2020. udjel depozita, kao najznačajnijeg izvora financiranja banaka u odnosu na kraj 2019. godine, povećan je za 0,4 postotna boda (80,6%), dok je udjel kreditnih obveza smanjen za 0,2 postotna boda (3,3%).

²⁰ Najveći dio, od cca. 92,9%, odnosi se na obveznice banaka iz EU i SAD, a preostali dio na obveznice kompanija iz EU i BiH

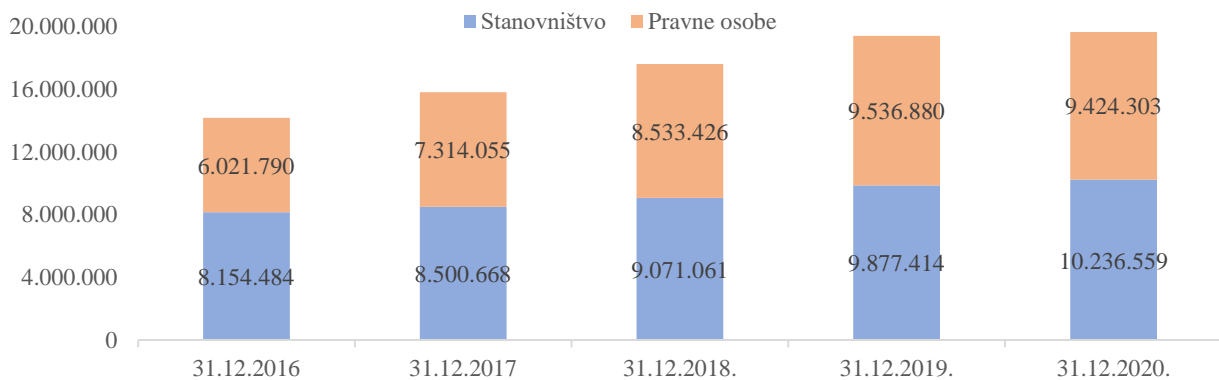
²¹ Sve vrste vrijednosnih papira emitenta FBiH

Kreditne obveze banaka s iznosom od 811,9 milijuna KM smanjene su za 44,7 milijuna KM ili 5,2% u odnosu na kraj 2019. godine. Ako se kreditnim obvezama dodaju i subordinirani krediti u iznosu od 186,4 milijuna KM, ukupna kreditna sredstva u izvorima imaju udjel od 4,1%.

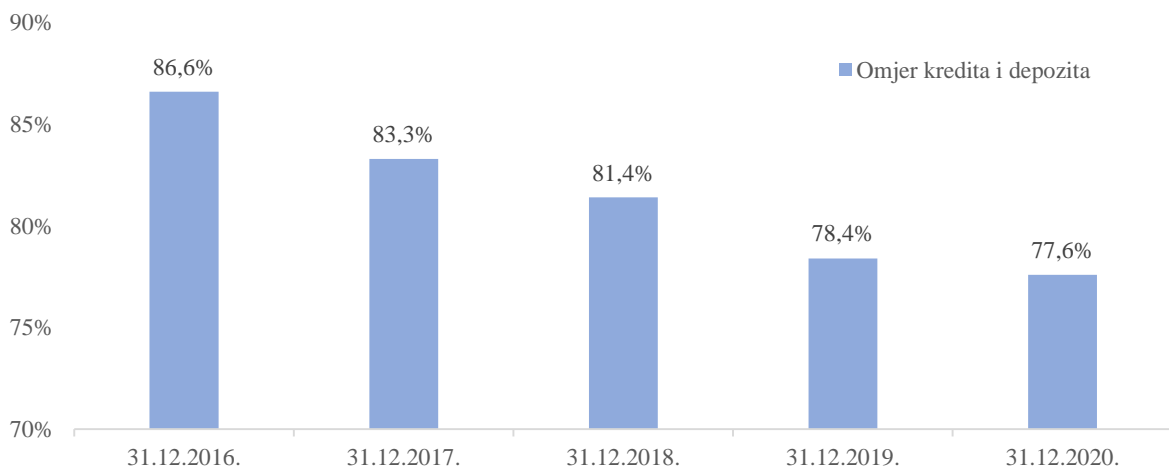
Depoziti na dan 31. 12. 2020. iznose 19,7 milijardi KM i povećani su u odnosu na kraj 2019. godine za 246,6 milijuna KM ili 1,3%. Od ukupnog iznosa depozita na kraju promatranog razdoblja, 1,3 milijarde KM ili 6,5% odnosi se na depozite prikupljene u organizacijskim dijelovima banaka iz FBiH u RS-u i BD-u.

U sljedećim grafikonima daju se pregledi ukupnih depozita i omjera kredita i depozita po razdobljima:

Grafikon 8: Ukupni depoziti (000 KM)

Grafikon 9: Omjer kredita i depozita

Omjer kredita i depozita u promatranim razdobljima ima konstantan trend smanjenja koji je nastavljen i sa 31. 12. 2020. i u odnosu na kraj 2019. godine zabilježeno je smanjenje od 0,8 postotnih bodova.

U sljedećoj tablici dan je prikaz sektorske strukture depozita:

Tablica 14: Sektorska struktura depozita

R. br.	Sektori	31. 12. 2018.		31. 12. 2019.		31. 12. 2020.		Indeks	
		Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Vladine institucije	1.778.835	10,1	2.157.147	11,1	2.236.845	11,4	121	104
2.	Javna poduzeća	1.538.501	8,7	1.651.976	8,5	1.453.080	7,4	107	88
3.	Privatna poduzeća i društva	2.834.717	16,1	3.236.224	16,7	3.783.548	19,2	114	117
4.	Bankarske institucije	1.215.334	6,9	1.208.613	6,2	568.484	2,9	99	47
5.	Nebankarske financijske institucije	746.690	4,3	803.516	4,1	848.319	4,3	108	106
6.	Stanovništvo	9.071.061	51,5	9.877.414	50,9	10.236.559	52,1	109	104
7.	Ostalo	419.349	2,4	479.404	2,5	534.027	2,7	114	111
	Ukupno	17.604.487	100	19.414.294	100	19.660.862	100	110	101

Najveći udjel u sektorskoj strukturi depozita imaju depoziti stanovništva sa 52,1% i njihov udjel je povećan za 1,2 postotna boda u odnosu na kraj 2019. godine. Depoziti stanovništva na dan 31. 12. 2020. iznose 10,2 milijarde KM.

Rast depozita sa 31. 12. 2020. u odnosu na kraj 2019. godine ostvaren je kod depozita vladinih institucija za 79,7 milijuna KM ili 3,7%, depozita privatnih poduzeća za 547,3 milijuna KM ili 16,9%, depozita nebankarskih financijskih institucija za 44,8 milijuna KM ili 5,6%, depozita stanovništva za 359,1 milijun KM ili 3,6% i ostalih depozita za 54,6 milijuna KM ili 11,4%.

Smanjenje depozita sa 31. 12. 2020. u odnosu na kraj 2019. godine zabilježeno je kod depozita javnih poduzeća za 198,9 milijuna KM ili 12% i depozita bankarskih institucija za 640,1 milijun KM ili 53%. Najveće izmjene u sektorskoj strukturi depozita odnose se na izmjene u strukturi financiranja vezano za depozite bankarskih grupacija, dok ostale izmjene nisu značajne. Financiranje u vidu depozita bankarskih grupa prisutno je u osam banaka u FBiH, tako da se 74,5% ukupnih depozita bankarskih institucija odnosi na depozite bankarskih grupa.

Valutna struktura depozita na dan 31. 12. 2020. promijenjena je u odnosu na kraj 2019. godine u pogledu povećanja udjela depozita u domaćoj valuti sa 61,2% na 64,6% i smanjenja udjela depozita u stranoj valuti sa 38,8% na 35,4%. Depoziti u KM povećani su za iznos od 805 milijuna KM ili 6,8%, dok su depoziti u stranim valutama smanjeni za iznos od 558,4 milijuna KM ili 7,4%.

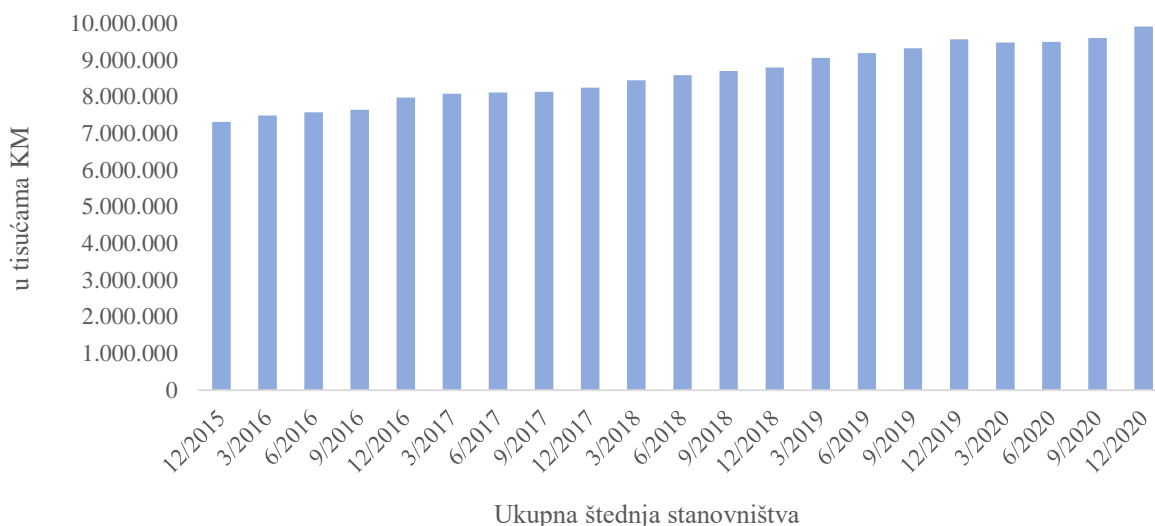
Struktura depozita, prema porijeklu deponenata, sa 31. 12. 2020. u odnosu na kraj 2019. godine, je sljedeća: sredstva rezidenata iznose 18,7 milijardi KM i imaju udjel od 95,3% (+3,4 postotna boda), a depoziti nerezidenata iznose 0,9 milijardi KM, što je 4,7% ukupnih depozita (-3,4 postotna boda).

Dugogodišnji trend rasta štednih depozita, kao najznačajnijeg segmenta depozitnog i financijskog potencijala banaka, nastavljen je i sa 31. 12. 2020. Štedni depoziti na dan 31. 12. 2020. iznose 9,9 milijardi KM i veći su za 341,9 milijuna KM ili 3,6% u odnosu na kraj 2019. godine.

Trend štednje stanovništva prikazan je u sljedećoj tablici i grafikonu:

Tablica 15: Štednja stanovništva

R. br.	Banke	Iznos			Indeks	
		31. 12. 2018.	31. 12. 2019.	31. 12. 2020.	(4/3)	(5/4)
1	2	3	4	5	6	7
1.	Državne	91.645	96.979	105.980	106	109
2.	Privatne	8.712.454	9.476.470	9.809.340	109	104
	Ukupno	8.804.099	9.573.449	9.915.320	109	104

Grafikon 10: Štednja stanovništva po razdobljima

U dvije najveće banke koncentrirano je 54,1% štednje, dok pet banaka ima pojedinačni udjel manji od 2%, što iznosi 5,3% ukupne štednje u sektoru. Od ukupnog iznosa štednje, 51,1% se odnosi na štedne depozite u domaćoj, a 48,9% u stranoj valuti.

Sa 31. 12. 2020. u odnosu na kraj 2019. godine ostvaren je rast kratkoročnih štednih depozita stanovništva za 508 milijuna KM ili 9% (povećanje udjela za tri postotna boda), odnosno smanjenje dugoročnih štednih depozita stanovništva za 166,2 milijuna KM ili 4,2% (smanjenje udjela za tri postotna boda).

Ročna struktura štednih depozita može se vidjeti u sljedećoj tablici:

- 000 KM -

R. br.	Štedni depoziti	31. 12. 2018.		31. 12. 2019.		31. 12. 2020.		Indeks	
		Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	(5/3)	(7/5)
1.	Kratkoročni štedni	4.977.201	56,5	5.634.426	58,9	6.142.454	61,9	113	109
2.	Dugoročni štedni depoziti	3.826.898	43,5	3.939.023	41,1	3.772.866	38,1	103	96
	Ukupno	8.804.099	100	9.573.449	100	9.915.320	100	109	104

Kreditni odobreni stanovništvu sa 31. 12. 2020. iznose 7,3 milijarde KM i smanjeni su za 1,6% u odnosu na kraj 2019. godine. U isto vrijeme depoziti stanovništva su bilježili rast od 3,6% i sa 31. 12. 2020. iznose 10,2 milijarde KM.

- 000 KM -

R. br.	Opis	31. 12. 2018.	31. 12. 2019.	31. 12. 2020.	Indeks	
		Iznos	Iznos	Iznos	(4/3)	(5/4)
		3	4	5	6	7
1.	Kreditni stanovništva	6.853.979	7.400.278	7.281.540	108	98
2.	Štednja stanovništva	8.804.099	9.573.449	9.915.320	109	104
2.1.	Oročena štednja	4.126.382	4.280.620	4.089.390	104	96
2.2.	Štednja po viđenju	4.677.717	5.292.829	5.825.930	113	110
3.	Kreditni/Štednja	78%	77%	73%	-	-
4.	Depoziti stanovništva	9.071.061	9.877.414	10.236.559	109	104
5.	Kreditni/Depoziti stanovništva	76%	75%	71%	-	-

3.2.3. Kapital i adekvatnost kapitala

Ukupan kapital banaka, na dan 31. 12. 2020. iznosio je 3,1 milijardu KM i ostvareno je smanjenje istog za 65,3 milijuna KM ili za 2,1% u odnosu na kraj 2019. godine (vidjeti pod 3.1.2. - Struktura vlasništva i tržišni udjel).

U sljedećoj tablici daje se izvješće o stanju, odnosno strukturi regulatornog kapitala banaka u FBiH:

- 000 KM -

Tablica 18: Izvješće o stanju regulatornog kapitala

R. br.	Opis	31.12.2018.	31.12.2019.	31.12.2020.	Indeks	
					(4/3)	(5/4)
1	2	3	4	5	6	7
1.	Regulatorni kapital	2.478.985	2.690.298	2.698.829	109	100
1.1.	Temeljni kapital	2.351.425	2.656.534	2.581.709	113	97
1.1.1.	Redovni temeljni kapital	2.351.425	2.656.534	2.581.709	113	97
1.1.1.1.	Plaćeni instrumenti kapitala	1.290.878	1.299.335	1.299.335	101	100
1.1.1.2.	Premija na dionice	137.290	137.290	137.290	100	100
1.1.1.3.	(-) Vlastiti instrumenti redovnog temeljnog kapitala	-215	-215	-214	100	100
1.1.1.4.	Zadržana dobit prethodnih godina	238.344	403.027	343.452	169	85
1.1.1.5.	Priznata dobit ili gubitak	-34.743	-36.302	-145.228	104	400
1.1.1.6.	Akumulirana ostala sveobuhvatna dobit	10.296	26.630	29.353	259	110
1.1.1.7.	Ostale rezerve	876.626	970.088	1.000.959	111	103
1.1.1.8.	(-) Ostala nematerijalna imovina	-56.116	-57.589	-58.638	103	102
1.1.1.9.	(-) Odgođena porezna imovina koja ovisi o budućoj profitabilnosti i ne proizlazi iz privremenih razlika umanjnih za povezane porezne obveze	-101	-14	-34	14	243
1.1.1.10.	(-) Odbitak od stavki dodatnog temeljnog kapitala koji premašuje dodatni temeljni kapital	0	-1.255	0	-	0
1.1.1.11.	(-) Odgođena porezna imovina koja se može odbiti i koja ovisi o budućoj profitabilnosti i proizlazi iz privremenih razlika	-1.625	-1.349	-8.300	83	615
1.1.1.12.	(-) Instrumenti redovnog temeljnog kapitala subjekata finansijskog sektora ako banka ima značajno ulaganje	-12.118	-15.950	-16.266	132	102
1.1.1.13.	Elementi ili odbici od redovnog temeljnog kapitala – ostalo	-97.091	-67.162	0	69	0
1.1.2.	Dodatni temeljni kapital	0	0	0	-	-
1.2.	Dopunski kapital	127.560	33.764	117.120	26	347
1.2.1.	Plaćeni instrumenti kapitala i subordinirani dugovi	105.592	170.158	117.134	161	69
1.2.2.	(-) Vlastiti instrumenti dopunskog kapitala	-14	-14	-14	100	100
1.2.3.	Opći ispravci vrijednosti za kreditni rizik u skladu sa standardiziranim pristupom	153.706	163.569	0	106	0
1.2.4.	Odbitak od stavki dopunskog kapitala koji premašuje dopunski kapital (odbijen u dodatnom temeljnom kapitalu)	0	1.255	0	-	0
1.2.5.	Elementi ili odbici od dopunskog kapitala – ostalo	-131.724	-301.204	0	229	0

Regulatorni kapital banaka u FBiH sa 31. 12. 2020. iznosi 2,7 milijardi KM i povećan je za 8,5 milijuna KM ili 0,3% u odnosu na kraj 2019. godine. Temeljni kapital i redovni temeljni kapital banaka na promatrano razdoblje iznose 2,6 milijardi KM, s ostvarenim smanjenjem od 74,8 milijuna KM ili 2,8%, a dopunski kapital iznosi 117,1 milijun KM, s ostvarenim povećanjem od 83,4 milijuna KM ili 246,9% u odnosu na kraj 2019. godine.

U strukturi regulatornog kapitala bankarskog sektora FBiH temeljni kapital sudjeluje sa 95,7% (12/2019. godine 98,7%), dok dopunski kapital sudjeluje sa 4,3% (12/2019. godine 1,3%).

U promatranom razdoblju došlo je do promjene strukture regulatornog kapitala smanjenjem udjela temeljnog, a povećanjem udjela dopunskog kapitala. FBA je u 2019. godini donijela Odluku o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka, s obvezom primjene od 1. 1. 2020. U skladu s istom, banke su bile dužne obračunati efekte primjene nove Odluke sa stanjem na dan 31. 12. 2019., odnosno početnim stanjem na dan 1. 1. 2020., evidentirati ih na računima kapitala i iskazati u redovnom temeljnom kapitalu. Iskazivanje efekata primjene navedene Odluke imalo je za posljedicu smanjenje redovnog temeljnog i temeljnog kapitala, a povećanje udjela dopunskog kapitala rezultat je ukidanja nedostajućih RKG kao odbitne stavke od dopunskog kapitala.

Detaljnija analiza pokazuje da su najveći utjecaj na promjenu temeljnog kapitala imale sljedeće stavke:

- smanjenje po osnovi prve primjene Odluke o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka, u iznosu od 244 milijuna KM
- smanjenje po osnovi gubitka za 2020. godinu kod dvije banke u iznosu od 13,1 milijun KM
- smanjenje po osnovi povećanja odbitne stavke - odgođena porezna imovina koja ovisi o budućoj profitabilnosti i proizlazi iz privremenih razlika u iznosu od 6,3 milijuna KM
- povećanje po osnovi prijenosa RKG formiranih iz dobiti u temeljni kapital, u skladu s odlukom skupštine banke, u iznosu od 16 milijuna KM
- povećanje akumulirane ostale sveobuhvatne dobiti u iznosu od 2,7 milijuna KM
- povećanje po osnovi smanjenja odbitnih stavki (nedostajuće rezerve) u iznosu od 68,4 milijuna KM po osnovi prve primjene Odluke o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka
- povećanje po osnovi uključene dobiti za 2019. godinu u iznosu od 91,5 milijuna KM i dobiti za 2020. godinu u iznosu od 10 milijuna KM.

Ukupan iznos izloženosti riziku u skladu s Odlukom o izračunavanju kapitala banke, predstavlja zbroj izloženosti ponderirane rizikom za kreditni, tržišni, operativni rizik, rizik namirenja/slobodne isporuke i rizik povezan s velikim izloženostima koje proizlaze iz stavki u knjizi trgovanja.

Ukupna izloženost riziku bankarskog sektora FBiH sa stanjem na dan 31. 12. 2020. iznosi 14,1 milijardu KM, čija se struktura daje u sljedećoj tablici:

- 000 KM -

R. br.	Izloženost riziku	31. 12. 2018.		31. 12. 2019.		31. 12. 2020.		Indeks	
		Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Izloženosti ponderirane rizikom za kreditni rizik	12.296.292	86,7	13.085.560	87,1	12.843.833	91,0	106	98
2.	Izloženosti riziku namirenja / slobodne isporuke	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0
3.	Izloženosti za tržišni rizik (pozicijski i valutni rizik)	223.778	1,6	228.011	1,5	119.065	0,8	102	52
4.	Izloženosti riziku za operativni rizik	1.657.561	11,7	1.705.834	11,4	1.150.236	8,2	103	67
Ukupan iznos izloženosti riziku		14.177.631	100	15.019.405	100	14.113.134	100	106	94

Ukupan iznos izloženosti riziku na razini bankarskog sektora FBiH u 2020. godini smanjen je za 906,3 milijuna KM ili 6% u odnosu na kraj prethodne godine. U promatranom razdoblju iznos izloženosti ponderirane rizikom za kreditni rizik smanjen je za 241,7 milijuna KM ili 1,8%, iznos izloženosti za tržišni rizik smanjen je za 108,9 milijuna KM ili 47,8%, dok je kod izloženosti riziku za operativni rizik zabilježen pad od 555,6 milijuna KM ili 32,6%. Pet banaka u sektoru nisu iskazale izloženost riziku za valutni rizik jer im neto otvorena valutna pozicija ne prelazi 2% regulatornog kapitala.

Sa 31. 12. 2020., banke su najviše bile izložene kreditnom riziku (udjel 91%), koji je dominantan u bankarskom sektoru u FBiH. U odnosu na kraj prethodne godine došlo je do promjene u strukturi udjela pojedinih vrsta rizika u ukupnoj izloženosti, u smislu da je kreditni rizik povećao udjel za 3,9 postotnih bodova, dok je udjel izloženosti za operativni rizik smanjen za 3,2 postotna boda, a udjel izloženosti za tržišni rizik smanjen je za 0,7 postotnih bodova.

U okviru izloženosti ponderirane rizikom za kreditni rizik najveći udjel ima izloženost prema stanovništvu (4,4 milijarde KM ili 34,2%), zatim izloženost prema gospodarskim društvima (3,3 milijarde KM ili 26%), te izloženost osigurana nekretninama (3,2 milijarde KM ili 25,2%).

Posljednjih nekoliko godina adekvatnost kapitala bankarskog sektora održavana je kontinuirano iznad 15%, što je zadovoljavajuća kapitaliziranost na razini sektora. Pokazatelji adekvatnosti kapitala bankarskog sektora u FBiH daju se u sljedećoj tablici:

- 000 KM -

<i>Tablica 20: Pokazatelji adekvatnosti kapitala</i>				
R. br.	Stope kapitala	% i iznos viška ili manjka od propisanog minimuma		
		31. 12. 2018.	31. 12. 2019.	31. 12. 2020.
1	2	3	4	5
1.	Stopa redovnog temeljnog kapitala	16,6%	17,7%	18,3%
2.	Višak (+) / manjak (-) redovnog temeljnog kapitala	1.394.434	1.642.724	1.629.073
3.	Stopa temeljnog kapitala	16,6%	17,7%	18,3%
4.	Višak (+) / manjak (-) temeljnog kapitala	1.075.438	1.304.787	1.311.528
5.	Stopa regulatornog kapitala	17,5%	17,9%	19,1%
6.	Višak (+) / manjak (-) regulatornog kapitala	777.668	887.971	1.005.254

Stopa regulatornog kapitala na dan 31. 12. 2020. iznosi 19,1% i značajno je veća u odnosu na zakonom propisani minimum, a što se odnosi i na ostale stope kapitala (stopa redovnog temeljnog kapitala i temeljnog kapitala).

U odnosu na kraj 2019. godine stopa regulatornog kapitala povećana je za 1,2 postotna boda. Uz nezatno povećanje regulatornog kapitala, povećanje stope regulatornog kapitala posljedica je smanjenja ukupne izloženosti riziku. Povećanje stope temeljnog kapitala je manje i iznosi 0,6 postotnih bodova, što je posljedica početka primjene Odluke o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka, odnosno iskazivanja efekata prve primjene u redovnom temeljnom kapitalu.

U sljedećoj tablici daje se pregled stopa financijske poluge bankarskog sektora FBiH kroz razdoblja:

- 000 KM -

<i>Tablica 21: Stopa financijske poluge</i>				
R. br.	Vrijednosti izloženosti	31.12.2018.	31.12.2019.	31.12.2020.
1	2	3	4	5
1.	Izloženosti stope financijske poluge - u skladu s člankom 37. stavak (4) Odluke o izračunavanju kapitala banke	23.162.644	25.201.918	25.523.184
2.	Temeljni kapital - u skladu s člankom 37. stavak (3) Odluke o izračunavanju kapitala banke	2.351.425	2.656.534	2.581.709
	Stopa financijske poluge – u skladu s člankom 37. stavak (2) Odluke o izračunavanju kapitala banke	10,1%	10,5%	10,1%

Stopa financijske poluge na razini bankarskog sektora na dan 31. 12. 2020. iznosi 10,1%, i za 0,4 postotna boda je manja u odnosu na kraj 2019. godine. Sa 31. 12. 2020., osam banaka ima stopu financijske poluge iznad, a sedam banaka ispod prosjeka bankarskog sektora FBiH.

3.2.4. Kreditni rizik

FBA je u 2019. godini, s ciljem standardizacije upravljanja kreditnim rizikom i mjerenja ECL i usklađivanja sa MSFI 9, donijela Odluku o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka, s obvezom primjene od 1.1.2020. Također, donesena je i Uputa za klasifikaciju i vrednovanje financijske aktive, kojim su detaljnije definirane pojedine odredbe ove Odluke, s ciljem osiguranja jedinstvenog računovodstvenog i regulatornog tretmana financijske aktive.

Početkom primjene navedene Odluke prestala je važiti Odluka o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom i klasifikaciju aktive banaka. Najznačajnija izmjena odnosi se na činjenicu da je dotadašnja klasifikacija aktive u pet kategorija kvalitete i obveza formiranja RKG za iste, zamijenjena konceptom raspoređivanja izloženosti u tri razine kreditnog rizika i utvrđivanja ECL. U razinu kreditnog rizika 1 raspoređuju se izloženosti s niskom razinom kreditnog rizika po kojima dužnik ne kasni s otplatom u materijalno značajnom iznosu (za fizičke osobe 200 KM i 1% ukupne izloženosti dužnika, a za pravne osobe tisuću KM i 1% ukupne izloženosti dužnika) duže od 30 dana. U razinu kreditnog rizika 2 raspoređuju se stavke s povećanom razinom kreditnog rizika s kašnjenjem materijalno značajnog iznosa duže od 30 dana, a u razinu kreditnog rizika 3 (izloženosti u statusu neizmirenja obveza) raspoređuju se stavke kod kojih dužnik kasni s otplatom dospjelih obveza duže od 90 dana u materijalno značajnom iznosu.

Banke su dužne donijeti interne metodologije kojima će definirati način klasifikacije i vrednovanja izloženosti, njihovog raspoređivanja u razine kreditnog rizika i utvrđivanja ECL, a koje trebaju biti usklađene sa zahtjevima propisanim predmetnom Odlukom i Uputom. Dodatno, banke su prilikom prve primjene navedene Odluke bile dužne izvršiti računovodstveni otpis bilančnih izloženosti (prijenos u izvanbilančnu evidenciju) dvije godine nakon što je banka knjigovodstveno evidentirala ECL u visini od 100% bruto knjigovodstvene vrijednosti izloženosti i istu proglasila u potpunosti dospjelom.

U sljedećoj tablici daje se pregled bilančnih izloženosti na razini bankarskog sektora FBiH, prema ključnim kategorijama financijske imovine, izvanbilančnih izloženosti i pripadajućih ECL:

- 000 KM -

Tablica 22: Financijska imovina, izvanbilančne stavke i ECL										
R. br.	Opis	31. 12. 2018.			31. 12. 2019.			31.12.2020.		
		Iznos	ECL	% ECL	Iznos	ECL	% ECL	Iznos	ECL	% ECL
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	Novac i novčani plasmani	6.749.437	10.960	0,2	7.796.241	7.696	0,1	7.693.909	9.887	0,1
2.	Financijska imovina po amortiziranom trošku	14.598.680	1.238.638	8,5	15.417.105	1.150.848	7,5	15.460.513	1.136.925	7,4
3.	Financijska imovina po fer vrijednosti	1.167.107	0	0,0	1.318.635	0	0,0	1.552.559	0	0,0
4.	Ostala financijska potraživanja	154.014	20.060	13,0	224.665	36.030	16,0	258.027	33.250	12,9
I. Ukupno bilančna izloženost		22.669.238	1.269.658	5,6	24.756.646	1.194.574	4,8	24.965.008	1.180.062	4,7
5.	Izdane garancije	1.199.603	19.197	1,6	1.350.083	21.488	1,6	1.373.899	24.965	1,8
6.	Nepokriveni akreditivi	55.676	781	1,4	48.255	554	1,1	39.203	1.432	3,7
7.	Neopozivo odobreni a neiskorišteni krediti	2.058.020	20.741	1,0	2.058.199	19.685	1,0	2.468.359	32.597	1,3
8.	Ostale potencijalne obveze banke	16.707	143	0,9	54.122	310	0,6	8.274	26	0,3
II. Ukupno izvanbilančne stavke		3.330.006	40.862	1,2	3.510.659	42.037	1,2	3.889.735	59.020	1,5
Ukupna izloženost (I+II)		25.999.244	1.310.520	5,0	28.267.305	1.236.611	4,4	28.854.743	1.239.082	4,3

Ukupna izloženost banaka na dan 31. 12. 2020. iznosi 28,9 milijardi KM, od čega se 25 milijardi KM odnosi na bilančne izloženosti, a 3,9 milijardi KM na izvanbilančne stavke.

U 2020. godini zabilježeno je povećanje bilančne izloženosti u odnosu na kraj 2019. godine za iznos od 208,4 milijuna KM ili 0,8%, a nastao je kao neto efekt povećanja financijske imovine koja se vrednuje po fer vrijednosti, po amortiziranom trošku i ostalih financijskih potraživanja, te smanjenja novčanih sredstava.

U istom razdoblju zabilježen je rast izvanbilančnih stavki za 379,1 milijun KM ili 10,8%, a isti je najvećim dijelom posljedica rasta na poziciji neopozivo odobrenih, a neiskorištenih kredita kod jedne banke (rast od 197,4 milijuna KM).

U sljedećoj tablici daje se pregled bilančnih i izvanbilančnih izloženosti na razini bankarskog sektora FBiH, prema razinama kreditnog rizika i pripadajućih ECL:

- 000 KM -

Tablica 23: Izloženosti prema razinama kreditnog rizika										
R. br.	O p i s	31. 12. 2018.			31. 12. 2019.			31. 12. 2020.		
		Iznos	ECL	% ECL	Iznos	ECL	% ECL	Iznos	ECL	% ECL
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	Razina kreditnog rizika 1	19.393.493	132.218	0,7	21.787.417	123.558	0,6	22.301.920	179.478	0,8
2.	Razina kreditnog rizika 2	1.899.346	115.699	6,1	1.652.439	113.839	6,9	1.645.274	204.681	12,4
3.	Razina kreditnog rizika 3	1.376.399	1.021.741	74,2	1.316.790	957.177	72,7	1.017.814	795.903	78,2
I. Ukupno bilančna izloženost		22.669.238	1.269.658	5,6	24.756.646	1.194.574	4,8	24.965.008	1.180.062	4,7
4.	Razina kreditnog rizika 1	2.908.560	21.387	0,7	3.027.094	20.431	0,7	3.440.487	21.343	0,6
5.	Razina kreditnog rizika 2	410.239	12.629	3,1	474.159	15.610	3,3	443.246	34.354	7,8
6.	Razina kreditnog rizika 3	11.207	6.846	61,1	9.406	5.996	63,7	6.002	3.323	55,4
II. Ukupno izvanbilančne stavke		3.330.006	40.862	1,2	3.510.659	42.037	1,2	3.889.735	59.020	1,5
Ukupna izloženost (I+II)		25.999.244	1.310.520	5,0	28.267.305	1.236.611	4,4	28.854.743	1.239.082	4,3

Bilančna izloženost u razini kreditnog rizika 1 na dan 31. 12. 2020. iznosi 22,3 milijarde KM i čini 89,3% ukupne bilančne izloženosti. Ista je u odnosu na kraj 2019. godine povećana za 514,5 milijuna KM ili za 2,4%. Povećanje je najvećim dijelom ostvareno kao neto efekt: povećanja financijske imovine koja se vrednuje po fer vrijednosti za 499,7 milijuna KM, kreditnog portfelja u ovoj razini kreditnog rizika za 60,5 milijuna KM i ostalih financijskih potraživanja za 53,8 milijuna KM, a smanjenja novčanih sredstava i novčanih potraživanja u iznosu od 103 milijuna KM.

Bilančna izloženost u razini kreditnog rizika 2 na dan 31. 12. 2020. iznosi 1,7 milijardi KM i čini 6,6% ukupne bilančne izloženosti. U odnosu na kraj 2019. godine ista je manja za 7,2 milijuna KM ili 0,4%. Smanjenje ukupne bilančne izloženosti u ovoj razini kreditnog rizika ostvareno je najvećim dijelom kao neto efekt: smanjenja financijske imovine koja se vrednuje po fer vrijednosti raspoređene u razinu kreditnog rizika 2 za 265,9 milijuna KM i ostalih financijskih potraživanja za 15,6 milijuna KM, a povećanja novčanih sredstava i novčanih potraživanja za 1,8 milijuna KM, kreditnog portfelja u ovoj razini kreditnog rizika za 243,3 milijuna KM i ostale aktive koja se vrednuje po amortiziranom trošku za 29,3 milijuna KM.

Bilančna izloženost u razini kreditnog rizika 3 na dan 31. 12. 2020. iznosi jednu milijardu KM i čini 4,1% ukupne bilančne izloženosti. Ista je u odnosu na kraj 2019. godine smanjena za 299 milijuna KM ili 22,7%, najvećim dijelom kao rezultat računovodstvenog otpisa bilančnih izloženosti.

U 2020. godini ECL za razinu kreditnog rizika 1 i 2 za bilančnu izloženost ukupno je povećan za 146,7 milijuna KM (ECL za razinu kreditnog rizika 1 za 55,9 milijuna KM, a za razinu kreditnog rizika 2 za 90,8 milijuna KM). ECL za razinu kreditnog rizika 3 smanjen je za 161,3 milijuna KM, zbog izvršenog računovodstvenog otpisa u skladu s novom regulativom.

Kao rezultat primjene Odluke o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka, stope pokrivenosti ECL su povećane u odnosu na kraj 2019. godine. Pokrivenost za izloženosti u razini kreditnog rizika 1 povećana je sa 0,6% na 0,8%, u razini kreditnog rizika 2 sa 6,9% na 12,4% i u razini kreditnog rizika 3 sa 72,7% na 78,2%.

Izvanbilančna izloženost raspoređena u razinu kreditnog rizika 1 na dan 31. 12. 2020. iznosi 3,4 milijarde KM i čini 88,4% ukupne izvanbilančne izloženosti. Izloženost u razini kreditnog rizika 2 iznosi 443,2 milijuna KM ili 11,4% ukupne izvanbilančne izloženosti, dok je u razini kreditnog rizika 3 raspoređeno šest milijuna KM ili 0,2% ukupne izvanbilančne izloženosti.

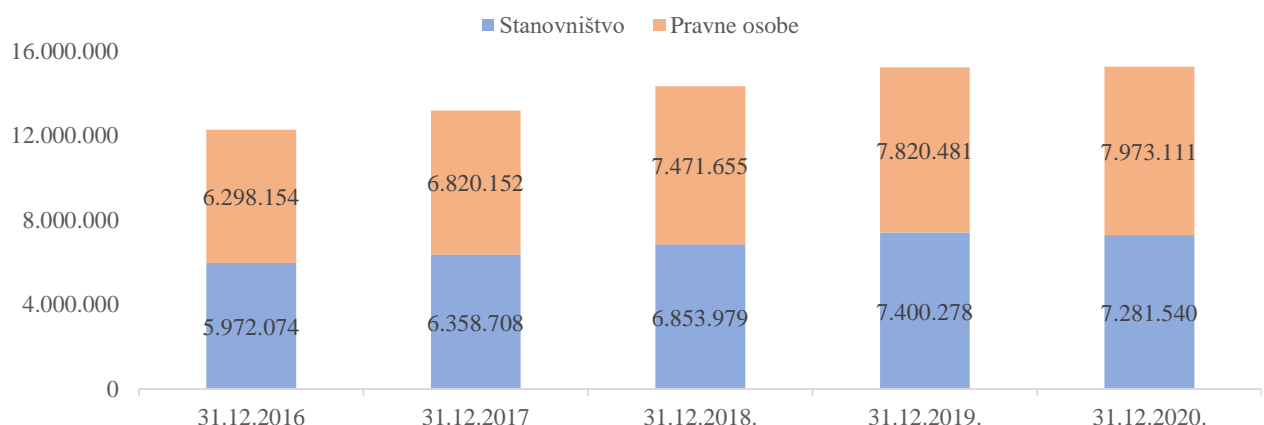
Ukupna pokrivenost ECL izvanbilančnih izloženosti povećana je sa 1,2% na 1,5%. Povećanje pokrivenosti zabilježeno je kod razine kreditnog rizika 2, dok je kod razine kreditnog rizika 1 i 3 došlo do smanjenja stope pokrivenosti. Smanjenje pokrivenosti ECL kod razine kreditnog rizika 1 rezultat je većeg rasta izloženosti u odnosu na rast ECL, a kod razine kreditnog rizika 3, najvećim dijelom uslijed izvršenog računovodstvenog otpisa kod dvije banke.

Na dan 31. 12. 2020. krediti iznose 15,3 milijarde KM i isti su veći za 33,9 milijuna KM ili za 0,2% u odnosu na kraj 2019. godine. Međutim, u promatranom razdoblju ostvaren je veći nominalni rast kreditnog portfelja ima li se u vidu činjenica da je stupanjem na snagu Odluke o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka, na razini bankarskog sektora FBiH na dan 1. 1. 2020. izvršen računovodstveni otpis kreditnog portfelja u iznosu od 191,1 milijun KM.

Kreditni odobreni stanovništvu iznose 7,3 milijarde KM, s udjelom u ukupnim kreditima od 47,7% i u odnosu na kraj 2019. godine ostvarili su smanjenje od 1,6%, dok su krediti odobreni pravnim osobama, koji iznose osam milijardi KM, s udjelom u ukupnim kreditima od 52,3%, ostvarili povećanje od 2%.

U sljedećem grafikonu daje se pregled kredita odobrenih stanovništvu i kredita odobrenih pravnim osobama u bankarskom sektoru FBiH, za razdoblje 31.12.2016. - 31.12.2020. godine:

Grafikon 11: Krediti (000 KM)

Trend i promjena udjela pojedinih sektora - korisnika kredita u ukupnoj strukturi kredita dani su u sljedećoj tablici:

- 000 KM -

Tablica 24: Sektorska struktura kredita

R. br.	Sektori	31. 12. 2018.		31. 12. 2019.		31. 12. 2020.		Indeks	
		Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Vladine institucije	216.596	1,5	189.360	1,2	199.032	1,3	87	105
2.	Javna poduzeća	321.493	2,3	359.635	2,4	395.157	2,6	112	110
3.	Privatna poduzeća i društva	6.625.641	46,3	6.922.742	45,5	6.500.322	42,6	104	94
4.	Bankarske institucije	217.706	1,5	247.501	1,6	772.554	5,1	114	312
5.	Nebankarske fin. institucije	75.804	0,5	86.902	0,6	83.921	0,6	115	97
6.	Građani	6.853.979	47,8	7.400.278	48,6	7.281.540	47,7	108	98
7.	Ostalo	14.415	0,1	14.341	0,1	22.125	0,1	99	154
Ukupno		14.325.634	100	15.220.759	100	15.254.651	100	106	100

U sljedećoj tablici daje se ročna struktura kredita po sektorima - korisnicima kredita sa stanjem na dan 31. 12. 2020.:

- 000 KM -

Tablica 25: Ročna struktura kredita

R. br.	Sektori	31.12.2019.			31.12.2020.			Indeks		
		Kratk. krediti	Dug. krediti	Dospjela potraž.	Kratk. krediti	Dug. krediti	Dospjela potraž.	(6/3)	(7/4)	(8/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	Vladine institucije	40	189.215	105	4.732	193.928	372	11.830	102	354
2.	Javna poduzeća	39.363	307.603	12.668	40.618	342.373	12.166	103	111	96
3.	Privatna poduzeća i druš.	2.414.723	3.897.580	610.440	2.301.850	3.782.059	416.413	95	97	68
4.	Bankarske institucije	247.491	0	10	772.554	0	0	312	0	0
5.	Nebankarske fin. institucije	26.103	55.779	5.020	18.777	65.113	31	72	117	1
6.	Građani	423.373	6.651.895	325.010	400.340	6.655.109	226.091	95	100	70
7.	Ostalo	7.772	5.686	883	6.476	15.426	223	83	271	25
Ukupno		3.158.865	11.107.758	954.136	3.545.347	11.054.008	655.296	112	100	69

Sa 31. 12. 2020. u odnosu na kraj 2019. godine kratkoročni krediti bankarskog sektora FBiH su povećani za 386,5 milijuna KM ili 12,2%, a dugoročni krediti su smanjeni za 53,8 milijuna KM ili 0,5%.

Dospjela potraživanja iznose 655,3 milijuna KM i smanjena su za 298,8 milijuna KM ili 31,3% u odnosu na kraj 2019. godine. Stopa smanjenja dospjelih potraživanja najvećim dijelom je rezultat izvršenog računovodstvenog otpisa.

U valutnoj strukturi kredita najveći udjel od 49,1% ili 7,5 milijardi KM imaju krediti odobreni u domaćoj valuti, zatim slijede krediti odobreni s valutnom klauzulom s udjelom od 45,4% ili 6,9 milijarda KM (EUR: 6,9 milijardi KM ili 99,8%, CHF: 13 milijuna KM ili 0,2%), a najmanji udjel od 5,5% ili 839,6 milijuna KM imaju krediti odobreni u stranoj valuti (od toga se na EUR odnosi 839,2 milijuna KM ili 99,9%).

U sljedećoj tablici daje se pregled kredita pravnim osobama i stanovništvu prema razinama kreditnog rizika i pripadajućih ECL:

Tablica 26: Krediti prema razinama kreditnog rizika											
R. br.	O p i s	31. 12. 2018.			31. 12. 2019.			31. 12. 2020.			
		Iznos	ECL	% ECL	Iznos	ECL	% ECL	Iznos	ECL	% ECL	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
I. Krediti pravne osobe											
1.	Razina kreditnog rizika 1	5.624.867	59.945	1,1	6.146.371	51.146	0,8	6.272.170	78.817	1,3	
2.	Razina kreditnog rizika 2	1.017.975	57.914	5,7	904.039	55.828	6,2	1.157.194	141.218	12,2	
3.	Razina kreditnog rizika 3	828.813	572.989	69,1	770.071	516.128	67,0	543.747	421.893	77,6	
Ukupno I.		7.471.655	690.848	9,2	7.820.481	623.102	8,0	7.973.111	641.928	8,1	
II. Krediti stanovništvo											
4.	Razina kreditnog rizika 1	5.814.039	59.449	1,0	6.451.878	59.562	0,9	6.395.495	84.591	1,3	
5.	Razina kreditnog rizika 2	572.455	56.327	9,8	471.019	57.081	12,1	446.971	58.801	13,2	
6.	Razina kreditnog rizika 3	467.485	384.481	82,2	477.381	381.194	79,9	439.074	341.856	77,9	
Ukupno II.		6.853.979	500.257	7,3	7.400.278	497.837	6,7	7.281.540	484.248	6,7	
Ukupno krediti											
7.	Razina kreditnog rizika 1	11.438.906	119.394	1,0	12.598.249	110.708	0,9	12.667.665	163.408	1,3	
8.	Razina kreditnog rizika 2	1.590.430	114.241	7,2	1.375.058	112.909	8,2	1.604.165	200.019	12,5	
9.	Razina kreditnog rizika 3	1.296.298	957.470	73,9	1.247.452	897.322	71,9	982.821	763.749	77,7	
Ukupna krediti (I+II)		14.325.634	1.191.105	8,3	15.220.759	1.120.939	7,4	15.254.651	1.127.176	7,4	

Kreditni portfelj raspoređen u razinu kreditnog rizika 1 na dan 31. 12. 2020. iznosi 12,7 milijardi KM i čini 83,1% ukupnog kreditnog portfelja. Isti je u odnosu na kraj 2019. godine povećan za 69,4 milijuna KM ili za 0,6%. Stopa pokrivenosti ECL za razinu kreditnog rizika 1 iznosi 1,3% (i za pravne osobe i za stanovništvo) i u odnosu na 31. 12. 2019. veća je za 0,4 postotna boda.

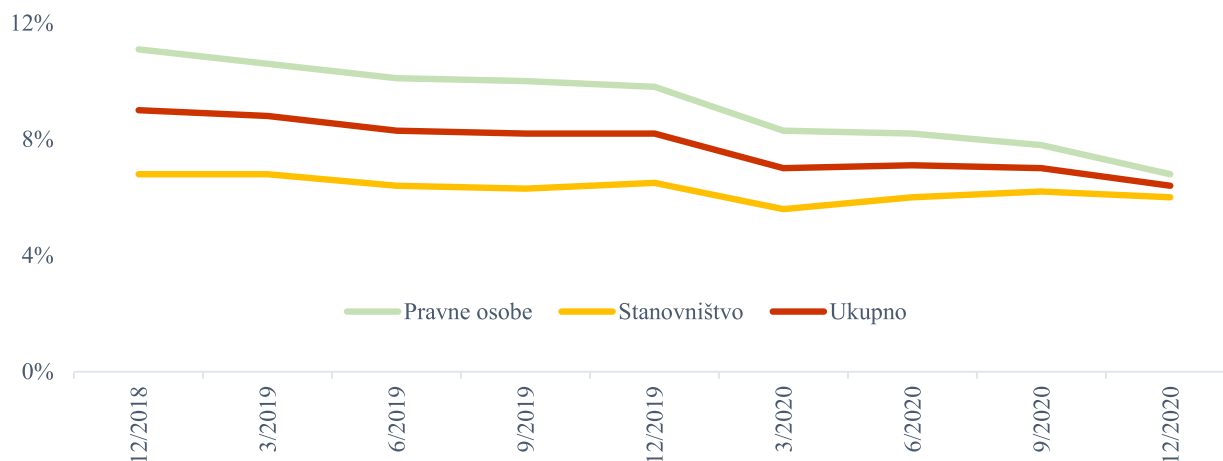
Kreditni portfelj u razini kreditnog rizika 2 na dan 31. 12. 2020. iznosi 1,6 milijardi KM i čini 10,5% ukupnog kreditnog portfelja. U odnosu na kraj 2019. godine isti je veći za 229,1 milijun KM ili 16,7%. Stopa pokrivenosti ECL za razinu kreditnog rizika 2 iznosi 12,5% (pravne osobe 12,2%, stanovništvo 13,2%) i u odnosu na 31. 12. 2019. veća je za 4,3 postotna boda.

Kreditni portfelj u razini kreditnog rizika 3 (NPL) na dan 31. 12. 2020. iznosi 982,8 milijuna KM i čini 6,4% ukupnog kreditnog portfelja. Smanjenje istog za 264,6 milijuna KM ili 21,2% u odnosu na kraj 2019. godine, najvećim dijelom je rezultat izvršenog računovodstvenog otpisa sukladno Odluci o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka. Stopa pokrivenosti ECL za razinu kreditnog rizika 3 iznosi 77,7% (pravne osobe 77,6%, a stanovništvo 77,9%) i u odnosu na 31. 12. 2019. veća je za 5,8 postotnih bodova.

Od ukupnih kredita plasiranih pravnim osobama, na NPL se odnosi 543,7 milijuna KM ili 6,8%, što je za tri postotna boda manje nego na kraju 2019. godine. Za sektor stanovništva NPL iznosi 439,1 milijun KM ili 6% kreditnog portfelja stanovništva, što je za 0,5 postotnih bodova manje nego na kraju 2019. godine.

Pregled NPL-a (kreditni portfelj raspoređen u razinu kreditnog rizika 3) daje se u sljedećem grafikonu:

Grafikon 12: Udjel NPL-a u kreditima

Detaljnija i potpunija sektorska analiza kreditnog portfelja bankarskog sektora FBiH može se sagledati iz Priloga 5. Informacije, a zasnovana je na podacima o granskoj koncentraciji kredita unutar sektora pravnih osoba (prema NACE šafraniku djelatnosti) i stanovništvu (po namjeni).

Kod kredita odobrenim pravnim osobama najveći udjel imaju krediti odobreni trgovini (2,7 milijardi KM ili 34,1% kredita pravnih osoba, odnosno 17,8% ukupnog kreditnog portfelja), prerađivačkoj industriji (1,9 milijardi KM ili 23,3% kredita pravnih osoba, odnosno 12,2% ukupnih kredita), te financijskoj djelatnosti (887,7 milijuna KM ili 11,1% kredita pravnih osoba, odnosno 5,8% ukupnih kredita). Udjel NPL-a kod kredita odobrenih trgovini iznosi 6,8%, kod prerađivačke industrije je 9,9%, dok kod financijske djelatnosti nema NPL-a. Kod kredita odobrenih ostalim pravnim osobama, najveći udjel NPL-a na kraju 2020. godine prisutan je kod kredita odobrenih obrazovanju (29,6%), poljoprivredi (21,9%), te djelatnosti hotelijerstva i ugostiteljstva (12%).

Kod kredita odobrenih stanovništvu najveći udjel imaju krediti za opću potrošnju (5,8 milijardi KM ili 79,2% kredita stanovništvu, odnosno 37,8% ukupnog kreditnog portfelja) i krediti odobreni za stambene potrebe (1,4 milijarde KM ili 19,5% kredita stanovništvu, odnosno 9,3% ukupnog kreditnog portfelja). Udjel NPL-a kod kredita odobrenih za opću potrošnju iznosi 6,6%, dok je kod stambenih kredita 3,5%. Visoki udjel kredita za opću potrošnju u kreditnom portfelju bankarskog sektora FBiH ukazuje na potrebu pojačanog opreza u oblikovanju kreditnih politika banaka.

Kreditni rizik je dominantan rizik u bankarskom sektoru FBiH, zbog čega je fokus supervizora na ocjeni praksi upravljanja kreditnim rizikom, odnosno ocjeni prakse odobravanja, praćenja i analize izloženosti kreditnom riziku, uspostave sustava ranog upozorenja na povećanje kreditnog rizika, raspoređivanja izloženosti u razine kreditnog rizika i utvrđivanja ECL, postupanje s nekvalitetnim izloženostima, te upravljanja rizikom koncentracije.

U 2020. godini došlo je do poboljšanja ključnih pokazatelja mjerenja kreditnog rizika bankarskog sektora FBiH: udjel NPL-a, stope pokrivenosti ECL-a i udjel dospjelih kredita, uglavnom uslijed primjene novog regulatornog okvira. Izazov za bankarski sektor FBiH u narednom razdoblju bit će održati pozitivne trendove, s obzirom na negativne efekte na ekonomiju izazvane pandemijom.

Mjere koje je propisala FBA u ožujku i kolovozu 2020. godine imaju za cilj izbjegavanje negativnih ekonomskih posljedica pandemije i omogućavanje oporavka gospodarstva, a što bi trebalo rezultirati i ublažavanjem rasta NPL-a u ukupnom kreditnom portfelju u narednom razdoblju. Rast

NPL-a je očekivan, ali može zavisi i od efikasnosti drugih mjera koje imaju za cilj zadržavanje i oporavak ekonomskih aktivnosti.

Zaključno s krajem 2020. godine jedna milijarda KM ili 6,7% od iznosa ukupnih kredita je obuhvaćeno nekom od aktivnih mjera propisanih Odlukom o privremenim mjerama koje banka primjenjuje za oporavak od negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem COVID-19. Ukupan iznos kreditnog portfelja pravnih osoba koji je obuhvaćen nekom od aktivnih mjera iznosi 892,5 milijuna KM ili 11,2% kreditnog portfelja pravnih osoba, dok portfelj stanovništva pod aktivnim mjerama iznosi 133,7 milijuna KM ili 1,8% kreditnog portfelja stanovništva.

3.2.5. Profitabilnost

Na profitabilnost banaka, najznačajnije utječu kvaliteta aktive, odnosno rizici, struktura, diverzificiranost i troškovi izvora financiranja, troškovna efikasnost, eksterni faktori koji su specifični za bankarski, odnosno financijski sektor u FBiH (razvijenost financijskog sustava, regulatorna obilježja, industrijska koncentracija i dr.) i eksterni makroekonomski faktori (ekonomski rast, kamatne stope na svjetskom tržištu, stopa zaposlenosti i nezaposlenosti, kretanje plaća, inflacija i dr.).

Iz supervizorske perspektive, profitabilnost bankarskog sektora u FBiH, kao i pojedinačnih banaka u sektoru, promatra se u kontekstu održivosti, odnosno stabilnosti razine i kvalitete zarade i jačanja kapitalne osnove putem zadržane dobiti.

Razina, kvaliteta i trend zarade bankarskog sektora u FBiH

Na razini bankarskog sektora u FBiH za razdoblje 1.1.-31.12.2020. iskazan je pozitivan financijski rezultat u iznosu od 174,2 milijuna KM, što je za 99,6 milijuna KM ili 36,4% manje u odnosu na isto razdoblje 2019. godine. Posljedice pandemije, koje će se u potpunosti moći sagledati tek u narednom razdoblju, imale su značajan utjecaj na financijski rezultat bankarskog sektora FBiH u 2020. godini. Iskazana ukupna neto dobit iznosila je 187,3 milijuna KM (13 banaka), a gubitak su iskazale dvije banke u iznosu od 13,1 milijuna KM (99,5% iskazanog gubitka odnosi se na jednu banku kod koje je došlo do značajnog povećanja troškova ispravka vrijednosti).

U Prilogu 6. prikazan je zbirni račun dobiti i gubitka banaka u FBiH za razdoblje 1.1.-31.12.2020., po shemi FBA, s usporednim podacima za isto izvještajno razdoblje 2019. godine.

U sljedećoj tablici daje se pregled iskazanog financijskog rezultata na razini bankarskog sektora u FBiH, kroz sljedeća izvještajna razdoblja:

- 000 KM -

Tablica 27: Ostvareni financijski rezultat: dobit/gubitak							
R. br.	O p i s	31. 12. 2018.		31. 12. 2019.		31. 12. 2020.	
		Iznos	Broj banaka	Iznos	Broj banaka	Iznos	Broj banaka
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Dobit	290.979	14	275.448	14	187.335	13
2.	Gubitak	34.743	1	1.559	1	13.070	2
	Ukupno	256.236	15	273.889	15	174.265	15

Ukupni prihodi bankarskog sektora u FBiH

Prema izvještajnim podacima banaka, ukupni prihodi na razini bankarskog sektora u FBiH u 2020. godini iznose 1,2 milijarde KM i u odnosu na isto razdoblje prethodne godine smanjeni su za iznos od 36,3 milijuna KM ili za 3%.

- 000 KM -

<i>Tablica 28: Struktura ukupnih prihoda</i>						
R. br.	Struktura ukupnih prihoda	31. 12. 2019.		31. 12. 2020.		Indeks (5/3)
		Iznos	%	Iznos	%	
1	2	3	4	5	6	7
I. Prihodi od kamata i slični prihodi						
1.	Kamatonosni računi depozita kod depozitnih institucija	5.478	0,5	2.773	0,3	51
2.	Kreditni i poslovi leasinga	649.995	54,1	624.578	53,6	96
3.	Ostali prihodi od kamata	78.259	6,5	71.457	6,1	91
Ukupno I.		733.732	61,1	698.808	60,0	95
II. Operativni prihodi						
4.	Naknade za izvršene usluge	352.906	29,4	341.222	29,3	97
5.	Prihodi iz posl. s devizama	63.284	5,3	54.201	4,6	86
6.	Ostali operativni prihodi	51.625	4,3	71.055	6,1	138
Ukupno II.		467.815	38,9	466.478	40,0	100
Ukupni prihodi (I+II)		1.201.547	100	1.165.286	100	97

U strukturi ukupnih prihoda, prihodi od kamata i slični prihodi sudjeluju sa 60%, dok operativni prihodi sudjeluju sa 40%. U odnosu na isto razdoblje prethodne godine, došlo je do smanjenja udjela prihoda od kamata i sličnih prihoda za 1,1 postotni bod, koliko iznosi povećanje udjela operativnih prihoda. Ukupni kamatni i slični prihodi su u promatranom razdoblju zabilježili smanjenje od 34,9 milijuna KM ili 4,8%. Dominantna stavka u ovim prihodima su kamatni prihodi po kreditima i poslovima leasinga, čiji je udjel u ukupnim prihodima smanjen za 0,5 postotnih bodova. U istom razdoblju smanjen je i udjel kredita i potraživanja po poslovima leasinga u ukupnoj aktivni za 0,4 postotna boda (sa 62,9% na 62,5%), dok su prosječne ponderirane NKS na kredite smanjene sa 3,27% na 3,16% (za 0,11 postotnih bodova).

U 2020. godini kamatni prihodi po kamatonosnim računima depozita kod depozitnih institucija smanjeni su za 2,7 milijuna KM ili 49,4% u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. U okviru ostalih prihoda od kamata zabilježeno je smanjenje na svim pozicijama kamatnih prihoda (vrijednosni papiri koji se drže do dospeljeća za 1,7%, plasmani drugim bankama za 27,7% i ostali prihodi od kamata za 8%).

Ukoliko se promatra sektorska struktura ostvarenih kamatnih prihoda, najveći dio odnosi se na prihode od stanovništva (62,3%), iako krediti stanovništvu čine 47,7% ukupnog kreditnog portfelja bankarskog sektora FBiH, zbog većih prosječnih NKS, koje za stanovništvo iznose 5,50%, a za gospodarstvo 2,54%, kao i manjeg udjela NPL-a kod kredita stanovništvu. Od ukupnih kamatnih prihoda, na prihode od privatnih poduzeća odnosi se 28,9%, od vladinih institucija 4,4%, a od javnih poduzeća 1,6%.

Ukupni operativni prihodi su u promatranom razdoblju zabilježili smanjenje od 1,3 milijuna KM ili 0,3%. U strukturi ukupnih operativnih prihoda, najveća stavka su prihodi po naknadama za izvršene usluge koji su zabilježili smanjenje za 11,7 milijuna KM ili 3,3%. Smanjeni su i prihodi iz poslovanja s devizama za 9,1 milijun KM ili 14,4%, dok su ostali operativni prihodi povećani za 19,4 milijuna KM ili 37,6%.

Ukupni rashodi bankarskog sektora u FBiH

Prema izvještajnim podacima banaka, ukupni rashodi na razini bankarskog sektora u FBiH u 2020. godini iznose 978 milijuna KM i u odnosu na 2019. godinu povećani su za 95,3 milijuna KM ili

10,8%. Struktura ukupnih rashoda bankarskog sektora u FBiH u promatranom razdoblju daje se u sljedećoj tablici:

- 000 KM -

Tablica 29: Struktura ukupnih rashoda						
R. br.	Struktura ukupnih rashoda	31. 12. 2019.		31. 12. 2020.		Indeks (5/3)
		Iznos	%	Iznos	%	
1	2	3	4	5	6	7
I. Rashodi od kamata i slični rashodi						
1.	Depoziti	95.143	10,8	90.219	9,2	95
2.	Obveze po uzetim kreditima i ostalim pozajmicama	9.229	1,0	8.018	0,8	87
3.	Ostali rashodi od kamata	26.296	3,0	31.990	3,3	122
Ukupno I.		130.668	14,8	130.227	13,3	100
II. Nekamatni rashodi						
4.	Troškovi IV., rezerv. po pot. obav. i ost. vrijed. usklađenja	77.315	8,8	182.004	18,6	235
5.	Troškovi plaća i doprinosa	260.389	29,5	257.639	26,3	99
6.	Troškovi poslovnog prostora i amortizacija	160.432	18,2	164.192	16,8	102
7.	Ostali poslovni i direktni troškovi	139.986	15,9	135.862	13,9	97
8.	Ostali operativni troškovi	113.943	12,9	108.112	11,1	95
Ukupno II.		752.065	85,2	847.809	86,7	113
Ukupni rashodi (I+II)		882.733	100	978.036	100	111

U strukturi ukupnih rashoda, dominiraju nekamatni rashodi s udjelom od 86,7%, dok rashodi od kamata i slični rashodi sudjeluju sa 13,3%. U odnosu na isto razdoblje prethodne godine, smanjen je udjel rashoda od kamata za 1,5 postotnih bodova, za koliko je povećan udjel nekamatnih rashoda.

U promatranom razdoblju kamatni i slični rashodi smanjeni su za 441 tisuću KM ili za 0,3%, pri čemu su kamatni rashodi po depozitima, koji predstavljaju dominantan izvor financiranja bankarskog sektora u FBiH, smanjeni za 4,9 milijuna KM ili 5,2% i pored veće razine depozita u odnosu na kraj 2019. godine. Depozitni potencijal na kraju 2020. godine iznosi 19,7 milijardi KM i veći je za 246,6 milijuna KM u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. Kamatonosni depoziti u ukupnom depozitnom potencijalu sa 31. 12. 2020. sudjeluju sa 69,3%, i smanjen im je udjel, s obzirom da su na kraju 2019. godine sudjelovali sa 73%. Smanjenje kamatnih rashoda po depozitima posljedica je, pored smanjenja udjela kamatonosnih depozita, i smanjenja prosječne NKS sa 0,78%, koliko je iznosila 31. 12. 2019. na 0,7% koliko iznosi na kraju 2020. godine.

Ostali rashodi po kamatama povećani su u promatranom razdoblju za 5,7 milijuna KM ili 21,7%, i to najvećim dijelom po osnovi negativne naknade na sredstva banaka iznad obvezne rezerve kod CBBiH i negativne kamatne stope na depozite kod ino-banaka.

Kamatni rashodi po uzetim kreditima i ostalim pozajmicama u promatranom razdoblju smanjeni su za 1,2 milijuna KM ili za 13,1%, jer je u isto vrijeme razina zaduženja bankarskog sektora u FBiH po uzetim kreditima i ostalim pozajmicama smanjena za 44,7 milijuna KM ili 5,2%.

Na razini bankarskog sektora u FBiH, u promatranom razdoblju, ukupni nekamatni rashodi su povećani za 95,7 milijuna KM ili 12,7%, pri čemu se najznačajnija strukturalna promjena odnosi na povećanje ECL-a za 104,7 milijuna KM ili 135,4%. Povećanje troškova ispravaka vrijednosti posljedica je negativnog utjecaja pandemije na ekonomiju FBiH.

Koeficijenti profitabilnosti, produktivnosti i efikasnosti poslovanja bankarskog sektora u FBiH

U sljedećoj tablici dan je pregled najznačajnijih veličina i koeficijenata koji se koriste kao mjere za ocjenu profitabilnosti, produktivnosti i efikasnosti poslovanja banaka u FBiH:

Tablica 30: Pokazatelji profitabilnosti, produktivnosti i efikasnosti

R. br.	Opis	31.12.2018.	31.12.2019.	31.12.2020.
1	2	3	4	5
1.	Neto dobit	256.236	273.889	174.265
2.	Prosječna neto aktiva	21.103.672	23.250.003	23.842.663
3.	Prosječni ukupni kapital	2.924.229	3.111.657	2.996.296
4.	Ukupan prihod	1.051.108	1.070.879	1.035.059
5.	Neto kamatni prihod	611.313	603.064	568.581
6.	Operativni prihodi	439.795	467.815	466.478
7.	Operativni rashodi	526.538	534.764	529.943
8.	Poslovni i direktni rashodi	234.802	217.301	317.866
9.	Ostali poslovni i direktni troškovi	126.140	139.986	135.862
10.	Dobit na prosječnu aktivu (ROAA)	1,2	1,2	0,7
11.	Dobit na prosječni ukupni kapital (ROAE)	8,8	8,8	5,8
12.	Ukupan prihod/prosječna aktiva	5,0	4,6	4,3
13.	Neto kamatni prihod/prosječna aktiva (NIM)*	2,9	2,6	2,4
14.	Neto kamatna marža (kamatni prihod/prosječna kamatonosna aktiva-kamatni rashod/prosječna kamatonosna pasiva)	2,9	2,7	2,5
15.	Operativni rashodi/ukupan prihod umanjen za ostale poslov. i dir. troš. (CIR)**	56,9	57,5	58,9

* NIM eng. Net Income Margin

** CIR eng. Cost-income Ratio

Svi pokazatelji profitabilnosti pokazuju trend pogoršanja u 2020. godini u odnosu na prethodnu godinu, što je najvećim dijelom posljedica utjecaja pandemije.

Ukoliko se promatra neto kamatni prihod, zabilježen je pad istog u odnosu na 2019. godinu za 34,5 milijuna KM ili 5,7% i isti čini 54,9% ukupnog prihoda, dok je u istom razdoblju 2019. godine činio 56,3% ukupnog prihoda.

3.2.6. Ponderirane NKS i EKS

S ciljem veće transparentnosti i lakše usporedivosti uvjeta banaka za odobravanje kredita i primanje depozita i zaštite klijenata kroz uvođenje transparentnog prikaza troškova kredita, odnosno prihoda depozita, a sukladno međunarodnim standardima, kriterijima i praksama u drugim zemljama, FBA je propisala jedinstven način obračuna i iskazivanja EKS za sve banke sa sjedištem u FBiH, kao i za organizacijske dijelove banaka sa sjedištem u RS-u, a koji posluju u FBiH, te obavezno mjesečno izvješćivanje FBA o ponderiranim NKS i EKS na odobrene kredite i primljene depozite u izvještajnom mjesecu, sukladno propisanoj metodologiji²².

Za potrebe korisnika kredita, prilikom analize trenda kamatnih stopa relevantno je pratiti kretanje ponderirane EKS, s obzirom da uključuje sve troškove koje korisnik plaća, a koji su direktno povezani s kreditom, tj. uvjetima korištenja kredita i koji ulaze u obračun cijene kredita (na primjer: troškovi za obradu kredita, troškovi premije osiguranja kod fizičkih osoba ako je osiguranje uvjet za odobravanje kredita, zatim drugi troškovi u vezi sa sporednim uslugama koje plaća klijent, a uvjet su za korištenje kredita).

U Prilogu 7. daju se prosječne ponderirane NKS i EKS na kredite i depozite po razdobljima.

Ukupne prosječne ponderirane EKS na kredite u bankarskom sektoru FBiH sa 31. 12. 2020. iznose 3,67% i u odnosu na isto razdoblje 2019. godine, kada su iznosile 3,86%, smanjene su za 0,19 postotnih bodova. Smanjenje prosječnih ponderiranih EKS na razini bankarskog sektora u FBiH u

²² Odluka o jedinstvenom načinu obračuna iskazivanja efektivne kamatne stope na kredite i depozite ("Službene novine Federacije BiH", broj: 81/17) i Uputa za izračunavanje ponderirane nominalne i efektivne kamatne stope

promatranom razdoblju prisutno je kod dugoročnih kredita za 0,18 postotnih bodova (sa 5,49% smanjenje na 5,31%), a kod kratkoročnih kredita za 0,14 postotnih bodova (sa 2,67% na 2,53%). U navedenom razdoblju, promatrano prema sektorskoj strukturi, EKS na ukupne kredite odobrene gospodarstvu smanjene su za 0,05 postotnih bodova (sa 2,81% na 2,76%), a EKS na ukupne kredite odobrene stanovništvu povećane su za 0,15 postotnih bodova (sa 6,89% na 7,04%).

Ukupne prosječne ponderirane EKS na depozite u bankarskom sektoru FBiH sa 31. 12. 2020. iznose 0,70% i u odnosu na isto razdoblje 2019. godine, kada su iznosile 0,75%, smanjene su za 0,05 postotnih bodova.

Promatrano prema ročnosti depozita, prosječne ponderirane EKS na kratkoročne depozite zabilježile su povećanje za 0,01 postotni bod (sa 0,33% na 0,34%), dok su na dugoročne depozite smanjene za 0,14 postotnih bodova (sa 1,19% na 1,05%).

Na ukupnoj razini u promatranom razdoblju smanjenje EKS na kredite (za 0,19 postotnih bodova) bilo je izraženije u odnosu na smanjenje EKS na depozite (za 0,05 postotnih bodova).

3.2.7. Likvidnost

Upravljanje rizikom likvidnosti je, uz upravljanje kreditnim rizikom, jedan od najvažnijih i najsloženijih segmenata bankarskog poslovanja. Održavanje likvidnosti u tržišnoj ekonomiji je permanentna obveza banke i osnovna pretpostavka za njenu održivost na financijskom tržištu, te jedan od ključnih preduvjeta za uspostavljanje i očuvanje povjerenja u bankarski sektor, njegovu stabilnost i sigurnost.

U sljedećoj tablici daje se pregled ispunjenja LCR-a u bankarskom sektoru u FBiH:

- 000 KM -

R. br.	Opis	31. 12. 2018.	31. 12. 2019.	31. 12. 2020.	Indeks	
		3	4	5	(4/3)	(5/4)
1	2	3	4	5	6	7
1.	Zaštitni sloj likvidnosti	4.325.281	4.727.454	5.849.379	109	124
2.	Neto likvidnosni odljevi	1.392.629	1.628.421	2.186.642	117	134
LCR		311%	290%	268%	93	92

Sa 31. 12. 2020. LCR na razini bankarskog sektora FBiH iznosi 268%. Sve banke u bankarskom sektoru FBiH ispunjavaju zahtjeve u pogledu LCR-a, s tim da šest banaka ima LCR iznad prosjeka, a devet ispod prosjeka bankarskog sektora FBiH.

Ročna struktura depozita po preostalom dospijeću prikazana je u sljedećoj tablici:

- 000 KM -

R. br.	Depoziti	31. 12. 2018.		31. 12. 2019.		31. 12. 2020.		Indeks	
		Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Štednja i dep. po vid. (do 7 dana)	10.562.608	60,0	11.196.133	57,7	12.948.828	65,9	106	116
2.	7-90 dana	1.058.414	6,0	855.191	4,4	989.184	5,0	81	116
3.	91 dan do jedne god.	2.616.873	14,9	3.175.998	16,4	2.153.403	10,9	121	68
I. Ukupno kratkoročni		14.237.895	80,9	15.227.322	78,5	16.091.415	81,8	107	106
4.	Do 5 godina	3.193.809	18,1	3.983.643	20,5	3.388.072	17,3	125	85
5.	Preko 5 godina	172.783	1,0	203.329	1,0	181.375	0,9	118	89
II. Ukupno dugoročni		3.366.592	19,1	4.186.972	21,5	3.569.447	18,2	124	85
Ukupno (I + II)		17.604.487	100	19.414.294	100	19.660.862	100	110	101

Sa 31. 12. 2020. kratkoročni depoziti imali su udjel od 81,8%, a dugoročni 18,2%, pri čemu je došlo do povećanja udjela kratkoročnih, odnosno smanjenja udjela dugoročnih depozita za 3,3 postotna boda u odnosu na kraj 2019. godine.

U promatranom razdoblju zabilježeno je povećanje kratkoročnih depozita za 864,1 milijun KM ili 5,7%, dok su dugoročni depoziti smanjeni za 617,5 milijuna KM ili 14,7%. Smanjenje dugoročnih depozita ostvareno je i kod depozita ročnosti do pet godina (za 595,6 milijuna KM ili 14,9%) i kod depozita preko pet godina (za 22 milijuna KM ili 10,8%).

Ako se analizira struktura dugoročnih depozita po preostalom dospijeću, vidljivo je da dominiraju depoziti s preostalom ročnošću do pet godina (94,9%).

Pregled osnovnih pokazatelja likvidnosti prikazan je u sljedećoj tablici:

- % -

Tablica 33: Koeficijenti likvidnosti

R. br.	Koeficijenti	31. 12. 2018.	31. 12. 2019.	31. 12. 2020.
1	2	3	4	5
1.	Likvidna sredstva ²³ /neto aktiva	30,8	31,9	31,3
2.	Likvidna sredstva/kratkoročne fin. obveze	46,3	49,2	45,9
3.	Kratkoročne fin. obveze/ukupne fin. obveze	77,7	75,4	78,9
4.	Kredit/depoziti i uzeti krediti	77,6	75,1	74,5
5.	Kredit/depoziti, uzeti krediti i subord. dugovi ²⁴	77,1	74,4	73,8

S krajem 2020. godine, svi pokazatelji likvidnosti su izmijenjeni u odnosu na kraj 2019. godine, što se može ocijeniti djelomično kao posljedica ekonomske krize uzrokovane pandemijom i izmjene u strukturi financiranja kod depozita bankarskih grupa. Udjel kratkoročnih financijskih obveza u ukupnim financijskim obvezama je i dalje visok, ali je odnos likvidnih sredstava u neto aktivi zadovoljavajući. Također, pokazatelj „kredit/depoziti i uzete krediti“ je u zoni zadovoljavajućeg.

U funkciji planiranja potrebne razine likvidnih resursa, banke trebaju planirati izvore i strukturu adekvatnog likvidnog potencijala i u vezi s tim planirati i kreditnu politiku. Ročnost plasmana, odnosno kreditnog portfelja je determinirana upravo ročnošću izvora. Važan aspekt praćenja i analize pozicije likvidnosti je ročna usklađenost preostalih dospijuća stavki financijske aktive i obveza prema vremenskoj skali, koja je propisanim minimalnim limitima kreirana na vremenski horizont od 180 dana. S obzirom da je ročna transformacija sredstava kod banaka inherentno povezana s funkcionalnim karakteristikama bankarskog poslovanja, banke kontinuirano kontroliraju ročnu neusklađenost između izvora i plasmana, održavajući je u skladu s propisanim limitima.

S ciljem ublažavanja negativnih efekata izazvanih pandemijom, te nepovoljnih posljedica na ekonomsko stanje u zemlji, FBA je u svibnju 2020. godine izvršila izmjene i dopune Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banke u cilju stimuliranja kreditnih aktivnosti banaka. Navedeno omogućava bankama da u novonastalim okolnostima poslovanja primijene mjere koje se odnose na smanjenje propisanih ograničenja ročne usklađenosti financijske aktive i financijskih obveza u razdobljima ročnosti do 180 dana, kako bi bile fleksibilnije u odgovoru na zahtjeve klijenata i upravljanju pozicijama likvidnosti.

U sljedećoj tablici daje se pregled ročne usklađenosti financijske aktive i obveza do 180 dana:

²³ Likvidna sredstva u užem smislu: gotovina i depoziti i druga financijska sredstva s preostalim rokom dospijuća manjim od tri mjeseca, isključujući međubankarske depozite

²⁴ Prethodni koeficijent je proširen, u izvore su uključeni i subordinirani dugovi, što je realniji pokazatelj

Tablica 34: Ročna usklađenost financijske aktive i obveza do 180 dana						
R. br.	O p i s	31. 12. 2018.	31. 12. 2019.	31. 12. 2020.	Indeks	
		Iznos	Iznos	Iznos	(4/3)	(5/4)
1	2	3	4	5	6	7
I. 1-30 dana						
1.	Iznos financijske aktive	9.513.412	10.579.834	10.981.471	111	104
2.	Iznos financijskih obveza	10.425.706	11.624.766	13.510.009	112	116
3.	Razlika (+ ili -) = 1-2	-912.294	-1.044.932	-2.528.538	-	-
<i>Obračun izvršenja propisane obveze u %</i>						
a)	Ostvareno %= red.br.1 / red.br.2	91,2%	91,0%	81,3%		
b)	Propisani minimum %	85,0%	85,0%	65,0%		
Više (+) ili manje (-) = a - b		6,2%	6,0%	16,3%		
II. 1-90 dana						
1.	Iznos financijske aktive	10.556.830	11.641.857	12.065.528	110	104
2.	Iznos financijskih obveza	11.345.741	12.367.913	14.303.357	109	116
3.	Razlika (+ ili -) = 1-2	-788.911	-726.056	-2.237.829	-	-
<i>Obračun izvršenja propisane obveze u %</i>						
a)	Ostvareno %= red.br.1 / red.br.2	93,0%	94,1%	84,4%		
b)	Propisani minimum %	80,0%	80,0%	60,0%		
Više (+) ili manje (-) = a - b		13,0%	14,1%	24,4%		
III .1-180 dana						
1.	Iznos financijske aktive	11.640.075	12.985.569	13.257.364	112	102
2.	Iznos financijskih obveza	12.644.902	13.550.664	15.167.836	107	112
3.	Razlika (+ ili -) = 1-2	-1.004.827	-565.095	-1.910.472	-	-
<i>Obračun izvršenja propisane obveze u %</i>						
a)	Ostvareno %= red.br.1 / red.br.2	92,1%	95,8%	87,4%		
b)	Propisani minimum %	75,0%	75,0%	55,0%		
Više (+) ili manje (-) = a - b		17,1%	20,8%	32,4%		

Na dan 31. 12. 2020. financijska aktiva u sva tri intervala bila je manja od financijskih obveza, a ostvareni postotci ročne usklađenosti bili su iznad propisanog minimuma, i to u prvom intervalu za 16,3%, u drugom za 24,4% i u trećem intervalu za 32,4%.

Promatrajući osnovne pokazatelje likvidnosti, kvalitativne i kvantitativne zahtjeve, kao i druge faktore koji utječu na poziciju likvidnosti banaka, može se zaključiti da je likvidnost bankarskog sektora u FBiH na kraju 2020. godine zadovoljavajuća, i pored negativnih efekata na gospodarstvo uzrokovanih pandemijom.

3.2.8. Devizni (FX) rizik

U svom poslovanju banke su izložene rizicima proizašlim iz mogućih gubitaka po bilančnim i izvanbilančnim stavkama nastalim uslijed promjene cijena na tržištu. Jedan od tih rizika je i FX rizik, koji nastaje kao rezultat promjena valutnih tečajeva i/ili neusklađenosti razine aktive, pasive i izvanbilančnih stavki u istoj valuti - individualna devizna pozicija ili svih valuta zajedno s kojima banka posluje - ukupna devizna pozicija banke.

Odlukom o upravljanju deviznim rizikom banke propisan je način izračunavanja devizne pozicije i najveća dopuštena izloženost FX riziku, tj. ograničenja za otvorenu individualnu i ukupnu deviznu poziciju (duga ili kratka), obračunata u odnosu na priznati kapital banke. U cilju ublažavanja posljedica pandemije, FBA je u navedenoj Odluci izvršila izmjene u smislu povećanja limita za individualnu deviznu poziciju za EUR i ukupnu deviznu poziciju banke.

Prema stanju na dan 31. 12. 2020. na razini bankarskog sektora u valutnoj strukturi aktive banaka stavke u stranim valutama iznosile su 3,9 milijardi KM, s udjelom od 16% (na kraju 2019. godine 3,8 milijardi KM ili 15,7%). Valutna struktura pasive bitno je drugačija, jer je udjel obveza u stranoj

valuti znatno veći i iznosi osam milijardi KM ili 32,9% (na kraju 2019. godine 8,6 milijardi KM, uz udjel od 35,5%).

U sljedećoj tablici daje se struktura financijske aktive i financijskih obveza i devizna pozicija za EUR, kao najznačajnije valute i ukupna devizna pozicija na razini bankarskog sektora:

- milijuni KM

Tablica 35: Devizna usklađenost financijske aktive i obveza (EUR i ukupno)											
R. br.	O p i s	31. 12. 2019.				31. 12. 2020.				Indeks	
		EUR		Ukupno		EUR		Ukupno		EUR	Ukupno
		Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	(7/3)	(9/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
I. Financijska aktiva											
1.	Novčana sredstva	2.065	20,6	2.543	23,8	1.405	14,5	1.950	18,7	68	77
2.	Kredit	336	3,4	337	3,2	826	8,5	826	7,9	246	245
3.	Kredit s val. kl.	6.651	66,3	6.655	62,2	6.321	65,4	6.323	60,8	95	95
4.	Ostalo	727	7,2	911	8,5	929	9,6	1.117	10,7	128	123
5.	Ostala fin. akt. s val. kl.	251	2,5	251	2,3	190	2,0	190	1,8	76	76
Ukupno I. (1+2+3+4+5)		10.030	100	10.697	100	9.671	100	10.406	100	96	97
II. Financijske obveze											
6.	Depoziti	6.841	73,8	7.529	75,6	6.221	72,5	6.965	74,6	91	93
7.	Uzeti kredit	850	9,2	850	8,5	809	9,4	809	8,7	95	95
8.	Dep. i kred. s val. kl.	1.363	14,7	1.364	13,7	1.319	15,4	1.319	14,1	97	97
9.	Ostalo	213	2,3	221	2,2	230	2,7	244	2,6	108	110
Ukupno II. (6+7+8+9)		9.268	100	9.964	100	8.579	100	9.337	100	93	94
III. Izvanbilanca											
10.	Aktiva	37		79		26		61			
11.	Pasiva	764		771		1.025		1.034			
IV. Pozicija											
Duga (iznos)		35		41		93		96			
%		1,3%		1,5%		3,4%		3,6%			
Kratka											
%											
Dopuštena		30,0%		30,0%		40,0%		40,0%			
Manja od dopuštene		28,7%		28,5%		36,6%		36,4%			

Promatrano po bankama i ukupno na razini bankarskog sektora FBiH može se konstatirati da se izloženost banaka i sektora FX riziku sa 31. 12. 2020. kretala u okviru propisanih ograničenja.

Sa 31. 12. 2020. dugu deviznu poziciju imalo je deset banaka, a pet banaka kratku poziciju. Na razini sektora iskazana je duga devizna pozicija od 3,6% ukupnog priznatog kapitala banaka, što je za 36,4 postotna boda manje od dopuštene. Individualna devizna pozicija za EUR-o, iznosila je 3,4%, što je za 36,6 postotnih bodova manje od dopuštene, pri čemu su stavke financijske aktive bile veće od financijskih obveza (duga pozicija).

Ako se analizira struktura stranih valuta, u financijskoj aktivi²⁵ dominantan je udjel EUR-a od 81,1% (31. 12. 2019. godine 82,5%), uz povećanje nominalnog iznosa za 31 milijun KM ili 1% u odnosu na kraj 2019. godine. Udjel EUR-a u financijskim obvezama je 90,6% (31.12.2019. godine 91,9%) i u odnosu na kraj 2019. godine smanjen je za 643,8 milijuna KM ili 8,1%. Osnovica za izračun udjela EUR-a u financijskoj aktivi i financijskim obvezama ne uključuje stavke s valutnom klauzulom.

²⁵ Izvor: Izvješće o deviznoj poziciji banke - dio financijske aktive (u stranim valutama denominirana u KM). Stavke bilančne aktive i izvanbilanca se iskazuje po neto principu, odnosno umanjuju se za iznos očekivanih kreditnih gubitaka

3.3. PREPORUKE ZA BANKARSKI SEKTOR

FBA će, sukladno propisanim nadležnostima za nadzor poslovanja banaka u FBiH, nastaviti s poduzimanjem mjera i aktivnosti na očuvanju i jačanju stabilnosti bankarskog sektora i zaštite deponenata, te unaprjeđenja sigurnog, kvalitetnog i zakonitog poslovanja banaka u FBiH. Navedene mjere i aktivnosti će naročito biti usmjerene na nastavak kontinuiranog nadzora banaka, s težištem na:

- praćenju efekata posebnih mjera FBA na oporavku od negativnih posljedica uzrokovanih pandemijom i postupanju banaka po istima;
- provođenju SREP-a za sve banke u skladu s usvojenom Metodologijom;
- kontrolama dominantnih rizičnih segmenata poslovanja, kontrolama banaka od sistemskog značaja za razvoj kreditnih aktivnosti i banaka kod kojih su koncentrirani veliki iznosi štednje i drugih depozita, te kontrolama primijenjenih praksi u bankama u segmentu zaštite korisnika finansijskih usluga i žiranata i dr.;
- realizaciji planova kapitala banaka, a posebno onih sa značajnim udjelom NPL-a;
- praćenju primjene Odluke o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanje očekivanih kreditnih gubitaka;
- provođenje testiranja otpornosti banaka na stres s ciljem praćenja poslovanja svake banke, ocjenjivanja rizika i blagovremenog poduzimanja odgovarajućih mjera;
- nastavku kontinuirane suradnje s nadležnim supervizorskim tijelima za nadzor bankarskih grupa iz EU i trećih zemalja čije članice imaju sjedište u FBiH, u cilju efikasnije supervizije i unaprjeđenja supervizorskih praksi, te suradnje i razmjene informacija sa ECB-om i EBA-om po pitanjima supervizije i bankarske regulative, kao i s međunarodnim finansijskim institucijama;
- unaprjeđenju suradnje kroz potpisivanje novih sporazuma o suradnji s relevantnim institucijama u BiH, koje su uključene u institucionalni okvir za obavljanje supervizije, upravljanje kriznim situacijama i sistemskim rizikom, zaštite korisnika finansijskih usluga;
- nastavku suradnje sa UBBiH s ciljem unaprjeđenja poslovanja banaka, usklađenosti njihovog poslovanja s propisima, međunarodnim standardima i pravilima struke, zahtjevima tržišta i dr.

Polazeći od propisanih nadležnosti, FBA će nastaviti poduzimati mjere i aktivnosti s ciljem realizacije preporuka posljednje FSAP misije, projekte jačanja bankarske supervizije u okviru tehničke pomoći koju pružaju međunarodne finansijske institucije SB i MMF, te u okviru USAID FINRA Projekta i dr.

Zbog posebne uloge i odgovornosti banaka u finansijskom sustavu i ukupnom gospodarskom sustavu, dostignute razine razvijenosti bankarskog sektora u FBiH, te činjenice da depoziti građana predstavljaju dominantan izvor financiranja banaka, a imajući u vidu negativne posljedice izazvane pandemijom, od banaka se očekuje da u narednom razdoblju svoje aktivnosti usmjere na:

- dosljednu primjenu posebnih mjera koje je FBA usvojila u cilju oporavka od negativnih posljedica pandemije, na način da:
 - podrže oporavak gospodarstva i stimuliraju kreditni rast kroz kontinuirano financiranje klijenata i održive kreditne aranžmane;
 - zajednički djeluju u cilju iznalaženja odgovarajućih modaliteta za klijente pogođene pandemijom;
 - u što većoj mjeri koriste Garancijski fond FBiH i druge potencijalne mehanizme podrške koji izvršne vlasti uspostavljaju u cilju ublažavanja posljedica pandemije;
 - unaprijede operativnu spremnost i kapacitete za odgovor na krizu;
 - posebno prate kvalitetu portfelja pod posebnim mjerama i procjenjuju buduće otplatne kapacitete klijenata i pravodobno formiraju rezerve za očekivane kreditne gubitke, kako bi se izbjegao potencijalni negativni efekt naglog rasta iznosa rezervi za očekivane kreditne gubitke u budućem razdoblju;

- oprezno i odgovorno upravljanje rizicima, u skladu s važećim računovodstvenim i regulatornim okvirom, domaćim i međunarodnim standardima dobre prakse;
- usklađivanje poslovanja s novim regulatornim zahtjevima za poslovanje i nadzor banaka, što uključuje i zahtjeve koji se odnose na planiranje oporavka i restrukturiranja banaka;
- ažuriranje planova kontinuiteta poslovanja u cilju adekvatne pripreme za poslovanje u izvanrednim situacijama;
- ažuriranje planova oporavka s posebnom pažnjom u ključnim segmentima: proces eskalacije, pokazatelji i opcije oporavka;
- unapređenje ICAAP-a i ILAAP-a u skladu s novim regulatornim zahtjevima;
- dosljednu primjenu propisa u segmentu platnog prometa, SPNiFTA, zaštite korisnika finansijskih usluga i žirana, sigurnosti i zaštiti novca u banci i u transportu;
- dodatno praćenje pojačanih rizika koji su vezani za sigurnost informacijskih sustava i primjene novih tehnologija, a naročito sa stanovišta poslovanja klijenata i dr.

4. SEKTOR NEDEPOZITNIH FINANCIJSKIH INSTITUCIJA

U ovom dijelu Informacije daje se pregled strukture i finansijskih pokazatelja poslovanja NFI u FBiH (MKO, leasing društva i faktoring poslovanje) sa 31. 12. 2020. čije je osnivanje, poslovanje, upravljanje, nadzor i prestanak rada uređeno posebnim zakonskim i podzakonskim propisima. Podaci MKO za 2019. godinu usklađeni su s novom metodologijom izrade izvješća²⁶ po obrascima propisanim Odlukom o izvješćima koje mikrokreditna organizacija dostavlja Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine i rokovima izvješćivanja.²⁷

4.1. MIKROKREDITNI SEKTOR

4.1.1. STRUKTURA MIKROKREDITNOG SEKTORA U FBiH

4.1.1.1. Status, broj i poslovna mreža

U FBiH sa 31. 12. 2020., dozvolu za rad FBA ima 14 MKO koje čine mikrokreditni sektor u FBiH, od toga 11 MKF (neprofitne organizacije) i tri MKD (profitne organizacije). U odnosu na 31. 12. 2019., nije bilo promjena u broju MKO.

Sa 31. 12. 2020., MKO sa sjedištem u FBiH posluje putem 354 organizacijska dijela, dok četiri MKD koja imaju sjedište u RS-u posluje u FBiH putem 50 organizacijskih dijelova.

U Prilogu 8. dani su osnovni podaci o MKF i MKD, koji sa 31. 12. 2020. imaju dozvolu FBA za obavljanje djelatnosti mikrokreditiranja.

4.1.1.2. Struktura vlasništva

MKO je pravna osoba koja se, sukladno propisima, može osnovati i poslovati kao MKF ili MKD. MKF u FBiH su osnovane od strane nevladinih, većinom humanitarnih organizacija, udruga građana i fizičkih osoba koji su registrirani osnivači MKF, ali bez prava vlasništva nad kapitalom. Od tri MKD, jedno MKD je u 100%-tnom vlasništvu jedne MKF, jedno MKD je u 100%-tnom vlasništvu nerezidentne pravne osobe, dok je jedno MKD u 100%-tnom vlasništvu rezidentne pravne osobe.

4.1.1.3. Kadrovska struktura

U mikrokreditnom sektoru u FBiH sa 31. 12. 2020. zaposleno je ukupno 1.394 radnika, što je 51 radnik ili 3,8% više u odnosu na stanje sa 31. 12. 2019. Analitički promatrano, povećanje broja zaposlenih prisutno je kod šest MKF i dva MKD, dok je kod tri MKF i jednog MKD došlo do smanjenja broja zaposlenih, te je kod dvije MKF broj zaposlenih ostao nepromijenjen. Od ukupnog broja zaposlenih u mikrokreditnom sektoru u FBiH, u MKF je zaposleno 1.144 radnika ili 82,1%, a u MKD ukupno 250 radnika ili 17,9%.

Pregled kvalifikacijske strukture zaposlenih na razini mikrokreditnog sektora u FBiH, daje se u sljedećoj tablici:

²⁶ Način i metodologija izrade izvješća MKO propisani su Uputom za izradu izvješća mikrokreditnih organizacija broj: 01-56/20 od 15. 1. 2020.

²⁷ "Službene novine Federacije BiH", broj: 87/19

Tablica 36: Kvalifikacijska struktura zaposlenih u MKO u FBiH

R. br.	Stupanj stručne spreme	31. 12. 2019.		31. 12. 2020.		Indeks (5/3)
		Broj zaposlenih	Udjel %	Broj zaposlenih	Udjel %	
1	2	3	4	5	6	7
1.	Visoka stručna sprema – VSS	702	52,3	743	53,3	106
2.	Viša stručna sprema – VŠS	102	7,6	104	7,5	102
3.	Srednja stručna sprema - SSS	529	39,4	536	38,4	101
4.	Ostali	10	0,7	11	0,8	110
Ukupno		1.343	100	1.394	100	104

Analizom podataka o efikasnosti osoblja na razini mikrokreditnog sektora u FBiH sa 31. 12. 2020. godine, zaključuje se da aktiva po zaposlenom u MKO iznosi 472,1 tisuću KM, što je za 0,7% više u odnosu na 31. 12. 2019.

4.1.2. FINANCIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA

4.1.2.1. Bilanca stanja

Ukupna aktiva mikrokreditnog sektora u FBiH sa 31. 12. 2020. iznosi 658,1 milijun KM i za 28,4 milijuna KM ili 4,5% je veća u odnosu na stanje sa 31. 12. 2019. Najveći udjel u ukupnoj bilanci MKO ima pet MKF i jedno MKD s aktivom u iznosu od 602,5 milijuna KM ili 91,6% ukupne aktive mikrokreditnog sektora.

U prilogima 9. i 10. dan je zbirni prikaz bilance stanja MKF i MKD, dok je u Prilogu 11. dan pregled osnovnih financijskih pokazatelja MKO prema izvještajnim podacima na dan 31. 12. 2020.

Zbirna bilanca stanja mikrokreditnog sektora u FBiH sa 31. 12. 2020. i usporednim podacima sa 31. 12. 2019. prikazan je u sljedećoj tablici:

- 000 KM -

Tablica 37: Bilanca stanja mikrokreditnog sektora

R. br.	Opis	31. 12. 2019.				31. 12. 2020.				Indeks (9/5)
		Stanje za MKF	Stanje za MKD	Ukupno	%	Stanje za MKF	Stanje za MKD	Ukupno	%	
1	2	3	4	5=3+4	6	7	8	9=7+8	10	11
AKTIVA										
1.	Novčana sredstva	35.594	13.281	48.875	7,8	42.575	12.356	54.931	8,4	112
2.	Plasmani bankama	2.150	0	2.150	0,3	110	0	110	0,0	5
3.	Mikrokrediti	370.298	140.707	511.005	81,2	389.972	150.918	540.890	82,2	106
4.	RKG	2.759	1.411	4.170	0,7	4.108	2.936	7.044	1,1	169
5.	Neto mikrokrediti	367.539	139.296	506.835	80,5	385.864	147.982	533.846	81,1	105
6.	Materijalna i nematerijalna imovina	28.231	5.747	33.978	5,4	26.764	4.540	31.304	4,8	92
7.	Dugoročne investicije	33.061	0	33.061	5,3	33.061	0	33.061	5,0	100
8.	Ostala aktiva	3.415	1.304	4.719	0,7	3.565	1.248	4.813	0,7	102
9.	Rezerve na ostale stavke aktive, osim kredita	3	0	3	0,0	10	0	10	0,0	333
Ukupno aktiva		469.987	159.628	629.615	100	491.929	166.126	658.055	100	105
PASIVA										
10.	Obv. po uzetim kred.	196.769	106.797	303.566	48,2	207.503	107.920	315.423	47,9	104
11.	Ostale obveze	24.218	7.517	31.735	5,0	23.130	7.928	31.058	4,7	98
12.	Kapital	249.000	45.314	294.314	46,8	261.296	50.278	311.574	47,4	106
Ukupno pasiva		469.987	159.628	629.615	100	491.929	166.126	658.055	100	105
13.	Izvanbilančna evidencija	357.812	62.655	420.467		190.541	35.801	226.342		54

U strukturi aktive mikrokreditnog sektora FBiH sa 31. 12. 2020., smanjena je razina plasmana bankama, te materijalna i nematerijalna imovina. Sa 31. 12. 2020. zabilježen je pad na poziciji plasmani bankama u iznosu od dva milijuna KM ili 94,9% u odnosu na kraj 2019. godine zbog smanjenja oročenih novčanih sredstava kod banaka s rokom oročenja preko 90 dana kod jedne MKF. U odnosu na kraj prethodne godine, bilančne stavke koje su zabilježile rast su: novčana

sredstva, bruto i neto krediti, rezerve za kreditne gubitke, ostala aktiva i rezerve za ostale stavke aktive, osim kredita, koje iskazuje jedna MKF, dok su dugoročne investicije na istoj razini.

Stopa fiksne aktive u odnosu na ukupnu aktivu umanjenu za donirani kapital na razini mikrokreditnog sektora u FBiH sa 31. 12. 2020. iznosi 5,13%, što je u okviru propisanog standarda poslovanja.

Neto mikrokreditni portfelj, kao dominantna stavka aktive mikrokreditnog sektora iznosi 533,9 milijuna KM s udjelom od 81,1% u ukupnoj aktivni, te je zabilježio porast u apsolutnom iznosu od 27 milijuna KM ili 5,3%, od čega su neto mikrokrediti u MKF porasli za iznos od 18,3 milijuna KM sa stopom rasta od 5%, dok su neto krediti u MKD porasli za iznos od 8,7 milijuna KM, odnosno 6,2% u odnosu na 31. 12. 2019. Razina RKG na ukupan mikrokreditni portfelj je u promatranom razdoblju veća za 2,9 milijuna KM ili 68,9%, što je najvećim dijelom posljedica utjecaja negativnih efekata pandemije i pored mjera koje je FBA pravodobno donosila. RKG kod MKF povećane su za 1,3 milijuna KM, sa stopom rasta od 48,9%, a kod MKD za iznos od 1,5 milijuna KM, sa stopom rasta od 108,1%. Jedno MKD ima udjel od 53% u ukupnim RKG MKD, odnosno 22,1% ukupnih RKG mikrokreditnog sektora.

Ukupna izvanbilančna evidencija sa 31. 12. 2020. iznosi 226,3 milijuna KM i u odnosu na 31. 12. 2019. manja je za 194,1 milijun KM ili 46,2%, pri čemu je kod MKF smanjena za 167,3 milijuna KM ili 46,7%, dok je kod MKD smanjena za 26,8 milijuna KM ili 42,8%. Najveće smanjenje ove stavke odnosi se na ostale izvanbilančne stavke, odnosno na evidenciju mjenica kao instrumenata osiguranja kredita i odobrenih nepovučenih kreditnih sredstava od vjerovnika. Od ukupnog iznosa izvanbilančne evidencije, na otpisane kredite odnosi se 149,5 milijuna KM ili 66,1% (otpisi po glavnici i redovnoj kamati – 100,1 milijun KM ili 67%, otpisi po zateznoj kamati - 42,9 milijuna KM ili 28,7% i otpisi po sudskim troškovima - 6,5 milijuna KM ili 4,3%), i isti su manji za tri milijuna KM ili 2% u odnosu na kraj prethodne godine. Ukupan broj otpisanih mikrokreditnih partija sa 31. 12. 2020. je 36.784, što u odnosu na 31. 12. 2019. predstavlja smanjenje za ukupno 488 mikrokreditnih partija (1,3%), kao neto efekt novih otpisa, izvršenih trajnih otpisa i u potpunosti naplaćenih mikrokreditnih partija.

4.1.2.2. Kapital i obveze

Najveće stavke pasive mikrokreditnog sektora u FBiH sa 31. 12. 2020. odnose se na: obveze po uzetim kreditima koje iznose 315,4 milijuna KM ili 47,9% ukupne pasive i kapital koji iznosi 311,6 milijuna KM i čini 47,4% ukupne pasive. Preostali iznos od 31,1 milijun KM ili 4,7% odnosi se na ostale obveze. U odnosu na 31. 12. 2019., obveze po uzetim kreditima su povećane za iznos od 11,8 milijuna KM ili 3,9%.

Ročna struktura obveza po uzetim kreditima prikazana je u sljedećoj tablici:

- 000 KM -

<i>Tablica 38: Ročna struktura uzetih kredita</i>										
R. br.	Opis	31. 12. 2019.				31. 12. 2020.				Indeks (9/5)
		MKF	MKD	Ukupno	%	MKF	MKD	Ukupno	%	
1	2	3	4	5=3+4	6	7	8	9=7+8	10	11
1.	Obv. po uzetim kratk. kred.	45.676	56.995	102.671	33,8	20.476	360	20.836	6,6	20
2.	Obv. po uzetim dug. kred.	150.186	48.888	199.074	65,6	186.128	106.468	292.596	92,8	147
3.	Obveze po dosp. kamatama	907	914	1.821	0,6	899	1.092	1.991	0,6	109
Ukupno		196.769	106.797	303.566	100	207.503	107.920	315.423	100	104

U strukturi ukupnih obveza po uzetim kreditima sa 31. 12. 2020., kreditne obveze MKF čine 65,8%, a MKD 34,2%. U pogledu ročne strukture obveza po uzetim kreditima, u odnosu na 31. 12. 2019., kratkoročne obveze su sa 31. 12. 2020. značajno smanjene za 79,7%, dok su dugoročne obveze

povećane za 47%, radi promjene načina iskazivanja vrijednosti na ovim bilančnim pozicijama. Obveze po dospjelim kamatama povećane su za 9,3%. Najveća dva kreditora mikrokreditnog sektora u FBiH sa 31. 12. 2020., prema njihovom udjelu u ukupnom kreditnom zaduženju MKO su EFSE - Luksemburg sa 16,1% i Hansainvest Finance - Njemačka sa 4,8%.

U promatranom razdoblju ukupno povećanje kapitala na razini mikrokreditnog sektora u FBiH je iznosilo 17,3 milijuna KM ili 5,8%, od čega je kapital MKF povećan za 12,3 milijuna KM ili 4,9%, dok je kapital MKD u promatranom razdoblju povećan za iznos od 4,9 milijuna KM ili 10,9%.

Struktura kapitala mikrokreditnog sektora u FBiH prikazana je u sljedećoj tablici:

- 000 KM -

Tablica 39: Struktura kapitala mikrokreditnog sektora

R. br.	Opis	31. 12. 2019.				31. 12. 2020.				Indeks (9/5)
		Stanje za MKF	Stanje za MKD	Ukupno	%	Stanje za MKF	Stanje za MKD	Ukupno	%	
1	2	3	4	5=3+4	6	7	8	9=7+8	10	11
1.	Donirani kapital	48.076	0	48.076	16,3	48.076	0	48.076	15,4	100
2.	Temeljni kapital	3.868	31.600	35.468	12,1	3.868	33.100	36.968	11,9	104
3.	Višak/manjak prih. nad rash.	196.938	0	196.938	66,9	209.248	0	209.248	67,2	106
4.	Emisioni ažio	0	0	0	0,0	0	0	0	0,0	0
5.	Neraspor. dobit	0	9.191	9.191	3,1	0	9.168	9.168	2,9	100
6.	Zakonske rezerve	0	2.528	2.528	0,9	0	3.568	3.568	1,1	141
7.	Ostale rezerve	118	2.000	2.118	0,7	104	4.442	4.546	1,5	215
Ukupno kapital		249.000	45.319	294.319	100	261.296	50.278	311.574	100	106

Od ukupnog kapitala mikrokreditnog sektora FBiH koji sa 31. 12. 2020. iznosi 311,6 milijuna KM, ukupan kapital MKF iznosi 261,3 milijuna KM ili 83,9%, a najveće stavke su višak prihoda nad rashodima, koji iznosi 209,2 milijuna KM i čini 80,1% ukupnog kapitala MKF i donirani kapital koji iznosi 48,1 milijun KM ili 18,4%. Od ukupnog iznosa doniranog kapitala, donacije za kreditni fond iskazuje devet MKF, pri čemu se na tri MKF odnosi 64,5%, a samo na jednu MKF 39,1% ukupnog iznosa donacija za kreditni fond. Pet najvećih pojedinačnih donatora u MKF u FBiH sudjeluju sa 69,1% (33,2 milijuna KM), pri čemu najveći donator samo jedne MKF sudjeluje sa 10,1 milijun KM ili 21% u ukupnom doniranom kapitalu.

Ukupan kapital MKD iznosi 50,3 milijuna KM, što čini 16,1% ukupnog kapitala mikrokreditnog sektora, a u strukturi istog najveće stavke su temeljni kapital, u iznosu od 33,1 milijun KM ili 65,8% i neraspoređena dobit u iznosu od 9,2 milijuna KM ili 18,2%, a preostalih osam milijuna KM ili 16% kapitala MKD odnosi se na zakonske i ostale rezerve.

Promatrajući pokazatelj stope kapitala umanjenog za donirani kapital u odnosu na aktivu, koji sa 31. 12. 2020. na razini mikrokreditnog sektora iznosi 40,04%, može se konstatirati da je isti u skladu s propisanim ograničenjem.

Ostale obveze na razini mikrokreditnog sektora u FBiH sa 31. 12. 2020. iznose 31,1 milijun KM ili 4,7% ukupne pasive i u usporedbi sa 31. 12. 2019. smanjene su za iznos od 0,7 milijuna KM ili 2,1%.

4.1.2.3. Aktiva i kvaliteta aktive

Mikrokreditni portfelj iskazan u bruto iznosu u ukupnoj bilančnoj sumi mikrokreditnog sektora u FBiH sa 31. 12. 2020. iznosi 540,9 milijuna KM ili 82,2% ukupne aktive mikrokreditnog sektora. Ukoliko se isti umanjuje za pripadajuće RKG u ukupnom iznosu od sedam milijuna KM, neto mikrokreditni portfelj iznosi 533,9 milijuna KM što čini 81,1% ukupne aktive mikrokreditnog

sektora u FBiH. U usporedbi sa 31. 12. 2019. bruto mikrokreditni portfelj je povećan za iznos od 29,9 milijuna KM ili 5,8%, dok je neto mikrokreditni portfelj povećan za iznos od 27 milijuna KM ili 5,3%.

U istom razdoblju razina RKG je povećan za 2,9 milijuna KM ili 68,9% zbog pogoršanja kvalitete portfelja uslijed otežanih uvjeta poslovanja u razdoblju pandemije. Omjer RKG u odnosu na ukupan bruto mikrokreditni portfelj sa 31. 12. 2020. iznosi 1,3%, što u usporedbi s istim omjerom 31. 12. 2019., kada je iznosio 0,8%, predstavlja povećanje za 0,5 postotnih bodova. U strukturi ukupnog neto mikrokreditnog portfelja sa 31. 12. 2020., neto mikrokrediti MKF iznose 385,9 milijuna KM i čine 72,3% ukupnih neto mikrokredita na razini sektora, dok se na MKD odnosi iznos od 148 milijuna KM ili 27,7% ukupnih neto mikrokredita na razini sektora. U usporedbi sa 31. 12. 2019. neto mikrokrediti MKF su povećani za iznos od 18,3 milijuna KM ili 5%, dok su neto mikrokrediti MKD povećani za iznos od 8,7 milijuna KM ili 6,2%.

Neto mikrokrediti sa 31. 12. 2020. godine su prikazani u sljedećoj tablici:

- 000 KM -

Tablica 40: Neto mikrokrediti

R. br.	Opis	31. 12. 2019.			31. 12. 2020.			Indeks (8/5)
		MKF	MKD	Ukupno	MKF	MKD	Ukupno	
1	2	3	4	5=3+4	6	7	8=6+7	9
1.	Mikrokrediti (bruto)	370.298	140.707	511.005	389.972	150.918	540.890	106
2.	RKG	2.759	1.411	4.170	4.108	2.936	7.044	169
3.	Neto mikrokrediti (1.-2.)	367.539	139.296	506.835	385.864	147.982	533.846	105

Detaljni podaci o sektorskoj i ročnoj strukturi mikrokreditnog portfelja (umanjenog za odgođeni prihod po osnovi naknada) na dan 31. 12. 2020. prikazani su u sljedećoj tablici:

- 000 KM -

Tablica 41: Sektorska i ročna struktura mikrokredita

R. br.	Mikrokrediti	Kratkoročni mikrokrediti	Dugoročni Mikrokrediti	Dospjela potraživanja	Ukupno	%
1	2	3	4	5	6=3+4+5	7
1.	Pravnim osobama					
a)	Uslužne djelatnosti	286	8.360	18	8.664	55,8
b)	Trgovina	116	3.003	9	3.128	20,2
c)	Poljoprivreda	19	1.121	0	1.140	7,3
d)	Proizvodnja	92	2.329	9	2.430	15,7
e)	Ostalo	38	115	0	153	1,0
	Ukupno 1	551	14.928	36	15.515	100
2.	Fizičkim osobama					
a)	Uslužne djelatnosti	3.136	90.820	208	94.164	18,1
b)	Trgovina	680	12.620	36	13.336	2,6
c)	Poljoprivreda	5.476	162.920	245	168.641	32,4
d)	Proizvodnja	386	11.943	26	12.355	2,4
e)	Stambene potrebe	3.549	115.098	207	118.854	22,9
f)	Ostalo	18.542	92.933	813	112.288	21,6
	Ukupno 2	31.769	486.334	1.535	519.638	100
	Ukupno (1+2)	32.320	501.262	1.571	535.153	

U ročnoj strukturi mikrokreditnog portfelja sa 31. 12. 2020., najveći udjel imaju dugoročni mikrokrediti sa 93,7%, kratkoročni mikrokrediti sudjeluju sa 6% i dospjela potraživanja po mikrokreditima sa 0,3%.

Promatrajući sektorsku strukturu, dominantan je udjel mikrokredita odobrenih fizičkim osobama u visini od 97,1%, a preostalih 2,9% se odnosi na mikrokredite odobrene pravnim osobama. U okviru mikrokreditnog portfelja fizičkih osoba, najveći je udjel mikrokredita odobrenih za poljoprivredu koje je iznosilo 32,4% i za stambene potrebe 22,9%. Prema visini udjela slijede ostali sektori sa 21,6% i uslužne djelatnosti sa 18,1%. Udjel mikrokredita za trgovinu je 2,6%, a za proizvodnju

2,4%. U strukturi mikrokredita pravnim osobama, dominantan je udjel mikrokredita za uslužne djelatnosti sa 55,8%.

U sljedećoj tablici daje se pregled potraživanja s pripadajućim rezerviranjima po grupama prema broju dana kašnjenja, kao i podatak o nenaplaćenim dospjelim potraživanjima preko 180 dana, koja su isknižena iz bilance stanja, na dan 31. 12. 2020.:

- 000 KM -

Tablica 42: RKG

R. br.	Dani kašnjenja	Stope rezerv.	Iznos kredita	Udjel (%)	Dospjela kamata		Iznos ost. stavki aktive	Rezerviranja				Ukupna rezerviranja
					Stopa rezer.	Iznos kamate		Po mikrokr.	Po dosp. kam.	Po ost. stavkama aktive	Više izdv. rezerve	
1	2	3	4	5	6	7	8	9=4x3	10=7x6	11=8x3	12	13=9+10+11+12
1.	0	0%	516.917	96,6	0%	257	377	0	0	0	0	0
2.	1-15	2%	5.297	1,0	2%	57	0	106	1	0	1	108
3.	16-30	15%	5.401	1,0	100%	55	0	810	55	0	34	899
4.	31-60	50%	3.077	0,6	100%	76	0	1.540	76	0	16	1.632
5.	61-90	80%	1.722	0,3	100%	67	0	1.378	67	0	2	1.447
6.	91-180	100%	2.739	0,5	100%	198	0	2.739	198	0	21	2.958
Ukupno			535.153	100		710	377	6.573	397	0	74	7.044
7.	preko 180	Otpis	1.428	-	100%	186	0	0	0	0	0	0

U mikrokreditnom portfelju na razini sektora, 96,6% se odnosi na mikrokredite u čijoj otplati nema kašnjenja, dok kod preostalih 3,4% mikrokredita ima kašnjenja, od čega se na kašnjenja do 30 dana odnosi 2% mikrokredita, a na kašnjenja u otplati od 31 do 180 dana 1,4% mikrokredita. Od ukupnog iznosa dospjele kamate (0,7 milijuna KM), kašnjenja u otplati do 30 dana čine 15,8%, a kašnjenja od 31 do 180 dana čine 48%.

Ukupan iznos rezerviranja po osnovi mikrokredita, kamata i ostalih stavki aktive sa 31. 12. 2020. je sedam milijuna KM, a najveću stavku čine rezerviranja izvršena po mikrokreditima u kašnjenju od 91 do 180 dana, koja iznose tri milijuna KM i čine 42% ukupnog iznosa rezerviranja.

Zaključno sa 31. 12. 2020., 54,3 milijuna KM ili 10,1% od iznosa ukupnih kredita je obuhvaćeno nekom od aktivnih mjera u skladu s Odlukom o privremenim mjerama koje leasing društva i mikrokreditne organizacije primjenjuju za oporavak od negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem COVID-19. Ukupan iznos kreditnog portfelja pravnih osoba pod nekom od aktivnih mjera iznosi pet milijuna KM ili 32,2% kreditnog portfelja pravnih osoba, dok portfelj fizičkih osoba koji je obuhvaćen nekom od aktivnih mjera iznosi 49,3 milijuna KM ili 9,5% kreditnog portfelja fizičkih osoba.

Ključni pokazatelji kvalitete mikrokreditnog portfelja

Pokazatelj portfelja u riziku preko 30 dana kašnjenja (PAR>30 dana) sa 31. 12. 2020. na razini mikrokreditnog sektora iznosi 1,41% i povećan je za 0,55 postotnih bodova u odnosu na 31. 12. 2019., a najvećim dijelom uzrok je kriza izazvana pandemijom. Ovaj pokazatelj rizičnosti mikrokreditnog portfelja na razini sektora je u okviru propisanog standarda.

Na razini mikrokreditnog sektora stopa otpisa mikrokredita sa 31. 12. 2020. iznosi 1,21%, što je u okviru propisanog standarda, a u odnosu na 31. 12. 2019. stopa otpisa je povećana za 0,34 postotna boda.

Ponderirane NKS i EKS na mikrokredite

U razdoblju od 1.1. do 31.12.2020., MKO sa sjedištem u FBiH ukupno su isplatile 454,1 milijun KM mikrokredita, što je za 28,5 milijuna KM ili 5,9% manje u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. Kod MKO sa sjedištem u FBiH, u promatranom razdoblju, prosječne ponderirane NKS na ukupne mikrokredite su iznosile 19,10%, a EKS 23,98%, pri čemu su NKS na kratkoročne

mikrokredite iznosile 20,29%, a na dugoročne 18,90%, te EKS na kratkoročne mikrokredite 30,69%, odnosno 22,90% na dugoročne mikrokredite. Prosječne ponderirane EKS na ukupne mikrokredite koje su isplatile MKO sa sjedištem u FBiH u razdoblju 1.1.-31.12.2020., bilježe smanjenje za 0,4 postotna boda u odnosu na isto razdoblje 2019. godine, pri čemu su prosječne ponderirane EKS na kratkoročne mikrokredite zabilježile pad za 1,16 postotnih bodova, dok su na dugoročne mikrokredite zabilježile pad za 0,19 postotnih bodova.

U Prilogu 12. daje se pregled prosječnih ponderiranih NKS i EKS, prema ročnosti i namjeni, za mikrokredite koje su u razdoblju 1.1.-31.12.2020. isplatile MKO sa sjedištem u FBiH.

U Prilogu 12a. daje se usporedan pregled prosječnih ponderiranih NKS i EKS na isplaćene mikrokredite (kratkoročne, dugoročne i ukupne) u razdoblju 2016-2020. godina.

4.1.2.4. Financijski rezultat mikrokreditnog sektora FBiH

Prema izvještajnim podacima MKO, na razini mikrokreditnog sektora u FBiH za razdoblje 1.1.-31.12.2020. iskazan je pozitivan financijski rezultat u iznosu od 11,2 milijuna KM, što je za 6,6 milijuna KM ili 37,1% manje u odnosu na isto razdoblje 2019. godine, uslijed značajnog povećanja troškova rezerviranja za kreditne i ostale gubitke i ostalih poslovnih rashoda.

Struktura zbirnog računa dobiti i gubitka na razini mikrokreditnog sektora FBiH je prikazana u sljedećoj tablici:

- 000 KM -

Tablica 43: Zbirni bilanca uspjeha mikrokreditnog sektora										
R. br.	Opis	Za razdoblje 1.1. - 31.12.2019.				Za razdoblje 1.1. - 31.12.2020.				Indeks (9/5)
		MKF	MKD	Ukupno	%	MKF	MKD	Ukupno	%	
1	2	3	4	5=(3+4)	6	7	8	9=(7+8)	10	11
1. PRIHODI										
1.1.	Prihodi od kamata i slični prihodi	73.976	26.127	100.103	89,8	76.228	26.725	102.953	92,5	103
1.2.	Operativni prihodi	8.756	134	8.890	8,0	7.058	206	7.264	6,5	82
1.3.	Ostali poslovni prihodi	2.285	132	2.417	2,2	987	160	1.147	1,0	47
2.	Ukupni prihodi (1.1.+1.2.+1.3.)	85.017	26.393	111.410	98	84.273	27.091	111.364	100	100
3. RASHODI										
3.1.	Rashodi po kamatama i slični rashodi	8.360	4.655	13.015	14,2	7.893	5.798	13.691	13,9	105
3.2.	Operativni rashodi	55.846	15.896	71.742	78,6	57.042	16.655	73.697	74,8	103
3.3.	Ostali poslovni rashodi	587	72	659	0,7	615	357	972	1,0	147
3.4.	Trošk. rez. za kred. i dr. gubitke	3.965	1.928	5.893	6,5	5.283	4.826	10.109	10,3	172
4.	Ukupni rashodi (3.1.+3.2.+3.3.+3.4.)	68.758	22.551	91.309	100	70.833	27.636	98.469	100	108
5.	Dobit/gubitak i višak/manjak prihoda nad rashodima prije oporezivanja (2.-4.)	16.259	3.842	20.101	-	13.440	-545	12.895	-	64
6.	Porez na dobit i višak prihoda nad rashodima	1.581	630	2.211	-	1.238	411	1.649	-	75
7.	Neto dobit/gub. i neto višak/manjak prihoda nad rashodima (5.-6.)	14.678	3.212	17.890	-	12.202	-956	11.246	-	63

U razdoblju od 1.1. do 31.12.2020., MKF su iskazale višak prihoda nad rashodima u iznosu od 12,2 milijuna KM, koji je za 2,5 milijuna KM ili 16,9% manji u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. Analitički promatrano, tri MKF su sa 31. 12. 2020. iskazale manjak prihoda nad rashodima, dok su ostale MKF iskazale višak prihoda nad rashodima. U promatranom razdoblju ukupni prihodi MKF iznose 84,2 milijuna KM i manji su za 0,7 milijuna KM ili 0,9% u odnosu na isto razdoblje prethodne godine pri čemu su kamatni i slični prihodi, kao dominantna stavka ukupnih prihoda MKF, veći za 2,2 milijuna KM ili 3%. U razdoblju od 1. 1. do 31.12.2020., ukupni rashodi MKF iznose 70,8 milijuna KM i veći su za 2,1 milijun ili 3% u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. Operativni rashodi MKF, kao dominantna stavka ukupnih rashoda, povećani su za 1,2 milijuna KM ili 2,1%, dok su troškovi rezerviranja za kreditne i druge gubitke u MKF povećani za 1,3 milijuna KM ili 33,2% uslijed otežanih uvjeta poslovanja u razdoblju pandemije.

MKD su u razdoblju 1.1.-31.12.2020. iskazale gubitak u iznosu od jedan milijun KM. U promatranom razdoblju, dva MKD su iskazala dobit, dok je jedno MKD iskazalo gubitak. U razdoblju 1.1.-31.12.2020., MKD su ostvarila 27,1 milijun KM ukupnih prihoda koji su zabilježili rast od 2,6% u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. U promatranom razdoblju, prihodi od kamata i slični prihodi MKD, kao dominantna stavka ukupnih prihoda MKD povećani su za 2,3% u odnosu na isto razdoblje 2019. godine. Ukupni rashodi MKD u razdoblju 1.1.-31.12.2020. iznose 27,6 milijuna KM i veći su za 5,1 milijun KM ili 22,5% u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. Operativni rashodi MKD, kao dominantna stavka ukupnih rashoda MKD zabilježili su rast za 0,8 milijuna KM ili 4,8%, dok su troškovi rezerviranja za kreditne i druge gubitke u MKD povećani za 2,9 milijuna KM ili 150,3%, na šta je utjecalo značajno povećanje troškova rezerviranja, kao posljedica nastale situacije uzrokovane pandemijom, kod dva MKD koja imaju 98,5% udjela u ukupnoj aktivni MKD.

U prilogima 13. i 14. dani su zbirni računi dobiti i gubitka za MKF i MKD.

Pokazatelji efikasnosti i održivosti mikrokreditnog sektora FBiH

Operativna efikasnost poslovanja mikrokreditnog sektora FBiH sa 31. 12. 2020. iznosi 18,74%, što je u okviru propisanog pokazatelja.

Prema izvještajnim podacima na razini mikrokreditnog sektora u FBiH sa 31. 12. 2020. prilagođeni povrat na aktivu za inflaciju, tržišnu cijenu kapitala i donacije (AROA), je pozitivan i iznosi 2,06%. Pokazatelj operativne održivosti mikrokreditnog sektora FBiH, koji se koristi kao uobičajeni standard i iskazuje odnosom ukupnih prihoda (umanjenih za naplatu otpisanih potraživanja i ostalih poslovnih prihoda) i ukupnih rashoda, iznosi 113,10%.

4.1.3. PREPORUKE ZA MIKROKREDITNI SEKTOR

FBA će u okviru propisanih nadležnosti za nadzor mikrokreditnog sektora u FBiH nastaviti s planiranim supervizorskim aktivnostima, koje će biti usmjerene na nadzor:

- usklađenosti poslovanja MKO sa zakonskim propisima, s ciljem pune primjene odredaba ZoMKO i podzakonskih propisa u pogledu ostvarenja propisanih ciljeva mikrokreditiranja, u smislu poboljšanja materijalnog položaja korisnika mikrokredita, doprinosa povećanju zaposlenosti i podrške razvoju poduzetništva, povećanju transparentnosti poslovanja i zaštite prava korisnika finansijskih usluga;
- pravodobnog i adekvatnog poduzimanja aktivnosti u MKO prema izrečenim korektivnim mjerama na otklanjanju nepravilnosti i slabosti u poslovanju.

Mikrokreditni sektor u FBiH ima obvezu u svom poslovanju, a polazeći od propisanih regulatornih zahtjeva i ciljeva mikrokreditiranja, primjenjivati propisane standarde i ograničenja u obavljanju poslova mikrokreditiranja, izvješćivanja i revizije. U vezi s navedenim, potrebno je da nadležna upravljačka tijela MKO osiguraju usklađenost poslovanja s propisanim standardima, a posebno u pogledu:

- obavljanja djelatnosti mikrokreditiranja radi poboljšanja materijalnog položaja korisnika, povećanja zaposlenosti i pružanja podrške razvoju poduzetništva, polazeći od zakonom propisanih ciljeva mikrokreditiranja uz dosljednu primjenu zakonskih odredaba o zaštiti korisnika finansijskih usluga, uključujući i usklađivanje politika kamatnih stopa na mikrokredite s propisanim ciljevima mikrokreditiranja, dajući na taj način doprinos stabilnosti i održivosti mikrokreditnog sektora u FBiH;
- održavanja i unaprjeđenja zdrave prakse upravljanja rizicima kojima su ili kojima bi mogle biti izložene MKO, efikasnosti sustava unutarnjih kontrola i neovisne funkcije unutarnje revizije;

- optimiziranja resursa i primjene principa odgovornog mikrokreditiranja, odnosno pozitivnih praksi u poslovanju sa sredstvima MKF-a;
- usklađivanja, odnosno unaprjeđenja pokazatelja operativne efikasnosti i operativne održivosti;
- redovnog, ažurnog i točnog dostavljanja podataka CBBiH za potrebe vođenja CRK-a;
- poboljšanja transparentnosti poslovanja i dr.

MKO koje su manje kapitalizirane i/ili imaju materijalno značajan iznos otpisanih mikrokredita trebaju uspostaviti i realizirati jasna i konzistentna strateška opredjeljenja u pogledu održivosti poslovanja, mogućeg iznalaženja prihvatljivih partnera za konsolidaciju, odnosno pripajanja većim i snažnijim MKF, kako bi se optimizirali resursi, očuvala donirana sredstva, osigurala podrška stranih kreditora, te osigurala održivost radnih mjesta u MKO, što će biti predmet supervizorske pažnje s ciljem očuvanja stabilnosti mikrokreditnog sektora i ostvarenja zakonom propisanih ciljeva i djelatnosti mikrokreditiranja u FBiH.

4.2. LEASING SEKTOR

4.2.1. STRUKTURA LEASING SEKTORA U FBiH

4.2.1.1. Broj leasing društava

Dozvolu FBA za obavljanje poslova leasinga na dan 31. 12. 2020. imaju četiri leasing društva u FBiH, što je za jedno leasing društvo manje u odnosu na 31. 12. 2019., kojem je u četvrtom kvartalu 2020. godine oduzeta dozvola za rad. U Prilogu 15. daju se osnovni podaci o leasing društvima koja sa 31. 12. 2020. čine leasing sektor u FBiH.

4.2.1.2. Struktura vlasništva

Struktura vlasništva leasing društava u FBiH, prema podacima sa 31. 12. 2020. je sljedeća: dva leasing društva su u 100%-tnom vlasništvu nerezidentnih pravnih osoba, jedno leasing društvo je u većinskom vlasništvu nerezidentne pravne osobe, dok je jedno leasing društvo u 100%-tnom vlasništvu rezidentne pravne osobe.

4.2.1.3. Kadrovska struktura

Na dan 31. 12. 2020. u leasing sektoru u FBiH je zaposlen 101 radnik, što je za 9,8% manje u odnosu na kraj prethodne godine. Navedeni pad rezultat je prestanka rada jednog leasing društva u četvrtom kvartalu, koje je sa 31. 12. 2019. zapošljavalo 11 radnika.

Pregled kvalifikacijske strukture zaposlenih na razini leasing sektora u FBiH, daje se u sljedećoj tablici:

<i>Tablica 44: Kvalifikacijska struktura zaposlenih u leasing društvima FBiH</i>						
R. br.	Stupanj stručne spreme	31. 12. 2019.		31. 12. 2020.		Indeks (5/3)
		Broj zaposlenih	Udjel %	Broj zaposlenih	Udjel %	
1	2	3	4	5	6	7
1.	Visoka stručna sprema – VSS	78	69,6	76	75,2	97
2.	Viša stručna sprema – VŠS	5	4,5	4	4,0	80
3.	Srednja stručna sprema – SSS	20	17,9	13	12,9	65
4.	Ostali	9	8,0	8	7,9	89
	Ukupno	112	100	101	100	90

Efikasnost zaposlenih prilikom ocjene performansi leasing društva zasniva se na omjeru aktive i broja zaposlenih. Prema pokazateljima na dan 31. 12. 2020. na razini leasinga sektora u FBiH na svakog zaposlenog odnosilo se 3,4 milijuna KM aktive, što je za 0,5 milijuna KM ili 17,9% više u odnosu na 31. 12. 2019.

4.2.2. FINANCIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA

4.2.2.1. Bilanca stanja

Ukupna aktiva leasing sektora u FBiH na dan 31. 12. 2020. iznosi 343,8 milijuna KM i veća je za 20,5 milijuna KM ili 6,3% u odnosu na 31. 12. 2019. Na dva leasing društva, promatrano po veličini aktive, odnosi se 74,1% ukupne aktive leasing sektora u FBiH.

U Prilogu 16. dana je Zbirna bilanca stanja leasing društava u FBiH, prema izvještajnim podacima sa stanjem na dan 31. 12. 2020., dok je u Prilogu 17. dan pregled osnovnih pokazatelja leasing društava u FBiH sa 31. 12. 2020.

U strukturi ukupne aktive leasing sektora u FBiH najznačajniji je udjel neto potraživanja po osnovi financijskog leasinga, koja iznose 256,8 milijuna KM ili 74,7% ukupne aktive. U usporedbi sa 31. 12. 2019., neto potraživanja po osnovi financijskog leasinga su veća za 15,7 milijuna KM ili 6,5%, dok su bruto potraživanja po osnovi financijskog leasinga veća za iznos od 11,7 milijuna KM ili 4,3%. Jedna banka koja obavlja poslove financijskog leasinga, na 31. 12. 2020. iskazuje neto potraživanja po osnovi ugovora financijskog leasinga u ukupnom iznosu od 48,4 milijuna KM, što ukazuje da neto potraživanja na razini leasing sustava iznose 305,1 milijun KM i ista su na istoj razini u odnosu na kraj prethodne godine.

U strukturi potraživanja po osnovi financijskog leasinga na razini leasinga sektora u FBiH, promatrano prema predmetu leasinga, ugovori koji su odobreni po osnovi financiranja putničkih vozila i vozila za obavljanje djelatnosti sudjeluju sa 84,3%, ugovori po osnovi financiranja opreme sudjeluju sa 15%, dok se na ugovore putem kojih su financirane nekretnine odnosi 0,7%. Prema korisniku leasinga, 88,2% se odnosi na ugovore odobrene pravnim osobama. Porast potraživanja po financijskom leasingu iskazan je u segmentu pravnih lica za 7,4% i poduzetnika za 20,5%.

U sljedećim tablicama iskazana je struktura potraživanja po financijskom leasingu na razini leasing sektora u FBiH (potraživanja prije umanjavanja po osnovi rezervi za gubitke) na dan 31. 12. 2020. i usporedni pregled strukture potraživanja sa 31. 12. 2019. i 31. 12. 2020.:

- 000 KM -

<i>Tablica 45: Struktura potraživanja po financijskom leasingu</i>						
R. br.	Opis	Kratkoročna potraživanja	Dugoročna potraživanja	Dospjela potraživanja	Ukupna potraživanja	Udjel %
1	2	3	4	5	6	7
1.	Prema predmetu leasinga					
1.1.	Putnička vozila	39.593	85.623	1.886	127.102	49,1
1.2.	Vozila za obavljanje djelatnosti (terenska i putnička)	32.836	56.821	1.354	91.011	35,2
1.3.	Strojevi i oprema	13.022	25.541	277	38.840	15,0
1.4.	Nekretnine	240	1.651	18	1.909	0,7
1.5.	Ostalo	10	24	0	34	0,0
	Ukupno	85.701	169.660	3.535	258.896	100
2.	Prema korisniku leasinga					
2.1.	Pravne osobe	76.247	149.389	2.693	228.329	88,2
2.2.	Poduzetnici	2.554	4.791	106	7.451	2,9
2.3.	Fizičke osobe	5.245	13.851	709	19.805	7,6
2.4.	Ostalo	1.655	1.629	27	3.311	1,3
	Ukupno	85.701	169.660	3.535	258.896	100

- 000 KM -

Tablica 46: Struktura potraživanja po financijskom leasingu - usporedni pregled				
R. br.	Opis	31. 12. 2019.	31. 12. 2020.	Indeks (4/3)
1	2	3	4	5
1.	Prema predmetu leasinga			
1.1.	Putnička vozila	111.444	127.102	114
1.2.	Vozila za obavljanje djelatnosti (terenska i putnička)	93.450	91.011	97
1.3.	Strojevi i oprema	36.588	38.840	106
1.4.	Nekretnine	2.240	1.909	85
1.5.	Ostalo	21	34	162
	Ukupno	243.743	258.896	106
2.	Prema korisniku leasinga			
2.1.	Pravne osobe	212.667	228.329	107
2.2.	Poduzetnici	6.184	7.451	120
2.3.	Fizičke osobe	20.057	19.805	99
2.4.	Ostalo	4.835	3.311	68
	Ukupno	243.743	258.896	106

Neto potraživanja po osnovi zajma na dan 31. 12. 2020. iznose pet milijuna KM ili 1,4% iznosa ukupne aktive leasing sektora u FBiH. U odnosu na 31. 12. 2019., neto potraživanja po osnovi zajma su smanjena za iznos od 0,3 milijuna KM ili 6,5%. Potraživanja po osnovi zajmova u strukturi ukupne aktive leasing društava su smanjena zbog kontinuiranog smanjenja potraživanja po osnovi zajma, jer je odredbama ZoL-a leasing društvima zabranjeno zaključivanje novih ugovora o zajmu, pri čemu će ostati evidentirani u bilancama leasing društava u FBiH dok ne isteknu ugovoreni rokovi na koje su odobreni. Iskazani iznos neto potraživanja po osnovi zajma se odnosi na potraživanja jednog leasing društva, koje u svom portfelju ima značajne iznose potraživanja po zajmu supsidijarnim osobama, putem kojih su prije stupanja na snagu ZoL-a financirani projekti izgradnje nekretnina.

Bilančna pozicija novac i novčani ekvivalenti na dan 31. 12. 2020. iznosi 6,5 milijuna KM, što čini 1,9% ukupne aktive, a ista je za jedan milijun KM ili 18,4% veća u odnosu na 31. 12. 2019. Plasmani bankama, koje iskazuje jedno leasing društvo, na dan 31. 12. 2020. iznose 12,1 milijun KM, što čini 3,5% ukupne aktive leasing sektora u FBiH, a što je za 1,5 milijuna KM ili 10,7% manje u odnosu na 31. 12. 2019.

Neto vrijednost osnovnih sredstava financiranih putem operativnog leasinga na dan 31. 12. 2020. iznosi 54 milijuna KM i za 4,8 milijuna KM ili 9,7% je povećana u odnosu na 31. 12. 2019. Pojedinačno promatrano, kod dva leasing društva je iskazan porast neto vrijednosti osnovnih sredstava financiranih putem operativnog leasinga u iznosu od 6,6 milijuna KM, dok je kod jednog leasing društva iskazano smanjenje u iznosu od 1,8 milijuna KM.

Struktura neto bilančnih pozicija aktive sektora leasinga u FBiH iskazana je u sljedećoj tablici:

- 000 KM -

Tablica 47: Struktura neto bilančnih pozicija aktive						
R. br.	Opis	31. 12. 2019.	Udjel %	31.12.2020.	Udjel %	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
1.	Financijski leasing	241.078	74,5	256.770	74,7	107
2.	Operativni leasing	49.166	15,2	53.964	15,7	110
3.	Zajam	5.331	1,6	4.982	1,4	93
4.	Ostala imovina	27.712	8,7	28.110	8,2	101
	Ukupno	323.287	100	343.826	100	106

4.2.2.2. Kapital i obveze

Ukupni kapital leasing društava na 31. 12. 2020. iznosi 27,8 milijuna KM, što čini 8,1% ukupne pasive leasing sektora u FBiH, a u usporedbi sa 31. 12. 2019., navedena pozicija smanjena je za 1,3 milijuna KM ili 4,4%. Promatrano pojedinačno, tri leasing društva su zabilježila porast ukupnog kapitala u odnosu na 31. 12. 2019., dok je jedno leasing društvo zabilježilo pad ukupnog kapitala.

Ukupne obveze leasing sektora na dan 31. 12. 2020. iznose 316 milijuna KM, što čini 91,9% ukupne pasive leasing društava u FBiH. U usporedbi sa stanjem na 31. 12. 2019. ukupne obveze na razini sektora su povećane za iznos od 21,8 milijuna KM ili 7,4%.

Obveze leasing društava u FBiH po uzetim kreditima na dan 31. 12. 2020. iznose 307,9 milijuna KM, te predstavljaju dominantan izvor u strukturi ukupne pasive leasing sektora u FBiH s obzirom da čine 89,5% ukupne pasive. U usporedbi sa 31. 12. 2019., pozicija obveza po kreditima je veća za iznos od 21,6 milijuna KM ili 7,5%. Promatrano prema ugovorenoj ročnosti, dominantan je udjel dugoročnih kredita u obvezama po uzetim kreditima.

4.2.2.3. Aktiva i kvaliteta aktive

Prema izvještajnim podacima na razini leasing sektora u FBiH, rezerve za gubitke po financijskom leasingu na dan 31. 12. 2020. iskazane su u iznosu od 2,1 milijun KM i manje su u odnosu na 31. 12. 2019. za 0,5 milijuna KM ili 20,2%, na što utječe struktura clijenata i specifičan način obračuna rezervi za gubitke. Od ukupnog iznosa iskazanih rezervi za gubitke, 83,2% odnosi se na dva leasing društva, dok su promatrano pojedinačno, tri leasing društva iskazala povećanje RKG u odnosu na kraj prethodne godine, a jedno leasing društvo smanjenje RKG.

U strukturi potraživanja po financijskom leasingu na dan 31. 12. 2020. iskazano je ukupno 3,5 milijuna KM dospjelih neizmirenih potraživanja, koja su veća za 0,5 milijuna KM ili 16,2% u odnosu na 31. 12. 2019., na što je najvećim dijelom utjecalo značajno povećanje ove stavke kod jednog leasing društva.

U sljedećoj tablici daje se detaljan pregled rezervi za financijski leasing na dan 31. 12. 2020.:

- 000 KM -

Tablica 48: Pregled rezervi za financijski leasing											
R. br.	Dani kašnjenja	Stopa rezerv. za financ. leasing (pokretne stvari)	Stopa rezerv. za financ. leasing (nepokr. stvari)	Iznos potraž. za pokretne stvari	Iznos potraž. za nepokr. stvari	Iznos osnovice za pokretne stvari	Iznos osnovice za nepokr. stvari	Rezerve			Ukupne rezerve
								Za pokretne stvari	Za nepokr. stvari	Više obrač. i izdvojene rezerve	
1	2	3	4	5	6	7	8	9=7*3	10=8*4	11	12=9+10+11
1.	0-60	0,50%	0,50%	252.879	1.937	41.863	874	209	4	955	1.168
2.	60-90	10%	10%	2.242	0	765	0	77	0	18	95
3.	90-180	50%	50%	1.208	0	336	0	168	0	67	235
4.	preko 180	100%	75%	527	0	525	0	525	0	0	525
5.	preko 360	100%	100%	103	0	103	0	103	0	0	103
Ukupno				256.959	1.937	43.592	874	1.082	4	1.040	2.126

Ukupan iznos otpisanih potraživanja po financijskom leasingu i zajmu na dan 31. 12. 2020. iznosi 21 milijun KM, te ova pozicija iskazuje smanjenje u odnosu na 31. 12. 2019. za 2,4 milijuna KM ili 10,4%.

Procijenjena tržišna vrijednost izuzetih predmeta leasinga, uslijed raskida leasing ugovora s korisnikom leasinga na dan 31. 12. 2020. na razini leasing sektora FBiH iznosi 0,9 milijuna KM i smanjena je u odnosu na 31. 12. 2019. za 0,6 milijuna KM ili 38,1%, dok je ukupno 29 izuzetih predmeta, uz zabilježeno smanjenje broja izuzetih predmeta za 49 jedinica ili 62,8%. Od ukupno iskazanog iznosa procijenjene tržišne vrijednosti izuzetih predmeta leasing sektora u FBiH na dan 31. 12. 2020., na putnička vozila i vozila za obavljanje djelatnosti odnosi se 37,5%, dok se na strojeve i opremu odnosi 2%. Na nekretnine (poslovne objekte), odnosi se 60,5% ukupno iskazanog iznosa procijenjene vrijednosti izuzetih predmeta, po kojima su leasing društva ušla u posjed iz razloga nepoštivanja ugovornih obveza od strane korisnika leasinga, a cjelokupan iznos navedene pozicije odnosi se na jedno leasing društvo.

Promatrano na razini leasing sustava FBiH na dan 31. 12. 2020. tržišna vrijednost izuzetih predmeta leasinga iznosi 4,8 milijuna KM i ista je smanjena za iznos od 2,9 milijuna KM ili 37,8% u odnosu na 31. 12. 2019. Od navedenog iznosa izuzetih predmeta leasinga, na predmete izuzete od strane banke koja obavlja poslove leasinga odnosi se iznos od 3,9 milijuna KM ili 81,2% ukupne tržišne vrijednosti izuzetih predmeta iskazanih na razini leasing sustava.

Zaključno sa 31. 12. 2020. 28,8 milijuna KM ili 11,1% od iznosa ukupnog financiranja je obuhvaćeno nekom od aktivnih mjera propisanih Odlukom o privremenim mjerama koje leasing društva i mikrokreditne organizacije primjenjuju za oporavak od negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem COVID-19. Ukupan iznos financiranja pravnih osoba koji je obuhvaćen nekom od aktivnih mjera je 28,6 milijuna KM ili 12,5% od iznosa financiranja pravnih osoba, dok portfelj fizičkih osoba pod aktivnim mjerama iznosi 0,2 milijuna KM ili 0,9% od iznosa financiranja fizičkih osoba.

4.2.2.4. Profitabilnost

Prema izvještajnim podacima četiri leasing društva, na razini sektora leasinga u FBiH u razdoblju od 1.1. do 31.12.2020. iskazan je pozitivan financijski rezultat u iznosu od 4,3 milijuna KM, što predstavlja povećanje za 5,6 milijuna KM, s obzirom da je u razdoblju 1.1.-31.12.2019. na razini sektora leasinga, kojeg je činilo pet leasing društava, iskazan negativan financijski rezultat u iznosu od 1,3 milijuna KM. Povećanje poslovnog rezultata leasing sektora najvećim dijelom posljedica je poboljšanja poslovnog rezultata kod jednog leasing društva u iznosu od 2,7 milijuna KM, koje je s krajem 2020. godine iskazalo pozitivan financijski rezultat i jednog leasing društva u iznosu od 2,8 milijuna KM, koje je u istom razdoblju prethodne godine iskazalo značajan gubitak u poslovanju, a koje i pored značajnog poboljšanja poslovnog rezultata, s krajem 2020. godine posluje s gubitkom. Ostala dva leasing društva su iskazala pozitivan financijski rezultat, iako su zabilježila pad dobiti u odnosu na isto razdoblje prethodne godine za 1,2 milijuna KM.

U Prilogu 18. dan je zbirni račun dobiti i gubitka leasing društava u FBiH za razdoblje 1.1.-31.12.2020.

Ukupni prihodi leasing sektora u FBiH ostvareni u razdoblju 1.1.-31.12.2020. iznose 35,8 milijuna KM i isti su veći za 3,5 milijuna KM ili 10,9% u odnosu na isto razdoblje prethodne godine.

Razina i struktura ukupnih prihoda s usporednim podacima za isto razdoblje prethodne poslovne godine predstavljeni su u sljedećoj tablici:

Tablica 49: Struktura ukupnih prihoda

R. br.	Struktura ukupnih prihoda	1.1.-31.12.2019.		1.1.-31.12.2020.		Indeks (5/3)
		Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	
1	2	3	4	5	6	7
1.	Prihod od kamata i slični prihodi					
1.1.	Kamate na plasmane bankama	392	1,2	324	1,0	83
1.2.	Kamate po financijskom leasingu	11.794	36,5	10.465	29,2	89
1.3.	Ostali prihodi od kamate	1.601	5,0	1.913	5,3	119
	Ukupno	13.787	42,7	12.702	35,5	92
2.	Operativni prihodi					
2.1.	Naknade za operativni najam	14.943	46,3	17.484	48,8	117
2.2.	Naknada za izvršene usluge	2	0,0	1	0,0	50
2.3.	Ostali operativni prihodi	3.539	11,0	5.617	15,7	159
	Ukupno	18.484	57,3	23.102	64,5	125
3.	Prihod po osnovi otpuštanja rez. za gubitke	0	0,0	0	0,0	-
	Ukupni prihodi (1+2+3)	32.271	100	35.804	100	111

Kamatni prihodi leasing sektora FBiH u razdoblju od 1.1. do 31.12.2020. iznose 12,7 milijuna KM, koji čine 35,5% ukupnih prihoda leasing sektora, i isti su manji za 1,1 milijun KM ili 7,9% u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. Najznačajnija pozicija prihoda od kamata su prihodi po osnovi kamata iz financijskog leasinga u ukupnom iznosu od 10,5 milijuna KM i isti su za 1,3 milijuna KM ili 11,3% manji u odnosu na isto razdoblje prethodne poslovne godine.

Operativni prihodi iznose 23,1 milijun KM s udjelom od 64,5% u ukupnim prihodima leasing sektora, i u usporedbi s istim razdobljem prethodne godine povećani su za iznos od 4,6 milijuna KM ili 25%, što je najvećim dijelom rezultat povećanja naknade za operativni najam, kao dominantne stavke operativnih prihoda, za 2,5 milijuna KM ili 17%, te ostalih operativnih prihoda za 2,1 milijun KM ili 58,7%.

Ukupni rashodi za razdoblje 1.1.-31.12.2020. iznose 31,5 milijuna KM, a isti su manji za 2,1 milijun KM ili 6,2% u odnosu na isto razdoblje prethodne godine.

Razina i struktura ukupnih rashoda s usporednim podacima u odnosu na isto razdoblje prethodne poslovne godine predstavljeni su u sljedećoj tablici:

- 000 KM -

Tablica 50: Struktura ukupnih rashoda

R. br.	Struktura ukupnih rashoda	1.1.-31.12.2019.		1.1.-31.12.2020.		Indeks (5/3)
		Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	
1	2	3	4	5	6	7
1.	Rashod od kamata i slični rashodi					
1.1.	Kamate na pozajmljena sredstva	4.307	12,8	4.171	13,2	97
1.2.	Naknade za obradu kredita	97	0,3	101	0,3	104
1.3.	Ostali rashod po kamati	2	0,0	2	0,0	100
	Ukupno	4.406	13,1	4.274	13,5	97
2.	Operativni rashodi					
2.1.	Troškovi plaća i doprinosa	5.702	16,9	4.442	14,1	78
2.2.	Troškovi poslovnog prostora	9.741	29,0	11.558	36,6	119
2.3.	Ostali troškovi	10.535	31,3	9.038	28,7	86
	Ukupno	25.978	77,2	25.038	79,4	96
3.	Troškovi rezervi	2.142	6,4	1.582	5,0	74
4.	Porez na dobit	1.106	3,3	653	2,1	59
	Ukupni rashodi (1+2+3+4)	33.632	100	31.547	100	94

U razdoblju 1.1.-31.12.2020., rashodi po osnovi kamata u leasing sektoru iznose 4,3 milijuna KM, s udjelom od 13,5% u ukupnim rashodima leasing sektora, te su manji u odnosu na isto razdoblje

prethodne poslovne godine za 132 tisuće KM ili 3%. Kamatni rashodi na uzete kredite, kao dominantna stavka rashoda od kamata, zabilježili su pad za 136 tisuća KM ili 3,2%.

U promatranom razdoblju ukupni operativni rashodi leasing sektora iznose 25 milijuna KM s udjelom od 79,4% u ukupnim rashodima leasing sektora, i isti su manji za jedan milijun KM ili 3,6% u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, pri čemu su u njihovoj strukturi smanjeni troškovi plaća i doprinosa za 22,1% i ostali troškovi za 14,2%, dok su povećanje zabilježili troškovi poslovnog prostora za 18,6%, uslijed povećanja troškova amortizacije operativnog leasinga za 24,1%. Ukupni troškovi rezervi za gubitke iznose 1,6 milijuna KM koji čine 5% ukupnih rashoda leasing sektora, a isti su zabilježili smanjenje za iznos od 0,6 milijuna KM, odnosno za 26,1%. Preostali iznos troškova odnosi se na porez na dobit u ukupnom iznosu od 0,6 milijuna KM, što čini 2,1% ukupnih troškova leasing sektora.

4.2.2.5. Struktura plasmana prema predmetu i vrsti leasinga

Vrijednost novozaključenih ugovora financijskog i operativnog leasinga ostvarenih na razini leasing sustava u razdoblju od 1.1. do 31.12.2020. iznosi 164,8 milijuna KM i manja je za 32,3 milijuna KM ili 16,4% u odnosu na isto razdoblje prethodne poslovne godine, od čega se na leasing sektor, kojeg čini četiri leasing društva, odnosi 152,2 milijuna KM, odnosno 92,4% od ukupne vrijednosti novozaključenih ugovora na razini leasing sustava.

Broj novozaključenih ugovora na razini leasing sustava u istom razdoblju iznosi 3.579, što je za 1.595 ugovora ili 30,8% manje u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. Od toga se na leasing sektor odnosi 3.449 ugovora ili 96,4% od ukupnog broja zaključenih ugovora na razini leasing sustava. Prosječna vrijednost ugovora na razini leasing sustava zaključenih u razdoblju od 1.1. do 31.12.2020. iznosi 46 tisuća KM i ista je veća za 20,9% u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, kada je iznosila 38,1 tisuću KM, dok prosječna vrijednost ugovora na razini leasing sektora iznosi 44,1 tisuću KM što je za 21,7% više u odnosu na isto razdoblje 2019. godine kada je iznosila 36,3 tisuće KM.

Od ukupno ostvarene vrijednosti novozaključenih ugovora u razdoblju od 1.1. do 31.12.2020., na ugovore financijskog leasinga odnosi se 132,5 milijuna KM ili 80,4%, dok se na ugovore operativnog leasinga odnosi 32,3 milijuna KM ili 19,6%.

U sljedećoj tablici prikazan je usporedni pregled broja zaključenih ugovora u razdoblju 1.1.-31.12.2020. i u istom razdoblju prethodne poslovne godine, kao i usporedni pregled ostvarenog opsega novozaključenih ugovora u istim razdobljima.

- 000 KM -

<i>Tablica 51: Struktura broja zaključenih ugovora i iznosa financiranja leasing sustava</i>													
R. br.	O p i s	1.1.-31.12.2019.						1.1.-31.12.2020.					
		Financijski leasing		Operativni leasing		Ukupno		Financijski leasing		Operativni leasing		Ukupno	
		Broj	Iznos	Broj	Iznos	Broj	Iznos	Broj	Iznos	Broj	Iznos	Broj	Iznos
1	2	3	4	5	6	7=3+5	8=4+6	9	10	11	12	13=9+11	14=10+12
1.	Vozila	4.028	133.277	815	31.939	4.843	165.216	2.585	110.465	834	32.153	3.419	142.618
2.	Oprema	330	31.152	0	0	330	31.152	157	22.010	3	148	160	22.158
3.	Nekretnine	1	664	0	0	1	664	0	0	0	0	0	0
4.	Ostalo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Ukupno	4.359	165.093	815	31.939	5.174	197.032	2.742	132.475	837	32.301	3.579	164.776

Ukupan iznos novih financiranja u 2020. godini ostvarila su tri leasing društva i jedna banka, koja se bavi poslovima financijskog leasinga kao pravni sljednik leasing društva koje se pripojilo istoj.

U strukturi novih plasmana, prema vrsti korisnika leasinga, dominiraju plasmani prema pravnim osobama, koji čine 89,8% ukupnog iznosa financiranja u 2020. godini. Jedan od bitnih razloga je činjenica da je financiranje putem leasinga za fizičke osobe nepovoljnije u odnosu na kreditne plasmane zbog obveze plaćanja PDV-a na kamatu, što predstavlja dodatni trošak klijentima koji nisu PDV obveznici.

Ponderirane NKS i EKS

Ukupna prosječna ponderirana NKS za ugovore financijskog leasinga zaključene u razdoblju 1.1.-31.12.2020. iznosi 3,74% za kratkoročne ugovore i 3,96% za dugoročne ugovore, dok EKS za kratkoročne ugovore iznosi 6,94%, a za dugoročne 7,06% u istom razdoblju. Ukupna prosječna ponderirana NKS iznosi 3,96%, a EKS 7,06%. U usporedbi s istim razdobljem 2019. godine, kada je iskazana ukupna prosječna ponderirana NKS od 5,52% i EKS od 8,88%, evidentan je pad NKS za 1,56 postotnih bodova i EKS za 1,82 postotna boda.

U Prilogu 19. dan je pregled prosječnih ponderiranih NKS i EKS po ugovorima o financijskom leasingu zaključenim u razdoblju 1.1.-31.12.2020., prema ročnosti, predmetu i korisniku leasinga.

Razlike u visini prosječnih ponderiranih EKS prema korisnicima leasinga su uzrokovane činjenicom da izračun EKS na ugovore zaključene s fizičkim osobama nije istovjetan izračunu iste u ugovorima zaključenim s pravnim osobama, s obzirom da se u iste ne uključuje premija kasko osiguranja, a što je za ugovore s fizičkim osobama zakonska obveza.

U Prilogu 19a. dan je usporedni pregled prosječnih ponderiranih NKS i EKS za ugovore o financijskom leasingu, koji su zaključeni u posljednjih pet godina, prema ročnosti i korisniku leasinga. Razlike između iskazanih NKS i EKS je posljedica PDV-a na kamatu, koji je obavezan dio ugovora o financijskom leasingu i koji se plaća unaprijed od strane korisnika leasinga, kao i kreiranje ugovora financijskog leasinga s otkupnom vrijednošću, te dodatni troškovi leasing aranžmana koji se uključuju u izračun EKS.

4.2.3. PREPORUKE ZA LEASING SEKTOR

FBA će u okviru propisanih nadležnosti za nadzor poslovanja leasing društava u FBiH nastaviti s planiranim aktivnostima koje će u narednom razdoblju biti usmjerene na:

- nastavak kontinuiranog nadzora poslovanja leasing sektora, odnosno sustava u FBiH, putem izvješća i kontrola na licu mjesta;
- očuvanje kapitalne adekvatnosti leasing sektora u FBiH i jačanje internih procesa definiranja parametara zaštite kapitala u subjektima leasing sektora u FBiH;
- praćenje i ocjenu efikasnosti uspostavljenih sustava upravljanja rizicima u leasing sektoru, odnosno sustavu u FBiH i kvalitete sveukupnog upravljanja;
- daljnju suradnju sa UDLBiH, u smislu pružanja stručne pomoći u primjeni zakonske i podzakonske regulative za leasing društva, kao i suradnje s drugim nadzornim i kontrolnim institucijama, te sa CBBiH u pogledu strukture i kvalitete podataka koji se odnose na izloženosti po osnovi financijskog leasinga u CRK-u;
- podršku unaprjeđenju poslovnog ambijenta za poslovanje leasing sektora u FBiH i dr.

U okviru nadležnosti za nadzor poslovanja leasing društava, FBA očekuje od subjekata leasing sustava u FBiH da unaprijede aktivnosti i mjere s primarnim ciljem zakonitog, stabilnog, efikasnog i transparentnog pružanja usluga financiranja putem leasinga, a koje su usmjerene na:

- unaprjeđenje sigurnog, stabilnog i održivog leasing poslovanja;

- kapitalno jačanje i definiranje parametara zaštite kapitala i kapitalne adekvatnosti, jačanje sustava unutarnjih kontrola i funkcije unutarnje revizije;
- unaprjeđenje sustava upravljanja rizicima koji proizlaze iz leasing poslovanja i okruženja, pravodobno identificiranje rizika i poduzimanje mjera na kontroli i ublažavanju tih rizika;
- osiguranje pouzdanosti i integriteta podataka i informacija koji se dostavljaju FBA, CBBiH i drugim nadzornim institucijama i organima, osiguranja točnosti, valjanosti i sveobuhvatnosti računovodstvenih i drugih evidencija, usklađenosti s poslovnim politikama, planovima programima rada, zakonskim i drugim propisima i aktima, kao i zaštita imovine društva i preventivno djelovanje i sprječavanje prijevara i pogrešaka;
- dosljednu provedbu propisa kojima se definira zaštita korisnika financijskih usluga i dr.

4.3. FAKTORING POSLOVI

4.3.1. Sudionici na tržištu faktoringa u FBiH

Sukladno odredbama ZoF-a, poslove faktoringa u FBiH može obavljati gospodarsko društvo organizirano kao dioničko društvo ili društvo s ograničenom odgovornošću sa sjedištem u FBiH, koje mora imati odobrenje FBA i banka čije je poslovanje uređeno po propisima koji reguliraju poslovanje banaka u FBiH, na koje se primjenjuju relevantna poglavlja ZoF-a.

Poslove faktoringa sa 31. 12. 2020. obavljale su četiri komercijalne banke, od kojih su tri članice međunarodnih bankarskih grupa sa sjedištem u zemljama članicama EU i jedna u pretežno domaćem vlasništvu.

4.3.2. Opseg, struktura i trend faktoring poslovanja u FBiH

Subjekti koji pružaju usluge faktoringa u FBiH su u 2020. godine zaključili 404 ugovora o faktoringu, a svi ugovori se odnose na domaći faktoring. Uspoređujući izvještajne podatke s istim razdobljem prethodne godine, vidljivo je da je broj zaključenih ugovora o faktoringu povećan za 53 ugovora ili 15,1%.

U razdoblju od 1.1. do 31.12.2020. zaključena su 399 ugovora o faktoringu ili 98,8% s pravom regresa i pet ugovora o faktoringu ili 1,2% bez prava regresa. Pružatelji usluga faktoringa u promatranom razdoblju nisu obavljali poslove otkupa novčanih tražbina u inostranom faktoringu, niti poslove srodne faktoringu.

Ukupan otkupljeni nominalni iznos novčanih tražbina i nominalni iznos isplaćenih kupčevih obveza prema dobavljačima na razini faktoring sustava FBiH u 2020. godini je 124,4 milijuna KM, što je u odnosu na isto razdoblje prethodne godine smanjenje za iznos od 53,7 milijuna KM ili 30,1%.

Vrijednosti otkupljenih novčanih potraživanja i isplaćenih kupčevih obveza prema dobavljačima u FBiH prema vrsti faktoringa i domicilnosti, s usporednim podacima i trendom u naznačenim razdobljima, prikazane su u sljedećoj tablici:

Tablica 52: Nominalni iznos otkupljenih novčanih potraživanja i isplaćenih kupčevih obveza prema dobavljačima u FBiH, prema vrsti faktoringa i domicilnosti

Vrsta faktoringa/ domicilnost	Volumen otkupljenih novčanih potraživanja i isplaćenih kupčevih obveza prema dobavljačima												Indeks (12/10)
	Društva za faktoring				Banke				Ukupno				
	1.1. - 31.12.2019.		1.1. - 31.12.2020.		1.1. - 31.12.2019.		1.1. - 31.12.2020.		1.1. - 31.12.2019.		1.1. - 31.12.2020.		
	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Faktoring s pravom regresa	0	0	0	0	81.503	45,9	47.041	37,8	81.503	45,7	47.041	37,8	58
Faktoring bez prava regresa	659	100	0	0	93.688	52,8	77.383	62,2	94.347	53,0	77.383	62,2	82
Obrnuti (dobavljački) faktoring	0	0	0	0	2.277	1,3	0	0	2.277	1,3	0	0	0
Ukupno	659	100	0	0	177.468	100	124.424	100	178.127	100	124.424	100	70
Domaći faktoring	659	100	0	0	177.468	100	124.424	100	178.127	100	124.424	100	70
Inozemni faktoring	0	0	0	0	0	0,0	0	0	0	0,0	0	0	0
Ukupno	659	100	0	0	177.468	100	124.424	100	178.127	100	124.424	100	70

Promjena u strukturi otkupljenih novčanih tražbina prema vrstama faktoringa u promatranom razdoblju se odnosila na udjel faktoringa bez prava regresa i faktoringa s pravom regresa, dok se obrnuti (dobavljački) faktoring nije ni obavljao. Struktura prema domicilnosti ostala je nepromijenjena.

Promatrajući ugovore o faktoringu, prema ugovorenom dospijeću, najveći udjel u ukupnom volumenu u 2020. godini od 74,8% imaju otkupljena novčana potraživanja ugovorene ročnosti do 60 dana, slijedi udjel od 15,7% ugovorene ročnosti od 91 do 180 dana i preostalih 9,4% ugovorene ročnosti od 61 do 90 dana. U istom razdoblju prethodne godine najveći udjel su imala potraživanja ročnosti od 91 do 180 dana (60,1%).

Prema sektorskoj strukturi kupca, najveći udjel imaju javna poduzeća, s obzirom na vrijednost otkupljenih tražbina koji u 2020. godini iznosi 73,2 milijuna KM, što čini 58,9% ukupne vrijednosti faktoring poslova u FBiH. Slijedi udjel privatnih poduzeća i društava sa 48,7 milijuna KM ili 39,1% i vladinih institucija sa 2,5 milijuna KM ili 2% ukupne vrijednosti faktoring poslova u FBiH.

Ukupno isplaćeni predumjovi dobavljačima, promatrajući faktoring prema vrsti regresa, u segmentu privatna poduzeća i društva (prodavatelji tražbine) iznose 119,8 milijuna KM ili 98,2% od ukupno iznosa isplaćenih predumjova, od čega se iznos od 76,6 milijuna KM ili 63,9% odnosi na faktoring bez prava regresa, a iznos od 43,3 milijuna KM ili 36,1% na faktoring s pravom regresa. U segmentu javnih poduzeća isplaćeni predumjovi dobavljačima iznose 1,3 milijuna KM ili 1,1% od ukupno isplaćenih predumjova i ukupan iznos se odnosi na faktoring s pravom regresa. Preostali iznos od 821 tisuću KM ili 0,7% se odnosi na neprofitne organizacije i ostalo.

Po osnovi ugovora o faktoringu na dan 31. 12. 2020., banke su potraživale ukupno 20,2 milijuna KM, u cijelosti u domaćem faktoringu, od čega se iznos od 6,2 milijuna KM ili 31% odnosi na faktoring s pravom regresa, a 14 milijuna KM ili 69% na faktoring bez prava regresa, dok kod obrnutog (dobavljačkog) faktoringa nije bilo potraživanja. Struktura navedenog iznosa otkupljenih tražbina prema ugovorenim dospijećima je sljedeća: s ugovorenim dospijećem do 60 dana - 49,6%, od 61 do 90 dana - 13,3%, od 91 do 180 dana - 37,1%.

Ukupni prihodi pružatelja usluga faktoringa u FBiH za 2020. godinu iznose 1,2 milijuna KM (prihodi od kamata, naknada za faktoring i administrativnih naknada), što je za 43,3% manje u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. U strukturi iskazanih ukupnih prihoda, 38,7% se odnosi na faktoring s pravom regresa, a 61,3% na faktoring bez prava regresa.

4.3.3. PREPORUKE ZA FAKTORING POSLOVANJE

Factoring poslovanje se u 2020. godini odvijalo isključivo kroz obavljanje funkcije financiranja. Nije zabilježeno obavljanje obrnutog (dobavljačkog) faktoringa, inozemnog faktoringa, niti je zabilježeno obavljanje usluge osiguranja naplate i upravljanja tražbinama, kao i obavljanje poslova srodnih faktoringu, što potvrđuje da je ova djelatnost i dalje u počecima razvoja na tržištu FBiH unutar zakonodavnih i institucionalnih okvira definiranih ZoF-om i podzakonskim aktima FBA kojima se detaljnije uređuje factoring poslovanje.

S obzirom na to da je potreba za kratkoročnim financiranjem i upravljanjem novčanim tražbinama, kao i osiguranjem naplate potraživanja sve značajnije izražena u realnom sektoru, u narednom se razdoblju može očekivati da će, kao jedan od pouzdanih alata za rješavanje problema likvidnosti u FBiH, svakako biti i korištenje faktoringa kao efikasnog instrumenta za ubrzanje novčanih tokova u znatno većem volumenu nego do sada.

Kako bi se efikasnije otklanjali problemi likvidnosti, a time i opseg kratkoročnog financiranja tekućeg poslovanja malih i srednjih poduzeća podigao na višu razinu, u narednom razdoblju će biti neophodno značajnije afirmiranje faktoringa, kao instrumenta ne samo financiranja, nego i upravljanja novčanim tokovima, kako od strane pružatelja usluga, tako i od ostalih sudionika na financijskom tržištu FBiH.

FBA će u okviru propisanih nadležnosti za nadzor poslovanja društava za factoring u FBiH i banaka koje se bave poslovima faktoringa, nastaviti s planiranim aktivnostima koje će u narednom razdoblju biti usmjerene na sljedeće aspekte:

- nastavak kontinuiranog nadzora factoring poslovanja u FBiH putem izvješća i kontrolom na licu mjesta u cilju očuvanja financijske stabilnosti u FBiH;
- pružanje stručne pomoći u primjeni zakonske i podzakonske regulative za subjekte koji se bave poslovima faktoringa, kao i suradnje s drugim nadzornim i kontrolnim institucijama, te s CBBiH u pogledu strukture i kvalitete podataka koji se odnose na izloženosti po osnovi faktoringa u CRK-u;
- podršku unapređenju poslovnog ambijenta za factoring poslovanje u FBiH, izgradnji povjerenja pružatelja usluga faktoringa i dr.

U okviru nadležnosti za nadzor poslovanja društava za factoring, FBA očekuje od subjekata factoring sustava da unaprijede aktivnosti i mjere s primarnim ciljem zakonitog, stabilnog, efikasnog i transparentnog pružanja factoring usluga, a koje su usmjerena na:

- usklađenost poslovanja s propisanim regulatornim zahtjevima;
- unaprjeđenje sigurnog, stabilnog i održivog factoring poslovanja;
- unaprjeđenje sustava upravljanja rizicima, jačanje sustava unutarnjih kontrola i funkcije unutarnje revizije;
- osiguranje pouzdanosti i integriteta podataka i informacija koji se dostavljaju FBA, CBBiH i drugim nadzornim institucijama i tijelima;
- osiguranje točnosti, valjanosti i sveobuhvatnosti računovodstvenih i neračunovodstvenih evidencija, preventivno djelovanje i sprječavanje prijevara i pogrešaka;
- transparentno, razumljivo i potpuno informiranje klijenata o uslugama faktoringa koje pružaju i dr.

5. POSLOVANJE BANAKA U OBAVLJANJU PLATNOG PROMETA I SPNiFTA

5.1. POSLOVANJE BANAKA U OBAVLJANJU PLATNOG PROMETA

Ukupna vrijednost platnog prometa u bankama sa sjedištem u FBiH u 2020. godini, po osnovi transakcija UPP i DPP, iznosila je 194,8 milijardi KM (transakcije izvršene u svim valutama, protuvrijednost u KM). Opseg UPP i DPP daje se u sljedećoj tablici:

Tablica 53: Opseg UPP-a i DPP-a

R. br.	Izvršene platne transakcije	Broj transakcija		Ukupna vrijednost transakcija (000 KM)	
		Broj	Udjel %	Iznos	Udjel %
1	2	3	4	5	6
1.	DPP	2.726.343	3,4	27.157.755	13,9
2.	UPP	76.393.983	96,6	167.671.742	86,1
Ukupno		79.120.326	100	194.829.497	100

Na temelju izvješća banaka o izvršenim transakcijama DPP (naplata/priljevi i plaćanje/odljevi iz i prema inozemstvu) za razdoblje 1.1. - 31.12.2020., utvrđeno je da je u bankama u FBiH registriran sljedeći opseg DPP, razvrstano po valutama (EUR, USD, ostale valute):

Tablica 54: Opseg DPP-a

R. br.	Priljev		Odljev		Valuta
	Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	
1	2	3	4	5	6
1.	1.662.234	11.031.753	677.928	11.253.498	EUR
2.	60.343	824.975	33.933	993.327	USD
3.	190.369	880.842	101.536	2.173.360	Ostale valute
Ukupno		1.912.946	12.737.570	813.397	14.420.185

Iz strukture transakcija DPP-a vidljivo je da udjel transakcija priljeva iz inozemstva u ukupnom broju transakcija DPP iznosi 70,2%, dok se na transakcije odljeva prema inozemstvu odnosi 29,8%. Ako promatramo vrijednost transakcija DPP-a, udjel transakcija priljeva iz inozemstva iznosi 46,9%, dok se na odljeve prema inozemstvu odnosi 53,1%. Od ukupne vrijednosti izvršenih platnih transakcija DPP-a, 82,1% transakcija izvršeno je u EUR valuti.

Na temelju izvješća, koje banke sa sjedištem u FBiH dostavljaju FBA, o izvršenim platnim transakcijama obavljenim u UPP za razdoblje 1.1. - 31.12.2020., utvrđeno je da je u bankama u FBiH registriran sljedeći opseg UPP razvrstano po vrsti transakcije:

Tablica 55: Opseg UPP-a

R. br.	Vrsta transakcije	Broj transakcija		Vrijednost transakcija (000 KM)	
		Broj	Udjel %	Iznos	Udjel %
1	2	3	4	5	6
1.	Gotovinske	9.136.162	12,0	13.128.250	7,8
2.	Bezgotovinske ²⁸	67.257.821	88,0	154.543.492	92,2
Ukupno		76.393.983	100	167.671.742	100

Na temelju podataka na dan 31. 12. 2020., u Registru mjenjačkih poslova banaka evidentirana su 74 ovlaštena mjenjača koji djelatnost obavljaju na 467 mjenjačka mjesta, a koji imaju zaključen ugovor o obavljanju mjenjačkih poslova s bankama čije je sjedište u FBiH.

²⁸ Obuhvaćaju bezgotovinske unutar bankarske platne transakcije/interne naloge, međubankarske transakcije žiro kliringa i RTGS

U sljedećoj tablici daje se podatak o opsegu izvršenih mjenjačkih poslova banaka sa sjedištem u FBiH za razdoblje 1.1. - 31.12.2020., po valutama (EUR, USD, ostale valute):

Tablica 56: Izvršeni mjenjački poslovi banaka

R. br.	Otkup		Prodaja		Valuta
	Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	
1	2	3	4	5	6
1.	931.967	691.511	93.304	137.489	EUR
2.	54.009	40.639	6.178	4.141	USD
3.	167.916	107.618	22.257	10.910	Ostale valute
Ukupno	1.153.892	839.768	121.739	152.540	

Od ukupnog broja izvršenih mjenjačkih poslova banaka, na otkup se odnosi 90,5% transakcija, dok se na prodaju odnosi 9,5%, a od ukupne vrijednosti mjenjačkih poslova na otkup se odnosi 84,6%, a na prodaju 15,4%. Od ukupne vrijednosti izvršenih transakcija mjenjačnice u bankama sa sjedištem u FBiH, 83,5% transakcija otkupa i prodaje izvršeno je u EUR valuti.

U sljedećoj tablici daje se podatak o opsegu izvršenih mjenjačkih poslova ovlaštenih mjenjača, u razdoblju 1.1. - 31.12.2020. po valutama (EUR, USD, ostale valute):

Tablica 57: Izvršeni mjenjački poslovi ovlaštenih mjenjača

R. br.	Otkup		Prodaja		Valuta
	Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	
1	2	3	4	5	6
1.	1.204.959	668.577	56.578	21.287	EUR
2.	28.213	9.839	512	264	USD
3.	152.951	38.792	13.050	3.017	Ostale valute
Ukupno	1.386.123	717.208	70.140	24.568	

5.2. SPNiFTA

U 2020. godini banke su, po Izvješćima o gotovinskim transakcijama od 30 tisuća KM ili više, povezanim i sumnjivim transakcijama (Obrazac SPNiFTA, tablice A do F), koje dostavljaju FBA, izvijestile FOO o ukupno 265.055 transakcija, što je za 12,4% manje u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. Ukupna vrijednost navedenih transakcija iznosi 13 milijardi KM, što je za 12,4% manje u odnosu na isto razdoblje prethodne godine.

U istom izvještajnom razdoblju banke su izvijestile FOO o ukupno 246 sumnjivih transakcija, što je za 28,8% više u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. Ukupna vrijednost navedenih transakcija iznosi 43,8 milijuna KM, što je za 31,6% manje u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. U narednim tablicama prikazan je broj i vrijednost ukupno izviještenih transakcija i izviještenih sumnjivih transakcija.

Tablica 58: Izviještene transakcije po broju i vrijednosti - banke

R. br.	Opis	1.1. - 31.12.2019.		1.1. - 31.12.2020.		Indeks	
		Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)		
1	2	3	4	5	6	7 (5/3)	8 (6/4)
1.	Transakcije prijavljene prije izvršenja	13	4.155	125	7.967	962	192
2.	Transakcije prijavljene u roku od 3 dana	302.289	14.830.253	264.689	13.012.873	88	88
3.	Transakcije prijavljene poslije roka od 3 dana	105	13.444	241	15.389	230	114
	Ukupno	302.407	14.874.852	265.055	13.036.229	88	88

Tablica 59: Izvještene sumnjive transakcije po broju i vrijednosti - banke

R. br.	Opis	1.1. - 31.12.2019.		1.1. - 31.12.2020.		Indeks	
		Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)		
1	2	3	4	5	6	7 (5/3)	8 (6/4)
1.	Transakcije prijavljene prije izvršenja	13	4.155	4	2.987	31	72
2.	Transakcije prijavljene u roku od 3 dana	99	50.180	80	29.108	81	58
3.	Transakcije prijavljene poslije roka od 3 dana	79	9.646	162	11.679	205	121
Ukupno		191	63.981	246	43.774	129	68

U razdoblju od 1.1. do 31.12.2020. MKO su, prema Izvješćima o gotovinskim transakcijama od 30 tisuća KM ili više, povezanim i sumnjivim transakcijama (Obrazac SPNiFTA, tablice A i B), koje dostavljaju FBA, izvjestile FOO o 386 transakcija, što je za 59,5% manje u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. Ukupna vrijednost navedenih transakcija iznosi 1,5 milijuna KM, što je za 30,6% više u odnosu na isto razdoblje prethodne godine.

U sljedećoj tablici prikazan je broj i vrijednost izvještenih sumnjivih transakcija po broju i vrijednosti:

Tablica 60: Izvještene sumnjive transakcije po broju i vrijednosti – MKO

R. br.	Opis	1.1. - 31.12.2019.		1.1. - 31.12.2020.		Indeks	
		Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)		
1	2	3	4	5	6	7 (5/3)	8 (6/4)
1.	Transakcije za koje je FOO tražio podatke	1	29	0	0	0	0
2.	Transakcije za koje FOO nije tražio podatke	953	1.105	386	1.481	40	134
Ukupno		954	1.134	386	1.481	40	131

U razdoblju od 1.1. do 31.12.2020. godine leasing društva su, prema Izvješćima o gotovinskim transakcijama od 30 tisuća KM ili više, povezanim i sumnjivim transakcijama (Obrazac SPNiFTA, tablice A i B), koje dostavljaju FBA, izvjestile FOO o četiri sumnjive transakcije u vrijednosti od 133 tisuće KM. FOO nije tražio dodatne podatke u vezi s prijavljenim transakcijama.

ZAKLJUČAK

S ciljem očuvanja i jačanja stabilnosti bankovnog sustava i zaštite deponenata, te zakonitog, sigurnog i kvalitetnog poslovanja svih SBS u FBiH za čiji nadzor je nadležna FBA, kontinuirano se nadzire poslovanje SBS, izvršavajući planirane aktivnosti i poduzimajući mjere sukladno zakonskim ovlaštenjima. Navedeno podrazumijeva donošenje općih i pojedinačnih akata kojima se uređuje rad SBS, u skladu sa zakonskim propisima, bazelskim načelima i standardima za efikasnu superviziju banaka i primjenjivim uredbama i direktivama EU zasnovanim na navedenim načelima i standardima.

U 2020. godini zabilježeni su efekti prve primjene Odluke o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka, koji su usmjereni na jačanje kvalitete upravljanja rizicima i standardizaciju upravljanja kreditnim rizikom u skladu sa MSFI 9. Također, evidentni su i efekti utjecaja pandemije na poslovanje banaka.

Na temelju iskazanih osnovnih pokazatelja poslovanja bankarskog sektora FBiH sa 31. 12. 2020., može se zaključiti da je isti stabilan, što je osigurano visokom razinom likvidnosti i kapitala, te visokom pokrivenošću nekvalitetnih kredita rezervama za očekivane kreditne gubitke. Iako pod utjecajem negativnih ekonomskih efekata pandemije, u odnosu na kraj 2019. godine nastavljen je rast ključnih agregata, te je zabilježen pozitivan financijski rezultat na razini bankarskog sektora FBiH, koji je ipak značajno niži od iskazanog u istom razdoblju prethodne godine. Struktura kvalitete kreditnog portfelja se nije značajno mijenjala, a zabilježeni efekti rezultat su primjene nove regulative i donesenih privremenih mjera za ublažavanje negativnih ekonomskih posljedica pandemije. Iako se ne bilježi rast udjela nekvalitetne aktive, FBA napominje postojanje značajnih rizika koji se odnose na dijelove portfelja koji će imati manje šanse za uspješan oporavak u 2021. godini. Od ključnog je značaja kvaliteta sveukupnog sustava upravljanja u bankama, adekvatno i efikasno funkcioniranje sustava upravljanja rizicima i adekvatno kapitalno pokriće rizika u poslovanju kroz ispunjenje propisanih zahtjeva za izračun regulatornog kapitala. Daljnje mjere koje će poduzimati regulator, bit će usmjerene na efikasno upravljanje kapitalom, likvidnošću i podršku upravljanja rizicima.

Poslovanje mikrokreditnog sektora u FBiH, u odnosu na kraj prethodne godine, karakterizira rast ukupne aktive, bruto mikrokreditnog portfelja, obveza po uzetim kreditima, te ukupnog kapitala. U usporedbi s istim razdobljem prethodne godine, plasmani mikrokredita u razdoblju 1.1.-31.12.2020. zabilježili su pad. Nastavljeno je poslovanje s pozitivnim financijskim rezultatom, koji je niži od iskazanog u istom razdoblju prethodne godine.

Na razini leasing sustava u FBiH sa 31. 12. 2020. iskazano je povećanje aktive, neto potraživanja po osnovi financijskog leasinga, obveza po uzetim kreditima, dok je kapital leasing društava u odnosu na 31. 12. 2019. zabilježio pad. Broj i vrijednost novozaključenih leasing ugovora zabilježili su pad u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. U promatranom razdoblju na razini leasing sektora u FBiH iskazana je dobit u poslovanju koja je povećana u odnosu na isto razdoblje prethodne godine.

Factoring poslovanje, kao mogući instrument kratkoročnog financiranja i upravljanja novčanim tokovima, u 2020. godini se odvijalo isključivo kroz obavljanje funkcije financiranja, dok nije zabilježeno obavljanje usluge osiguranja naplate i upravljanja potraživanjima ili poslova srodnih faktoringu. Ova oblast je i dalje u počecima razvoja na tržištu FBiH, te bi se za njen brži razvoj trebala izvršiti reforma zakonskog okvira, koji je u određenim elementima ograničavajući faktor.

Daljnje mjere koje će poduzimati FBA, bit će usmjerene na efikasno upravljanje rizicima, s posebnom pažnjom na migraciju portfelja pod posebnim mjerama u više razine kreditnog rizika. Prethodnu godinu karakterizira dinamično prilagođavanje novim okolnostima poslovanja i važnosti razumijevanja podrške gospodarstvu, kao i uspostavljanju adekvatnih i dinamičnih modela financiranja. Nakon godine u kojoj su zabilježeni ekstremni scenariji rizika i poremećaji, slijedi godina opreza, preispitivanja i umjerenog oporavka.

PRAVNI OKVIR

Prilog 1- Pravni okvir za rad FBA i SBS u FBiH

I. PROPISI VEZANI ZA USTROJ FBA

1. Zakon o Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine (“Službene novine FBiH”, broj: 75/17)
2. Statut Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine (“Službene novine FBiH”, broj: 3/18)
3. Pravilnik o radu Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine (broj: U.O.-36-8/19 od 16. 9. 2019. i broj: U.O.-38-8/19 od 27. 12. 2019.)
4. Pravilnik o unutarnjem ustrojstvu Agencije za bankarstvo Federacije BiH (broj: U.O.-38-8-1/19 od 16. 9. 2019.), kao sastavni dio Pravilnika o radu
5. Pravilnik o sistematizaciji poslova Agencije za bankarstvo Federacije BiH (broj: 01-4314/19 od 15. 11. 2019. i broj: 01-2541/20 od 22. 6. 2020.).

II. PROPISI VEZANI ZA NADLEŽNOST POSLOVANJA FBA

Zakoni

1. Zakon o bankama (“Službene novine FBiH”, broj: 27/17)
2. Zakon o mikrokreditnim organizacijama (“Službene novine FBiH”, broj: 59/06)
3. Zakon o udrugama i fondacijama („Službene novine FBiH“, broj: 45/02)
4. Zakon o leasingu („Službene novine FBiH“, br. 85/08, 39/09, 65/13 i 104/16)
5. Zakon o Razvojnoj banci Federacije BiH (“Službene novine FBiH”, broj: 37/08)
6. Zakon o deviznom poslovanju (“Službene novine FBiH”, broj: 47/10)
7. Zakon o sprječavanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti (“Službeni glasnik BiH“, br. 47/14 i 46/16)
8. Zakon o zaštiti žiranata/jamaca u FBiH („Službene novine FBiH“, broj: 100/13)
9. Zakon o zaštiti korisnika finansijskih usluga (“Službene novine FBiH”, broj: 31/14)
10. Zakon o unutarnjem platnom prometu („Službene novine FBiH“, broj: 48/15 i 79/15-ispr.)
11. Zakon o faktoringu Federacije BiH („Službene novine FBiH“, br. 14/16 i 74/20)
12. Zakon o osiguranju depozita u bankama Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj: 32/20).

Odluke, upute i smjernice FBA vezano za rad i nadzor poslovanja banaka

1. Odluka o izračunavanju kapitala banke („Službene novine FBiH“, br. 81/17, 50/19, 37/20 i 81/20)
2. Odluka o velikim izloženostima banke („Službene novine FBiH“, broj: 81/17)
3. Odluka o upravljanju rizicima u banci („Službene novine FBiH“, broj: 81/17)
4. Odluka o upravljanju rizikom likvidnosti banke („Službene novine FBiH“, br. 81/17 i 37/20)
5. Odluka o objavljivanju podataka i informacija banke („Službene novine FBiH“, broj: 81/17)
6. Odluka o kontrolnim funkcijama banke („Službene novine FBiH“, broj: 81/17)
7. Odluka o vanjskoj reviziji i sadržaju revizije u banci („Službene novine FBiH“, broj: 81/17)
8. Odluka o uvjetima za izdavanje prokure u banci („Službene novine FBiH“, broj: 81/17)
9. Odluka o kupoprodaji plasmana banke („Službene novine FBiH“, br. 81/17 i 86/20)
10. Odluka o planovima oporavka banke i bankarske grupe („Službene novine FBiH“, broj: 81/17)

11. Odluka o zahtjevima za konsolidiranu bankarsku grupu („Službene novine FBiH“, broj: 81/17)
12. Odluka o upravljanju eksternalizacijom u banci („Službene novine FBiH“, broj: 81/17)
13. Odluka o izuzecima od čuvanja bankarske tajne („Službene novine FBiH“, broj: 81/17)
14. Odluka o evidenciji banke i organizacijskog dijela banke sa sjedištem u Republici Srpskoj ili Brčko Distriktu i predstavništva banke otvorene u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“, broj: 81/17)
15. Odluka o obvezi banke o obavještanju Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“, broj: 81/17)
16. Odluka o poslovanju banke sa licima u posebnom odnosu s bankom („Službene novine FBiH“, broj: 81/17)
17. Odluka o jedinstvenom načinu obračuna i iskazivanja efektivne kamatne stope na kredite i depozite („Službene novine FBiH“, broj: 81/17)
18. Odluka o uvjetima kada se banka smatra nesolventnom („Službene novine FBiH“, broj: 81/17)
19. Odluka o savjesnom postupanju članova organa banke („Službene novine FBiH“, broj: 81/17)
20. Odluka o politici i praksi naknada zaposlenicima u banci („Službene novine FBiH“, broj: 81/17)
21. Odluka o uvjetima i načinu postupanja banke, mikrokreditne organizacije i leasing društva po prigovoru klijenta („Službene novine FBiH“, broj: 81/17)
22. Odluka o upravljanju informacijskim sustavom u banci („Službene novine FBiH“, broj: 81/17)
23. Odluka o izjavi o imovinskom stanju („Službene novine FBiH“, broj: 81/17)
24. Odluka o upravljanju deviznim rizikom u banci („Službene novine FBiH“, br. 81/17 i 37/20)
25. Odluka o sustavu unutarnjih kontrola u banci („Službene novine FBiH“, broj: 81/17)
26. Odluka o uključivanju posebnih uvjeta za ugovaranje dugoročnih nenamjenskih i zamjenskih kredita fizičkim osobama u sustav upravljanja rizicima u banci („Službene novine FBiH“, broj: 81/17)
27. Odluka o uvjetima i postupku za izdavanje, odbijanje izdavanja i ukidanja dozvole za rad („Službene novine FBiH“, broj: 90/17)
28. Odluka o uvjetima i postupku za izdavanje i odbijanje izdavanja suglasnosti za izbor odnosno imenovanje članova nadzornog odbora i uprave banke i ukidanje izdanih suglasnosti („Službene novine FBiH“, broj: 90/17)
29. Odluka o uvjetima i postupku za izdavanje, odbijanje izdavanja i ukidanja drugih suglasnosti za obavljanje bankarskih aktivnosti („Službene novine FBiH“, broj: 90/17)
30. Odluka o procjeni ispunjenja uvjeta za članove nadzornog odbora i uprave banke („Službene novine FBiH“, broj: 90/17)
31. Odluka o superviziji banaka i postupcima Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“, broj: 90/17)
32. Odluka o postupku za utvrđivanje potraživanja i raspodjele aktive i pasive prilikom likvidacije banke („Službene novine FBiH“, broj: 90/17)
33. Odluka o tarifi naknada za banke („Službene novine FBiH“, br. 46/18 i 69/19)
34. Odluka o uvjetima za uključenje formiranih rezervi za kreditne gubitke u redovan temeljni kapital banke („Službene novine FBiH“, broj: 91/18)
35. Odluka o internom procesu procjene adekvatnosti kapitala i internom procesu procjene adekvatnosti likvidnosti u banci („Službene novine FBiH“, br. 16/19 i 30/20)
36. Odluka o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka („Službene novine FBiH“, br. 44/19 i 37/20)
37. Odluka o upravljanju kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi (broj: U.O.-46-02/20 od 18. 6. 2020. „Službene novine FBiH“, broj: 41/20)

38. Odluka o privremenim mjerama koje banka primjenjuje za ublažavanje negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem „COVID-19“ (U.O.-48-02/20 od 24. 8. 2020. „Službene novine FBiH“, broj: 60/20)
39. Odluka o izvješćima koje banka dostavlja Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine prema standardiziranom regulatornom izvještajnom okviru (COREP) (broj: U.O.-51-02/20 od 19. 11. 2020., „Službene novine FBiH“, broj: 86/20)
40. Odluka o izvješćima koje banka dostavlja Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine u nadzorne i statističke svrhe (broj: U.O.-51-03/20 od 19. 11. 2020., „Službene novine FBiH“, broj: 86/20)
41. Odluka o minimalnim standardima za dokumentiranje kreditnih aktivnosti banaka („Službene novine FBiH“, br. 3/03 i 23/14)
42. Kriteriji za interno rangiranje banaka od strane Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“, broj: 3/03 i 6/03-ispr.)
43. Odluka o minimalnim standardima aktivnosti banaka na sprječavanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti („Službene novine FBiH“, broj: 48/12)
44. Odluka o minimalnim standardima za obavljanje mjenjačkih poslova („Službene novine FBiH“, br. 95/13, 99/13 i 103/18)
45. Odluka o postupku kontrole obavljanja mjenjačkih poslova („Službene novine FBiH“, broj: 95/13)
46. Odluka o uvjetima za procjenu i dokumentiranje kreditne sposobnosti („Službene novine FBiH“, broj: 23/14)
47. Uputa za popunjavanje izvješća banke o regulatornom kapitalu, kreditnom, operativnom i tržišnom riziku i stopi financijske poluge (broj: 01-4914/17 od 22. 12. 2017. i broj: 01-2995/20 od 17. 7. 2020.)
48. Uputa za popunjavanje izvještajnih obrazaca za velike izloženosti (broj: 01-4915/17 od 22. 12. 2017.)
49. Uputa o načinu primjene odredbi Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banke koje se odnose na komponente LCR-a (broj: 01-4918/17 od 22. 12. 2017.)
50. Smjernice za procjenu planova oporavka (broj: 01-4919/17 od 22. 12. 2017.)
51. Uputa za izvješćivanje o upravljanju eksternalizacijom (broj: 01-4920/17 od 22. 12. 2017.)
52. Uputa za izračunavanje ponderirane nominalne i efektivne kamatne stope (broj: 01-4921/17 od 22. 12. 2017.)
53. Uputa za primjenu i izradu izvješća vjerovnika sukladno Odluci o uvjetima i načinu postupanja banke, MKO i leasing društva po prigovoru klijenta (broj: 01-4922/17 od 22. 12. 2017.)
54. Uputa za izvješćivanje o upravljanju informacijskim sustavima (broj: 01-4923/17 od 22. 12. 2017.)
55. Uputa za popunjavanje izvještajnih obrazaca za likvidnosnu pokrivenost (broj: 01-75/18 od 15. 1. 2018.)
56. Smjernice za vanjske revizore informacijskog sustava (broj: 01-262/18 od 30. 1. 2018.)
57. Uputa za popunjavanje izvješća o opsegu mjenjačkih poslova, unutarnjeg i deviznog platnog prometa (broj: 01-5343/18 od 28. 12. 2018.)
58. Smjernice za izvješćivanje Agencije za bankarstvo Bosne i Hercegovine o primjeni ICAAP-a i ILAAP-a u banci i Dodatak 1. i 2. (broj: 01-1338/19 od 16. 4. 2019. i broj: 01-2162/20 od 29. 5. 2020.)
59. Uputa za klasifikaciju i vrednovanje financijske aktive (broj: 01-2583/19 od 5. 7. 2019.)
60. Uputa za primjenu Odluke o upravljanju kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi (broj: 01-2884/20 od 10. 7. 2020.)
61. Uputa za primjenu Odluke o upravljanju deviznim rizikom banke (broj: 01-2942/20 od 13. 7. 2020.)
62. Uputa za procjenu tržišne vrijednosti kolaterala (broj: 01-3181/20 od 3. 8. 2020.)

63. Uputa za popunjavanje izvješća o posebnim mjerama odobrenim sukladno Odluci o privremenim mjerama koje banka primjenjuje za oporavak od negativnih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem COVID-19 (broj: 4003/20 od 25. 9. 2020.)
64. Uputa o načinu izvješćivanja privremenog upravnika o poslovanju banke pod privremenom upravom (broj: 06-2516/13 od 19. 7. 2013.)
65. Uputa o formi i načinu dodatnog izvješćivanja banaka pod privremenom upravom (broj: 06-2514/13 od 19. 7. 2013.)
66. Uputa o načinu izvješćivanja likvidacijskog upravnika o provođenju likvidacije u banci (broj: 06-2516/13 od 19. 7. 2013.)
67. Uputa za izradu bilance stanja banaka (br. 01-574/00 od 12. 7. 2000. i 01-2-1669/07 od 10. 10. 2007.)
68. Uputa za izradu računa dobiti i gubitka banaka (broj: 01-575/00 od 12. 7. 2000.).

Odluke i upute FBA vezano za restrukturiranje banaka

1. Odluka o procjeni mogućnosti restrukturiranja banke i bankarske grupe ("Službene novine FBiH", broj: 26/18)
2. Odluka o planovima reorganizacije poslovanja banke ("Službene novine FBiH", broj: 26/18)
3. Odluka o uvjetima i načinu vršenja neovisne procjene vrijednosti imovine i obveza banke prije i tijekom postupka restrukturiranja ("Službene novine FBiH", broj: 26/18)
4. Odluka o prodaji dionica, imovine, prava i obveza banke u restrukturiranju ("Službene novine FBiH", broj: 26/18)
5. Odluka o podacima i informacijama koje se dostavljaju Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine za potrebe izrade i ažuriranja plana restrukturiranja banke i bankarske grupe ("Službene novine FBiH", br. 44/19 i 48/19)
6. Odluka o osnivanju, uvjetima i načinu davanja suglasnosti za društva za upravljanje imovinom ("Službene novine FBiH", broj: 26/18)
7. Odluka o postupku i načinu vršenja otpisa ili konverzije instrumenata kapitala i obveza banke ("Službene novine FBiH", broj: 26/18)
8. Odluka o osnivanju banke za posebne namjene ("Službene novine FBiH", broj: 26/18)
9. Odluka o vrsti ugovora i finansijskih instrumenata na koje se primjenjuju zaštitne mjere za druge ugovorne strane ("Službene novine FBiH", broj: 26/18)
10. Odluka o minimalnim zahtjevima za kapitalom i prihvatljivim obvezama banke ("Službene novine FBiH", broj: 26/18)
11. Odluka o uvjetima i načinu provođenja nadzora i nalaganje mjera u cilju izvršenja ovlaštenja iz nadležnosti restrukturiranja banaka (broj: U.O.-47-03/20 od 29.07.2020., „Službene novine FBiH“, broj: 54/20)
12. Uputa o načinu sačinjavanja izvješća koje banka dostavlja za potrebe izrade i ažuriranja plana restrukturiranja banke (broj: 01-2560/19 od 5. 7. 2019.).

Odluke i upute FBA vezano za rad i nadzor poslovanja MKO

1. Odluka o uvjetima i postupku izdavanja i oduzimanja dozvole za rad i drugih suglasnosti mikrokreditnim organizacijama („Službene novine FBiH“, broj: 103/18)
2. Odluka o uvjetima i postupku za izdavanje dozvole za rad mikrokreditnoj fondaciji nastaloj promjenom oblika mikrokreditne organizacije („Službene novine FBiH“, br. 27/07 i 31/18)
3. Odluka o uvjetima i ostalim standardima poslovanja i ograničenjima u mikrokreditnoj organizaciji („Službene novine FBiH“, broj: 103/18)
4. Odluka o nadzoru mikrokreditnih organizacija i postupcima Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“, broj: 103/18)

5. Odluka o jedinstvenom načinu obračuna i iskazivanja efektivne kamatne stope na kredite i depozite („Službene novine FBiH“, broj: 81/17)
6. Odluka o izvješćima koje mikrokreditna organizacija dostavlja Agenciji za bankarstvo Federacije BiH i rokovima izvješćivanja („Službene novine FBiH“, broj: 87/19)
7. Odluka o visini i načinu formiranja i održavanja rezervi za pokriće kreditnih gubitaka mikrokreditnih organizacija („Službene novine FBiH“, broj: 27/07)
8. Odluka o minimalnim standardima aktivnosti mikrokreditnih organizacija na sprječavanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti („Službene novine FBiH“, broj: 48/12)
9. Odluka o minimalnim standardima za dokumentiranje kreditnih aktivnosti mikrokreditnih organizacija i procjenu kreditne sposobnosti („Službene novine FBiH“, br. 23/14 i 54/20)
10. Odluka o tarifi naknada za mikrokreditne organizacije („Službene novine FBiH“, br. 46/18, 69/19 i 86/20)
11. Odluka o uvjetima i načinu postupanja banke, mikrokreditne organizacije i leasing društva po prigovoru klijenta („Službene novine FBiH“, broj: 81/17)
12. Odluka o privremenim mjerama koje leasing društva i mikrokreditne organizacije primjenjuju za ublažavanje nepovoljnih ekonomskih posljedica uzrokovanih pojavom virusnog oboljenja COVID-19 („Službene novine FBiH“, broj: 60/20)
13. Uputa za primjenu i izradu izvješća vjerovnika sukladno Odluci o uvjetima i načinu postupanju banke, MKO i leasing društva po prigovoru klijenta (broj: 01-4922/17 od 22. 12. 2017.)
14. Uputa za izračunavanje ponderirane nominalne i efektivne kamatne stope (broj: 01-4921/17 od 22. 12. 2017.)
15. Uputa za izračunavanje prilagođenog povrata na aktivu i operativne aktivnosti (broj: 01-646/19 od 4. 3. 2019)
16. Uputa o sadržaju i načinu vođenja registra povezanih osoba u mikrokreditnim organizacijama (broj: 01-647/19 od 4. 3. 2019.)
17. Uputa za izradu izvješća mikrokreditne organizacije (broj: 01-56/20 od 15. 1. 2020.),
18. Uputa za popunjavanje izvješća o posebnim mjerama odobrenim sukladno Odluci o privremenim mjerama koje leasing društva i mikrokreditne organizacije primjenjuju za oporavak od negativnih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem COVID-19 (broj: 4004/20 od 25. 9. 2020.).

Odluke i upute FBA vezano za rad i nadzor poslovanja leasing društava

1. Odluka o uvjetima i načinu postupanja banke, mikrokreditne organizacije i leasing društva po prigovoru klijenta („Službene novine FBiH“, broj: 81/17)
2. Odluka o izdavanju poslovnih procesa leasing društva (Eksternalizacija) („Službene novine FBiH“, broj: 58/17)
3. Odluka o obliku i sadržaju izvješća koje leasing društva dostavljaju Agenciji za bankarstvo Federacije BiH i rokovima izvješćivanja („Službene novine FBiH“, br. 46/09, 48/12 i 110/12)
4. Odluka o uvjetima i postupku za izdavanje i oduzimanje dozvole za obavljanje poslova leasinga („Službene novine FBiH“, br. 46/09, 58/17 i 31/18)
5. Odluka o uvjetima i postupku za izdavanje i oduzimanje suglasnosti leasing društvu („Službene novine FBiH“, br. 46/09, 46/11 i 58/17)
6. Odluka o jedinstvenom načinu i iskazivanja efektivne kamatne stope ugovora o financijskom leasingu („Službene novine FBiH“, broj: 46/18)
7. Odluka o tarifi naknada za leasing društva („Službene novine FBiH“, br. 46/18 i 69/19)
8. Odluka o jedinstvenom načinu i metodi obračuna i iskazivanja leasing naknade po ugovoru o operativnom leasingu („Službene novine FBiH“, br. 46/09 i 48/12)

9. Odluka o minimalnoj visini i načinu formiranja, upravljanja i održavanja rezervi za gubitke i upravljanje rizicima leasing društva („Službene novine FBiH“, broj: 46/09)
10. Odluka o nadzoru leasing društva („Službene novine FBiH“, br. 46/09, 58/17, 31/18 i 37/20),
11. Odluka o minimalnim standardima aktivnosti leasing društava na sprječavanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti („Službene novine FBiH“, broj: 48/12)
12. Odluka o minimalnim standardima za dokumentiranje financiranja putem leasing ugovora i procjenu kreditne sposobnosti („Službene novine FBiH“, br. 46/14 i 37/20)
13. Odluka o privremenim mjerama koje leasing društva i mikrokreditne organizacije primjenjuju za ublažavanje nepovoljnih ekonomskih posljedica uzrokovanih pojavom virusnog oboljenja „COVID-19“ („Službene novine FBiH“, broj: 60/20)
14. Uputa za primjenu odluke o jedinstvenom načinu i metodi obračuna i iskazivanja efektivne kamatne stope za ugovor o financijskom leasingu (broj: 01-2445/10 od 11. 6. 2010.)
15. Uputa za izradu izvješća leasing društva (broj: 08-340/13 od 31. 1. 2013.)
16. Uputa za primjenu i izradu izvješća vjerovnika sukladno Odluci o uvjetima i načinu postupanju banke, MKO i leasing društva po prigovoru klijenta (broj: 01-4922/17 od 22. 12. 2017.)
17. Uputa za popunjavanje izvješća o posebnim mjerama odobrenim u skladu s Odlukom o privremenim mjerama koje leasing društva i mikrokreditne organizacije primjenjuju za oporavak od negativnih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem COVID-19 (broj: 4004/20 od 25. 9. 2020.).

Odluke i upute FBA vezano za rad i nadzor faktoring poslovanja

1. Odluka o minimalnim standardima sadržaja ugovora o faktoringu („Službene novine FBiH“, broj: 70/16)
2. Odluka o minimalnim standardima uvjeta i načina obavljanja djelatnosti društava za faktoring („Službene novine FBiH“, broj: 70/16)
3. Odluka o minimalnim standardima kriterija, pravila i dodatnih zahtjeva za kapital društava za faktoring („Službene novine FBiH“, broj: 70/16)
4. Odluka o minimalnim standardima kriterija i postupaka odlučivanja o izdavanju suglasnosti za stjecanje ili povećavanje kvalificiranog udjela u društvima za faktoring i društvima za faktoring u drugoj pravnoj osobi („Službene novine FBiH“, broj: 70/16)
5. Odluka o minimalnim standardima bližih uvjeta i načina izdavanja odobrenja za rad društava za faktoring u domaćem faktoringu („Službene novine FBiH“, broj: 70/16)
6. Odluka o minimalnim standardima uvjeta koje članovi nadzornog odbora i uprave društava za faktoring moraju ispunjavati („Službene novine FBiH“, broj: 70/16)
7. Odluka o minimalnim standardima kriterija i načina upravljanja rizicima društava za faktoring („Službene novine FBiH“, broj: 70/16)
8. Odluka o minimalnim standardima načina obavljanja poslova unutarnje revizije u društvima za faktoring („Službene novine FBiH“, broj: 70/16)
9. Odluka o minimalnim standardima strukture, sadržaja, načina i rokova dostavljanja informacija i izvješća društava za faktoring Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“, broj: 70/16, 85/16-ispr., 104/16)
10. Odluka o tarifi naknada društava za faktoring („Službene novine FBiH“, br. 46/18 i 69/19)
11. Uputa za popunjavanje financijskih i ostalih izvještaja koje su društva za faktoring obvezna sastavljati za potrebe Agencije za bankarstvo Federacije BiH (broj: 4203/16 od 24. 10. 2016.)
12. Uputa za izradu izvješća o izračunu kapitala društava za faktoring (broj: 4204/16 od 24. 10. 2016.)
13. Uputa za izradu i način dostave projekcije poslovanja društava za faktoring (broj: 1100/19 od 1. 4. 2019.).

Odluke vezano rad Ombudsmana za bankovni sustav

1. Odluka o uvjetima i načinu postupanja po zahtjevu žiranta za oslobađanje od obveze jamstva („Službene novine FBiH“, broj: 31/18)
2. Pravila postupanja ombudsmana za bankovni sustav (“Službene novine FBiH”, br. 62/14 i 93/15)
3. Odluka o minimalnim zahtjevima u pogledu sadržaja, razumljivosti i dostupnosti općih i posebnih uvjeta poslovanja davatelja financijskih usluga (“Službene novine FBiH”, broj: 62/14).

Ostali propisi:

Razvojna banka FBiH

1. Uredba o kriterijima i načinu vođenja nadzora nad poslovanjem Razvojne banke FBiH, (“Službene novine FBiH”, br. 57/08, 77/08 i 62/10),
2. Odluka o utvrđivanju visine naknada za obavljanje nadzora nad radom Razvojne banke FBiH, (“Službene novine FBiH”, broj: 65/09).

Devizno poslovanje

1. Pravilnik o postupku otvaranja i vođenja deviznih računa i deviznih štednih uloga rezidenata u banci (“Službene novine FBiH”, broj: 56/10)
2. Pravilnik o uvjetima i načinu otvaranja, vođenja i zatvaranja računa nerezidenata u banci (“Službene novine FBiH”, broj: 56/10)
3. Odluka o iznošenju strane gotovine i čekova (“Službene novine FBiH”, broj: 58/10)
4. Odluka o uvjetima i načinu obavljanja mjenjačkih poslova (“Službene novine FBiH”, br. 58/10 i 49/11)
5. Odluka o uvjetima za izdavanje odobrenja za otvaranje deviznog računa u inozemstvu (“Službene novine F BiH”, broj: 58/10)
6. Odluka o plaćanju, naplati i prijenosu u devizama i stranoj gotovini (“Službene novine FBiH”, broj: 58/10)
7. Odluka o načinu i uvjetima pod kojima rezidenti u poslovanju s nerezidentima mogu primiti naplatu ili izvršiti plaćanje u stranoj gotovini i gotovini u konvertibilnim markama (“Službene novine FBiH”, broj: 58/10)
8. Pravilnik o načinu, rokovima i obrascima izvješćivanja o kreditnim poslovima s inozemstvom (“Službene novine FBiH”, broj: 79/10)
9. Odluka o minimalnim standardima za obavljanje mjenjačkih poslova (“Službene novine FBiH”, br. 95/13 i 99/13)
10. Odluka o postupku kontrole obavljanja mjenjačkih poslova (“Službene novine FBiH”, broj: 95/13).

SPNiFTA

1. Pravilnik o provođenju Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti („Službeni glasnik BiH“, broj: 41/15).

III. OSTALI ZAKONI U FBiH RELEVANTNI ZA RAD I NADZOR POSLOVANJA SBS

1. Zakon o obveznim odnosima ("Službeni list RBiH" br. 2/92, 13/93 i 13/94, „Službene novine FBiH“, br. 29/03 i 42/11)
2. Zakon o platnim transakcijama ("Službene novine FBiH", br. 32/00 i 28/03)
3. Zakon o čeku ("Službene novine FBiH", broj: 32/00)
4. Zakon o mjenici ("Službene novine FBiH", br. 32/00 i 28/03),
5. Zakon o visini stope zatezne kamate na javne prihode ("Službene novine FBiH", br. 48/01, 52/01, 42/06, 28/13, 66/14, 86/15, 34/18 i 99/19)
6. Zakon o gospodarskim društvima ("Službene novine FBiH" broj: 81/15)
7. Zakon o finansijskoj konsolidaciji gospodarskih društava u FBiH („Službene novine FBiH“, br. 52/14, 36/18 i 54/19)
8. Zakon o preuzimanju dioničkih društava („Službene novine FBiH“, broj: 77/15)
9. Zakon o registraciji poslovnih subjekata u FBiH ("Službene novine FBiH", br. 27/05, 68/05, 43/09 i 63/14)
10. Zakon o javnim poduzećima („Službene novine FBiH“, br. 8/05, 81/08, 22/09 i 109/12)
11. Zakon o likvidacijskom postupku ("Službene novine FBiH", broj: 29/03)
12. Zakon o stečajnom postupku ("Službene novine FBiH", br. 29/03, 32/04, 42/06 i 52/18)
13. Zakon o dugu, zaduživanju i garancijama u FBiH („Službene novine FBiH“, broj: 86/07, 24/09 i 44/10)
14. Zakon o računovodstvu i reviziji u FBiH ("Službene novine FBiH", broj: 15/21)
15. Zakon o klasifikaciji djelatnosti u FBiH ("Službene novine FBiH", br. 64/07 i 80/11)
16. Zakon o klasifikaciji zanimanja u FBiH ("Službene novine FBiH", broj: 111/12)
17. Zakon o tržištu vrijednosnih papira ("Službene novine FBiH", br. 85/08, 109/12, 86/15 i 25/17)
18. Zakon o registru vrijednosnih papira ("Službene novine FBiH", br. 39/98, 36/99 i 33/04)
19. Zakon o Komisiji za vrijednosne papire ("Službene novine FBiH", br. 39/98, 36/99, 33/04 i 6/17)
20. Zakon o radu FBiH ("Službene novine FBiH", br. 26/16 i 89/18)
21. Zakon o vijeću zaposlenika ("Službene novine FBiH", broj: 38/04)
22. Zakon o zapošljavanju stranaca ("Službene novine FBiH", broj: 111/12)
23. Zakon o investicijskim fondovima ("Službene novine FBiH", broj: 85/08 i 25/17)
24. Zakon o posredovanju u privatnom osiguranju ("Službene novine FBiH", broj: 22/05, 8/10 i 30/16)
25. Zakon o Poreznoj upravi Federacije BiH ("Službene novine FBiH", br. 33/02, 28/04, 57/09, 40/10, 29/11 i 27/12, 7/13, 71/14 i 91/15)
26. Zakon o porezu na dobit ("Službene novine FBiH", br. 15/16 i 15/20)
27. Zakon o porezu na dohodak ("Službene novine FBiH", br. 10/08, 9/10, 44/11, 7/13 i 65/13)
28. Zakon o doprinosima ("Službene novine FBiH", br. 35/98, 54/00, 16/01, 37/01, 1/02, 17/06, 14/08, 91/15, 106/16, 34/18 i 99/19)
29. Zakon o naplati i djelomičnom otpisu dospjelih, a nenaplaćenih doprinosa za socijalno osiguranje ("Službene novine FBiH", br. 25/06 i 57/09)
30. Zakon o Jedinstvenom sustavu registracije kontrole i naplate doprinosa ("Službene novine FBiH", br. 42/09, 109/12 i 30/16)
31. Zakon o početnoj bilanci stanja poduzeća i banaka ("Službene novine FBiH", br. 12/98, 40/99, 47/06, 38/08 i 65/09)
32. Zakon o reviziji privatizacije državnog kapitala u gospodarskim društvima i bankama ("Službene novine FBiH", broj: 55/12)
33. Zakon o utvrđivanju i ostvarivanju potraživanja građana u postupku privatizacije ("Službene novine FBiH", br. 27/97, 8/99, 45/00, 54/00, 7/01, 32/01, 27/02, 57/03, 44/04, 79/07, 65/09, 48/11, 111/12, 86/15, 13/18 i 44/20)

34. Zakon o utvrđivanju i načinu izmirenja unutarnjih obveza FBiH ("Službene novine FBiH", br. 66/04, 49/05, 5/06, 35/06, 31/08, 32/09, 65/09 i 42/11 i 35/14)
35. Zakon o izmirenju obveza na temelju računa stare devizne štednje u FBiH ("Službene novine FBiH", br. 62/09 i 42/11, 91/13, 101/16 i 57/20)
36. Zakon o udrugama i fondacijama ("Službene novine FBiH", broj: 45/02)
37. Zakon o obrtu i srodnim djelatnostima ("Službene novine FBiH", br. 35/09 i 42/11)
38. Zakon o eksproprijaciji ("Službene novine FBiH", br. 70/07, 36/10, 25/12 i 34/16)
39. Zakon o prestanku važenja Zakona o građenju ("Službene novine FBiH", br. 55/02 i 34/07)
40. Zakon o građevinskom zemljištu u FBiH ("Službene novine FBiH", broj: 67/05)
41. Zakon o privremenoj zabrani raspolaganja državnom imovinom FBiH ("Službene novine FBiH", br. 20/05, 17/06, 62/06, 40/07, 70/07, 94/07 i 41/08)
42. Zakon o slobodi pristupa informacijama u FBiH („Službene novine FBiH“, br. 32/01 i 48/11)
43. Zakon o prekršajima FBiH ("Službene novine FBiH", broj: 63/14)
44. Zakon o notarima ("Službene novine FBiH", broj: 45/02)
45. Zakon o vještacima ("Službene novine FBiH", br. 49/05 i 38/08)
46. Zakon o agencijama i unutarnjim službama za zaštitu ljudi i imovine ("Službene novine FBiH", br. 78/08 i 67/13)
47. Zakon o zemljišnim knjigama FBiH ("Službene novine FBiH", br. 58/02, 19/03 i 54/04)
48. Zakon o stranim ulaganjima ("Službene novine FBiH", br. 61/01, 50/03 i 77/15)
49. Zakon o postupku medijacije ("Službene novine FBiH", broj: 49/07)
50. Zakon o riznici FBiH ("Službene novine FBiH", br. 26/16 i 3/20)
51. Zakon o Vladi FBiH („Službene novine FBiH“, br. 1/94, 8/95, 58/02, 19/03, 2/06 i 8/06)
52. Zakon o Federalnom tužiteljstvu FBiH ("Službene novine FBiH", br. 42/02 i 19/03)
53. Zakonu o sudovima u FBiH ("Službene novine FBiH", br. 38/05, 22/06, 63/10, 72/10-ispr., 7/13 i 52/14)
54. Zakon o izvršnom postupku ("Službene novine FBiH", br. 32/03, 52/03, 33/06, 39/06-ispr., 39/09, 74/11, 35/12 i 46/16)
55. Zakon o privremenom odlaganju od izvršenja potraživanja na temelju izvršnih odluka na teret proračuna FBiH ("Sl. novine FBiH", br. 9/04 i 30/04)
56. Zakon o upravnom postupku ("Službene novine FBiH", br. 2/98 i 48/99)
57. Zakon o upravnim sporovima ("Službene novine FBiH", broj: 9/05)
58. Zakon o parničnom postupku ("Službene novine FBiH", br. 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15)
59. Zakon o izvanparničnom postupku („Službene novine FBiH“, br. 2/98, 39/04, 73/05 i 80/14)
60. Kazneni zakon FBiH („Službene novine FBiH“, br. 36/03, 37/03, 21/04, 69/04, 18/05, 42/10 i 42/11, 59/14, 76/14, 46/16 i 75/17)
61. Zakon o kaznenom postupku FBiH ("Službene novine FBiH", br. 35/03, 37/03, 56/03, 78/04, 28/05, 55/06, 27/07, 53/07, 9/09 i 12/10, 8/13, 59/14 i 74/20)
62. Zakon o izvršenju kaznenih sankcija u FBiH ("Službene novine FBiH", br. 44/98, 42/99, 12/09 i 42/11)
63. Zakon o sukobu interesa u organima vlasti u FBiH ("Službene novine FBiH", broj: 70/08)
64. Zakon o Financijsko-informatičkoj agenciji ("Službene novine FBiH", broj: 80/11)
65. Zakon o fiskalnim sustavima ("Službene novine FBiH", broj: 81/09)
66. Zakon o privatizaciji banaka ("Službene novine FBiH", br. 12/98, 29/00, 37/01 i 33/02)
67. Zakon o arhivskoj građi Federacije BiH ("Službene novine FBiH", broj: 45/02)
68. Zakon o priznavanju javnih isprava na teritoriju FBiH ("Službene novine FBiH", broj: 4/98)
69. Zakon o štrajku ("Službene novine FBiH", broj: 14/00)
70. Zakon o federalnim upravnim pristojbama i Tarifi federalnih upravnih pristojbi ("Službene novine FBiH", br. 6/98, 8/00, 45/10, 43/13 i 98/17)
71. Zakon o unutarnjoj trgovini ("Službene novine FBiH", br. 40/10 i 79/17)
72. Zakon o stvarnim pravima („Službene novine FBiH“, br. 66/13 i 100/13)

73. Zakon o proračunima FBiH („Službene novine FBiH“, br. 102/13, 9/14-ispr. 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19 i 99/19)
74. Zakon o državljanstvu Federacije BiH („Službene novine FBiH“, broj: 34/16)
75. Zakon o dobrovoljnim mirovinskim fondovima („Službene novine FBiH“, broj: 104/16)
76. Zakon o finansijskom poslovanju („Službene novine FBiH“, broj: 48/16)
77. Zakon o plaćama i naknadama u organima vlasti Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, br. 45/10, 111/12 i 20/17)
78. Zakon o Jedinstvenom registru korisnika gotovinskih naknada na koje se ne uplaćuju doprinosi („Službene novine FBiH“, broj: 25/17)
79. Zakon o osiguranju („Službene novine FBiH“, broj: 23/17)
80. Zakon o razvojnom planiranju i upravljanju razvojem u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“, broj: 32/17)
81. Zakon o mirovinskom i invalidskom osiguranju („Službene novine FBiH“, broj: 13/18)
82. Zakon o visini stope zatezne kamate („Službene novine FBiH“, broj: 18/20)
83. Zakon o rokovima i postupanju u sudskim postupcima za vrijeme trajanja nesreće na teritoriju Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“, broj: 28/20)
84. Zakon o sudbenoj policiji u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“, broj: 77/20)
85. Zakon o zaštiti na radu („Službene novine FBiH“, broj: 79/20).

IV. OSTALI ZAKONI U BiH RELEVANTNI ZA RAD I NADZOR POSLOVANJA SBS-a

1. Zakon o Centralnoj banci BiH („Službeni glasnik BiH“, br. 1/97, 29/02, 8/03, 13/03, 14/03, 9/05, 76/06 i 32/07)
2. Zakon o zaštiti potrošača u BiH („Službeni glasnik BiH“, broj: 25/06)
3. Zakon o nadzoru nad tržištem u BiH („Službeni glasnik BiH“, br. 45/04, 44/07 i 102/09)
4. Zakon o konkurenciji („Službene glasnik BiH“, br. 48/05, 76/07 i 80/09)
5. Zakon o politici direktnih stranih ulaganja u BiH („Službeni glasnik BiH“, br. 4/98, 17/98, 13/03 i 48/10)
6. Zakon o zaštiti osobnih podataka („Službeni glasnik BiH“, br. 49/06, 76/11 i 89/11-ispr.)
7. Zakon o zaštiti tajnih podataka („Službeni glasnik BiH“, br. 54/05 i 12/09)
8. Zakon o elektronskom potpisu („Službeni glasnik BiH“, broj: 91/06)
9. Odluka o osnovama upotrebe elektronskog potpisa i pružanja usluga ovjeravanja („Službeni glasnik BiH“, broj: 21/09)
10. Zakon o klasifikaciji djelatnosti u BiH („Službeni glasnik BiH“, br. 76/06, 100/08 i 32/10)
11. Zakon o državnoj službi u institucijama BiH („Službeni glasnik BiH“, br. 12/02, 19/02, 8/03, 35/03, 4/04, 17/04, 26/04, 37/04, 48/05, 2/06, 32/07, 43/09, 8/10, 40/12 i 93/17)
12. Zakon o radu u institucijama BiH („Službeni glasnik BiH“, br. 26/04, 7/05, 48/05, 60/10, 32/13 i 93/17)
13. Zakon o zaduživanju, jamstvima i garancijama Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 52/05, 103/09 i 90/16)
14. Zakon o izmirenju obveza po osnovi računa stare devizne štednje („Službeni glasnik BiH“, br. 28/06, 76/06, 72/07, 97/11 i 100/13)
15. Zakon o računovodstvu i reviziji BiH („Službeni glasnik BiH“, broj: 42/04)
16. Zakon o utvrđivanju i načinu izmirenja unutarnjeg duga BiH („Službeni glasnik BiH“, broj: 44/04)
17. Okvirni zakon o zalozima („Službeni glasnik BiH“, br.28/04 i 54/04)
18. Zakon o porezu na dodanu vrijednost („Službeni glasnik BiH“, br. 9/05, 35/05, 100/08 i 33/17)
19. Zakon o javnim nabavama BiH („Službeni glasnik BiH“, broj: 39/14)
20. Zakon o carinskoj tarifi („Službeni glasnik BiH“, broj: 58/12)

21. Zakon o carinskim prekršajima BiH ("Službeni glasnik BiH", broj: 88/05)
22. Zakon o patentu ("Službeni glasnik BiH", broj: 53/10)
23. Zakon o slobodi pristupa informacijama u BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 28/00, 45/06, 102/09, 62/11 i 100/13)
24. Zakon o jedinstvenom matičnom broju ("Službeni glasnik BiH", br. 32/01, 63/08 i 103/11)
25. Zakon o udrugama i fondacijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 32/01, 42/03, 63/08, 76/11 i 94/16)
26. Zakon o ministarstvima i drugim organima uprave BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 5/03, 42/03, 26/04, 42/04, 45/06, 88/07, 35/09, 59/09, 103/09, 87/12, 6/13, 19/16 i 83/17)
27. Zakon o privremenoj zabrani raspolaganja državnom imovinom BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 18/05, 29/06, 85/06, 32/07, 41/07, 74/07, 99/07 i 58/08)
28. Zakon o upotrebi i zaštiti naziva BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/04, 50/08 i 76/11)
29. Zakon o Fiskalnom vijeću u BiH („Službeni glasnik BiH“, broj: 63/08)
30. Zakon o riznici institucija BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 27/00 i 50/08)
31. Zakon o uplatama na Jedinstveni račun i raspodjeli prihoda ("Službeni glasnik BiH", br. 55/04, 34/07, 49/09 i 91/17)
32. Zakon o sustavu neizravnog oporezivanja u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 44/03, 52/04, 34/07, 4/08, 49/09, 32/13 i 91/17)
33. Zakon o postupku medijacije ("Službeni glasnik BiH", broj: 37/04)
34. Zakon o prijenosu poslovanja medijacije na udruženje medijatora ("Službeni glasnik BiH", broj: 52/05)
35. Zakon o trošarinama u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 49/09, 49/14, 60/14 i 91/17)
36. Zakon o postupku prisilne naplate neizravnih poreza ("Službeni glasnik BiH", br. 89/05 i 62/11)
37. Zakon o prekršajima ("Službeni glasnik BiH", br. 41/07, 18/12, 36/14, 81/15 i 65/20)
38. Zakon o sudu BiH ("Službeni glasnik BiH", broj: 49/09-pročišćeni tekst, 74/09-ispr. i 97/09)
39. Zakon o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 35/02, 39/03, 42/03, 10/04, 25/04, 93/05, 32/07 i 48/07)
40. Zakon o Tužiteljstvu BiH ("Službeni glasnik BiH", broj: 49/09-pročišćeni tekst i 97/09)
41. Zakon o upravnom postupku ("Službeni glasnik BiH", br. 29/02, 12/04, 88/07 i 93/09, 41/13 i 53/16)
42. Zakon o upravnim sporovima BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 19/02, 88/07, 83/08 i 74/10)
43. Zakon o parničnom postupku pred Sudom BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 36/04, 84/07, 58/13 i 94/16)
44. Zakon o izvršnom postupku pred sudom BiH ("Službeni glasnik BiH", broj: 18/03)
45. Zakon o upravi ("Službeni glasnik BiH", br. 32/02, 102/09 i 72/17)
46. Zakon o privremenom odgađanju od izvršenja potraživanja po osnovi izvršnih odluka na teret zakona institucija BiH i međunarodnih obveza BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 43/03 i 43/04)
47. Kazneni zakon BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 3/03, 32/03, 37/03, 54/04, 61/04, 30/05, 53/06, 55/06, 32/07, 8/10, 47/14 i 35/18)
48. Zakon o kaznenom postupku BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 3/03, 32/03, 36/03, 26/04, 63/04, 13/05, 48/05, 46/06, 76/06, 29/07, 32/07, 53/07, 76/07, 15/08, 58/08, 12/09, 16/09, 93/09, 72/13 i 65/18)
49. Zakon o sukobu interesa u institucijama vlasti BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 13/02, 16/02, 14/03, 12/04, 63/08 i 18/12, 87/13 i 41/16)
50. Zakon o arhivskoj građi i arhivu BiH ("Službeni glasnik BiH", broj: 16/01)
51. Zakon o pružanju besplatne pravne pomoći ("Službeni glasnik BiH", broj: 83/16)
52. Zakon o zabrani diskriminacije („Službeni glasnik BiH“, br. 59/09 i 66/16)

53. Zakon o štrajku zaposlenih u institucijama BiH („Službeni glasnik BiH“, broj: 41/16)
54. Zakon o izvršenju kaznenih sankcija, pritvora i drugih mjera („Službeni glasnik BiH“, br. 22/16 - pročišćen tekst)
55. Zakon o državljanstvu BiH („Službeni glasnik BiH“, broj: 22/16 - pročišćen tekst)
56. Zakon o plaćama i naknadama u institucijama BiH („Službeni glasnik BiH“, br. 50/08, 35/09, 75/09, 32/12, 42/12, 50/12, 32/13, 87/13, 75/15, 88/15, 16/16, 94/16, 72/17, 25/18, 32/20 i 65/20)
57. Zakon o azilu („Službeni glasnik BiH“, broj: 11/16).

PRILOZI ZA BANKARSKI SEKTOR

Prilog 2 - Osnovni podaci o bankama u FBiH - 31. 12. 2020.

R. br.	Banka	Internet adresa	Broj zaposlenih	Predsjednik uprave
1.	ADDIKO BANK d.d. Sarajevo	www.addiko.ba	368	Sanela Pašić
2.	ASA BANKA d.d. Sarajevo	www.asabanka.ba	222	Samir Mustafić
3.	BOSNA BANK INTERNATIONAL d.d. Sarajevo	www.bbi.ba	454	Amer Bukvić
4.	INTESA SANPAOLO BANKA d.d. BiH Sarajevo	www.intesasanpaolobanka.ba	562	Almir Krkalić
5.	KOMERCIJALNO-INVESTICIONA BANKA d.d. Velika Kladuša	www.kib-banka.com.ba	81	Hasan Porčić
6.	NLB BANKA d.d. Sarajevo	www.nlb.ba	444	Lidija Žigić
7.	PRIVREDNA BANKA SARAJEVO d.d. Sarajevo	www.pbs.ba	177	Hamid Pršes
8.	PROCREDIT BANK d.d. Sarajevo	www.procreditbank.ba	148	Almir Salkanović
9.	RAIFFEISEN BANK d.d. BiH Sarajevo	www.raiffeisenbank.ba	1.278	Karlheinz Dohnigg
10.	SBERBANK BH d.d. Sarajevo	www.sberbank.ba	433	Jasmin Spahić
11.	SPARKASSE BANK d.d. BiH Sarajevo	www.sparkasse.ba	523	Sanel Kusturica
12.	UNICREDIT BANK d.d. Mostar	www.unicreditbank.ba	1.207	Amina Mahmutović
13.	UNION BANKA d.d. Sarajevo	www.unionbank.ba	195	Vedran Hadžiahmetović
14.	VAKUFСКА BANKA d.d. Sarajevo	www.vakuba.ba	120	Edina Vuk
15.	ZIRAATBANK BH d.d. Sarajevo	www.ziraatbank.ba	310	Yusuf Dilaver
UKUPNO			6.522	

Prilog 3 - Bilanca stanja banaka u FBiH po shemi FBA (aktivna podbilanca) - 31. 12. 2020.

- 000 KM -

R. br.	Opis	31. 12. 2019.	%	31. 12. 2020.	%	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
AKTIVA						
1.	Novčana sredstva i računi depozita kod depozitnih	7.641.570	31,6	7.414.615	30,4	97
	1.a. Gotov novac i nekamatonosni računi depozita	3.321.750	13,7	3.609.270	14,8	109
	1.b. Kamatonosni računi depozita	4.319.820	17,9	3.805.345	15,6	88
2.	Vrijednosni papiri po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak i po fer vrijednosti u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti	1.297.075	5,4	1.526.169	6,3	118
3.	Plasmani drugim bankama	149.197	0,6	275.941	1,1	185
4.	Kreditni, potraživanja po poslovima leasinga i dospjela potraživanja	15.220.759	62,8	15.254.651	62,5	100
	4.a. Krediti	14.198.216	58,6	14.544.264	59,6	102
	4.b. Potraživanja po poslovima leasinga	68.407	0,3	55.091	0,2	81
	4.c. Dospjela potraživanja po kreditima i poslovima leasinga	954.136	3,9	655.296	2,7	69
5.	Vrijednosni papiri po amortiziranom trošku	159.246	0,7	161.290	0,7	101
6.	Poslovni prostor i ostala fiksna aktiva	550.887	2,3	517.475	2,1	94
7.	Ostale nekretnine	49.797	0,2	36.000	0,1	72
8.	Investicije u zavisna i pridružena društva	15.944	0,1	15.944	0,1	100
9.	Ostala aktiva	321.220	1,3	376.169	1,5	117
10.	MINUS: Ispravke vrijednosti	1.195.128	4,9	1.181.816	4,8	99
	10.a. Ispravci vrijednosti za stavke pozicije 4. Aktive	1.120.940	4,6	1.127.176	4,6	101
	10.b. Ispravci vrijednosti pozicije Aktive osim pozicije 4. Aktive	74.188	0,3	54.640	0,2	74
11.	UKUPNA AKTIVA	24.210.567	100	24.396.438	100	101
OBVEZE						
12.	Depoziti	19.414.294	80,2	19.660.862	80,6	101
	12.a. Kamatonosni depoziti	14.181.299	58,6	13.634.083	55,9	96
	12.b. Nekamatonosni depoziti	5.232.995	21,6	6.026.779	24,7	115
13.	Uzete pozajmice - dospjele obveze	150	0,0	150	0,0	100
	13.a. Stanje dospjelih, a neisplaćenih obveza	0	0,0	0	0,0	-
	13.b. Stanje neizmirenenih-pozvanih za plaćanje izvanbilančnih obveza	150	0,0	150	0,0	100
14.	Uzete pozajmice od drugih banaka	0	0,0	0	0,0	-
15.	Obveze prema vladi	0	0,0	0	0,0	-
16.	Obveze po uzetim kreditima i ostalim pozajmicama	856.626	3,5	811.878	3,3	95
	16.a. s preostalim rokom dospijeaća do jedne godine	199.989	0,8	210.081	0,9	105
	16.b. s preostalim rokom dospijeaća preko jedne godine	656.637	2,7	601.797	2,4	92
17.	Subordinirani dugovi i subordinirane obveznice	189.055	0,8	186.358	0,8	99
18.	Ostale obveze	619.088	2,6	671.108	2,7	108
19.	UKUPNE OBVEZE	21.079.213	87,1	21.330.356	87,4	101
KAPITAL						
20.	Trajne prioritetne dionice	365	0,0	365	0,0	100
21.	Obične dionice	1.299.335	5,4	1.299.335	5,3	100
22.	Emisioni ažio	137.290	0,6	137.290	0,6	100
	22.a. na trajne prioritetne dionice	88	0,0	88	0,0	100
	22.b. na obične dionice	137.202	0,6	137.202	0,6	100
23.	Neraspodijeljena dobit i rezerve kapitala	1.393.271	5,8	1.460.150	6,0	105
24.	Tečajne razlike	0	0,0	0	0,0	-
25.	Ostali kapital	262.125	1,1	168.942	0,7	64
26.	Rezerve za kreditne gubitke formirane iz dobiti	38.968	0,2	-	-	-
27.	UKUPAN KAPITAL: (20. do 25.)	3.131.354	12,9	3.066.082	12,6	98
28.	UKUPNE OBVEZE I KAPITAL: (19. + 27.)	24.210.567	100	24.396.438	100	101
PASIVNA I NEUTRALNA PODBILANCA		712.764		703.769		99
UKUPNO		24.923.331		25.100.207		101

Prilog 4 - Pregled aktive, kredita, depozita i finansijskog rezultata banaka u FBiH - 31. 12. 2020.

- 000 KM -

R. br.	Banka	Aktiva		Kredit		Depoziti		Financijski rezultat
		Iznos	%	Iznos	%	Iznos	%	Iznos
1.	ADDIKO BANK d.d. Sarajevo	1.013.227	4,2	584.706	3,8	784.057	4,0	-13.011
2.	ASA BANKA d.d. Sarajevo	643.773	2,6	408.235	2,7	571.063	2,9	4.053
3.	BOSNA BANK INTERNATIONAL d.d. Sarajevo	1.310.702	5,4	834.348	5,5	1.037.278	5,3	5.323
4.	INTESA SANPAOLO BANKA d.d. BiH Sarajevo	2.342.099	9,6	1.656.376	10,9	1.773.456	9,0	18.245
5.	KOMERCIJALNO-INVESTICIONA BANKA d.d. Velika Kladuša	109.445	0,4	51.746	0,3	77.783	0,4	-59
6.	NLB BANKA d.d. Sarajevo	1.260.859	5,2	814.433	5,3	1.030.776	5,2	12.887
7.	PRIVREDNA BANKA SARAJEVO d.d. Sarajevo	576.110	2,4	299.346	2,0	483.801	2,5	4.768
8.	PROCREDIT BANK d.d. Sarajevo	609.045	2,5	466.384	3,1	329.238	1,7	507
9.	RAIFFEISEN BANK d.d. BiH Sarajevo	4.910.137	20,1	2.589.233	17,0	3.978.762	20,2	44.621
10.	SBERBANK BH d.d. Sarajevo	1.523.629	6,2	1.012.203	6,6	1.297.036	6,6	6.756
11.	SPARKASSE BANK d.d. BiH Sarajevo	1.708.972	7,0	1.163.653	7,6	1.418.517	7,2	12.008
12.	UNICREDIT BANK d.d. Mostar	6.123.020	25,1	4.007.474	26,3	4.996.745	25,4	74.242
13.	UNION BANKA d.d. Sarajevo	879.736	3,6	310.610	2,0	770.393	3,9	432
14.	VAKUFСКА BANKA d.d. Sarajevo	296.651	1,2	182.155	1,2	267.700	1,4	1.873
15.	ZIRAATBANK BH d.d. Sarajevo	1.089.033	4,5	873.749	5,7	844.257	4,3	1.620
UKUPNO		24.396.438	100	15.254.651	100	19.660.862	100	174.265

Prilog 5 - Sektorska struktura kredita u FBiH i ECL - 31. 12. 2020.

- 000 KM -

Opis	Razina kreditnog rizika 1	Razina kreditnog rizika 2	Razina kreditnog rizika 3	Ukupna bruto izloženost po razinama kreditnog rizika	ECL za Razina 1 kreditnog rizika	ECL za Razina 2 kreditnog rizika	ECL za Razina 3 kreditnog rizika	Ukupno ECL
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. Ukupni krediti pravne osobe (1.1. do 1.21.)	6.272.170	1.157.194	543.747	7.973.111	78.817	141.218	421.893	641.928
1.1. A Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	85.286	14.811	28.041	128.138	983	1.483	21.903	24.369
1.2. B Vadenje ruda i kamena	79.210	27.005	260	106.475	1191	3.630	249	5.070
1.3. C Prerađivačka industrija	1.349.561	326.799	184.156	1.860.516	20.790	45.995	148.947	215.732
1.4. D Proizvodnja i opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	232.941	11.947	3.467	248.355	2.556	1807	2.928	7.291
1.5. E Opskrba vodom, uklanj. otp. voda, gospodar. otpadom, te djelatnosti sanacije okoliša	27.144	5.754	654	33.552	293	417	612	1.322
1.6. F Građevinarstvo	328.662	64.232	39.998	432.892	4.737	7.316	34.008	46.061
1.7. G Trg. na veliko i malo; popravak motornih vozila i motoc.	2.201.085	336.558	183.725	2.721.368	22.751	27.553	140.934	191.238
1.8. H Prijevoz i skladištenje	210.540	64.273	19.811	294.624	2.369	5.515	15.048	22.932
1.9. I Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (hotelijerstvo i ugostiteljstvo)	118.476	104.466	30.341	253.283	6.716	15.283	18.576	40.575
1.10. J Informacije i komunikacije	126.837	9.741	15.193	151.771	1.094	998	9.745	11.837
1.11. K Financ. djelatnosti i djelatnosti osiguranja	875.942	11.725	33	887.700	5.673	618	14	6.305
1.12. L Poslovanje nekretninama	86.288	53.315	14.924	154.527	1.582	5.933	11.890	19.405
1.13. M Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	137.053	68.321	11.567	216.941	2.422	21.456	9.246	33.124
1.14. N Administrat. i pomoćne uslužne djelatnosti	23.283	11.269	2.300	36.852	389	802	2.047	3.238
1.15. O Javna uprava i obrana; obv. soc. osiguranje	272.019	4.742	0	276.761	4.055	233	0	4.288
1.16. P Obrazovanje	7.737	142	3.311	11.190	151	12	536	699
1.17. Q Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	51.533	36.312	501	88.346	611	1.859	431	2.901
1.18. R Umjetnost, zabava i rekreacija	5.467	4.454	1.274	11.195	82	227	1.201	1.510
1.19. S Ostale uslužne djelatnosti	53.105	1.325	4.191	58.621	372	81	3.578	4.031
1.20. T Djelatnosti kućanstva kao poslodavca; djelatnosti kućanstva koja proizvode različita dobra i obavljaju različite usluge za vlastite potrebe	1	0	0	1	0	0	0	0
1.21. U Djelatnosti izvanteritorijal. organizacija i tijela	0	3	0	3	0	0	0	0
2. Ukupno stanovništvo (2.1 + 2.2 + 2.3)	6.395.495	446.971	439.074	7.281.540	84.591	58.801	341.856	485.248
2.1. Opća potrošnja	5.007.140	377.112	382.691	5.766.943	74.293	51.467	298.244	424.004
2.2. Stambena izgradnja	1.314.934	55.573	49.452	1.419.959	9.314	6.176	37.655	53.145
2.3. Obavljanje djelatnosti (obrtnici)	73.421	14.286	6.931	94.638	984	1.158	5.957	8.099
3. Ukupni krediti (1. + 2.)	12.667.665	1.604.165	982.821	15.254.651	163.408	200.019	763.749	1.127.176

Prilog 6 – Račun dobiti i gubitka banaka u FBiH po shemi FBA - 31. 12. 2020.

- 000 KM -

R. br.	Opis	31.12.2019.	%	31.12.2020.	%	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
1.	PRIHODI I RASHODI PO KAMATAMA					
a)	Prihodi od kamata i slični prihodi					
1)	Kamatonosni računi depozita kod depozitnih institucija	5.478	0,5	2.773	0,3	51
2)	Plasmani drugim bankama	4.025	0,4	2.912	0,3	72
3)	Kreditni i poslovi leasinga	649.995	60,7	624.578	60,3	96
4)	Vrijednosni papiri koji se drže do dospjeća	4.203	0,4	4.130	0,4	98
5)	Vlasnički vrijednosni papiri	0	0,0	0	0,0	-
6)	Potraživanja po plaćenim izvanbilančnim obavezama	2	0,0	2	0,0	100
7)	Ostali prihodi od kamata i slični prihodi	70.029	6,5	64.413	6,2	92
8)	UKUPNI PRIHODI OD KAMATA I SLIČNI PRIHODI	733.732	68,5	698.808	67,5	95
b)	Rashodi po kamatama i slični rashodi					
1)	Depoziti	95.143	8,9	90.219	8,7	95
2)	Uzete pozajmice od drugih banaka	0	0,0	0	0,0	-
3)	Uzete pozajmice - dospjele obveze	0	0,0	0	0,0	-
4)	Obveze po uzetim kreditima i ostalim pozajmicama	9.229	0,9	8.018	0,8	87
5)	Subordinirani dugovi i subordinirane obveznice	7.499	0,7	7.303	0,7	97
6)	Ostali rashodi po kamatama i slični rashodi	18.797	1,8	24.687	2,4	131
7)	UKUPNI RASHODI PO KAMATAMA I SLIČNI RASHODI	130.668	12,2	130.227	12,6	100
c)	NETO KAMATA I SLIČNI PRIHODI	603.064	56,3	568.581	54,9	94
2.	OPERATIVNI PRIHODI					
a)	Prihodi iz poslovanja s devizama	63.284	5,9	54.201	5,2	86
b)	Naknade po kreditima	10.791	1,0	10.221	1,0	95
c)	Naknade po izvanbilančnim poslovima	22.850	2,1	23.417	2,3	102
d)	Naknade za izvršene usluge	319.265	29,8	307.585	29,7	96
e)	Prihod iz poslova trgovanja	1.305	0,1	2.354	0,2	180
f)	Ostali operativni prihodi	50.320	4,7	68.701	6,6	137
g)	UKUPNI OPERATIVNI PRIHODI a) do f)	467.815	43,7	466.478	45,1	100
	UKUPAN PRIHOD (1c + 2g)	1.070.879	100	1.035.059	100	97
3.	NEKAMATNI RASHODI					
a)	Poslovni i direktni rashodi					
1)	Trošk. ispr. vrijed. riz. aktive, rezerviranja za potenc. obveze i ost. vrijed. usklađenja	77.315	7,2	182.004	17,6	235
2)	Ostali poslovni i direktni troškovi	139.986	13,1	135.862	13,1	97
3)	UKUPNI POSLOVNI I DIREKTNI RASHODI 1) + 2)	217.301	20,3	317.866	30,7	146
b)	Operativni rashodi					
1)	Troškovi plaća i doprinosa	260.389	24,3	257.639	24,9	99
2)	Troškovi poslovnog prostora, ostale fiksne aktive i režijski	160.432	15,0	164.192	15,9	102
3)	Ostali operativni troškovi	113.943	10,6	108.112	10,4	95
4)	UKUPNI OPERATIVNI RASHODI 1) do 3)	534.764	49,9	529.943	51,2	99
c)	UKUPNI NEKAMATNI RASHODI	752.065	70,2	847.809	81,9	113
	UKUPAN RASHOD (1b7+3c)	882.733		978.036		111
4.	DOBIT PRIJE OPOREZIVANJA	320.299	29,9	205.455	19,8	64
5.	GUBITAK	1485	0,1	18.205	1,8	1226
6.	POREZI	43.795	4,1	19.311	1,9	44
7.	DOBIT PO OSNOVI POVEĆANJA ODLOŽENIH POREZNIH SREDSTAVA I SMANJENJE ODLOŽENIH POREZNIH OBVEZA	12	0,0	7.500	0,7	62500
8.	GUBITAK PO OSNOVI SMANJENJA ODLOŽENIH POREZNIH SREDSTAVA I POVEĆANJE ODLOŽENIH POREZNIH OBVEZA	1.142	0,1	1.174	0,1	103
9.	NETO-DOBIT	275.448	25,7	187.335	18,1	68
10.	NETO-GUBITAK	1.559	0,1	13.070	1,3	838
11.	FINANCIJSKI REZULTAT (9.-10.)	273.889		174.265		64

Prilog 7 - Prosječne ponderirane NKS i EKS na kredite i depozite po razdobljima

Prosječne ponderirane NKS i EKS na kredite po razdobljima

- % -

R. br.	Opis	31. 12. 2016.		31. 12. 2017.		31. 12. 2018.		31. 12. 2019.		31. 12. 2020.	
		NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	Pon. kamatne stope na kr. kredite	4,01	4,41	3,20	3,46	2,67	2,97	2,32	2,67	2,25	2,53
1.1.	Gospodarstvu	3,96	4,28	3,13	3,33	2,61	2,84	2,27	2,55	2,20	2,41
1.2.	Stanovništvu	8,07	13,91	8,32	15,36	7,53	14,66	7,48	14,02	8,35	15,27
2.	Pon. kamatne stope na dug. kredite	6,08	7,14	5,30	6,33	4,66	5,62	4,58	5,49	4,47	5,31
2.1.	Gospodarstvu	4,91	5,23	4,02	4,33	3,61	3,91	3,41	3,67	3,54	3,79
2.2.	Stanovništvu	7,10	8,79	6,31	7,89	5,55	7,06	5,38	6,74	5,45	6,88
3.	Ukupno pon. kamatne stope	4,94	5,64	4,12	4,72	3,56	4,15	3,27	3,86	3,16	3,67
3.1.	Gospodarstvu	4,22	4,54	3,36	3,59	2,88	3,13	2,53	2,81	2,54	2,76
3.2.	Stanovništvu	7,13	8,95	6,35	8,04	5,59	7,22	5,42	6,89	5,50	7,04

Prosječne ponderirane NKS i EKS na depozite po razdobljima

- % -

R. br.	Opis	31. 12. 2016.		31. 12. 2017.		31. 12. 2018.		31. 12. 2019.		31. 12. 2020.	
		NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	Pon. kamatne stope na kr. depozite	0,35	0,35	0,40	0,41	0,38	0,36	0,34	0,33	0,35	0,34
1.1.	Do tri mjeseca	0,27	0,27	0,35	0,36	0,41	0,39	0,36	0,35	0,18	0,18
1.2.	Do jedne godine	0,68	0,69	0,61	0,62	0,31	0,31	0,32	0,32	0,47	0,47
2.	Pon. kamatne stope na dug. depozite	1,78	1,80	1,37	1,39	1,15	1,16	1,24	1,19	1,04	1,05
2.1.	Do tri godine	1,59	1,62	1,22	1,24	0,99	1,01	1,12	1,05	0,89	0,89
2.2.	Preko tri godine	2,33	2,34	1,82	1,85	1,44	1,45	1,54	1,55	1,34	1,36
3.	Ukupno pon. kamatne stope na depozite	0,88	0,89	0,75	0,76	0,66	0,65	0,78	0,75	0,70	0,70

PRILOZI ZA MIKROKREDITNI SEKTOR

Prilog 8 - Osnovni podaci o MKO u FBiH - 31. 12. 2020.

R. br.	Naziv MKO	Internet adresa	Direktor	Datum izdavanja dozvole za rad	Broj zaposlenih
1.	MKD „CREDO CENTAR“ d.o.o. Mostar	-	Mirko Ljubić	12.09.2019.	8
2.	MKD "EKI" d.o.o. Sarajevo	www.eki.ba	Almir Sultanović	04.02.2008.	204
3.	MKF "EKI" Sarajevo	www.eki.ba	Esad Uzunić	20.08.2007.	133
4.	MKD „IUTECREDIT BH“ d.o.o. Sarajevo	www.iutecredit.ba	Vilma Tunjić Juzbašić	28.02.2019.	38
5.	MKF "LIDER" Sarajevo	www.lider.ba	Džavid Sejfović	04.02.2008.	70
6.	"LOK MKF" Sarajevo	www.lok.ba	Elma Čardaklija - Bašić	04.02.2008.	65
7.	MKF "MELAHA" Sarajevo	www.melaha.ba	Jakob Finci	09.10.2007.	6
8.	MKF "MI-BOSPO" Tuzla	www.mi-bospo.org	Safet Husić	09.07.2007.	192
9.	MKF "MIKRA" Sarajevo	www.mikra.ba	Sanin Čampara	19.03.2008.	155
10.	MKF "MIKRO ALDI" Gorazde	www.mikroaldi.org	Omar Softić	20.08.2007.	35
11.	"PARTNER MKF" Tuzla	www.partner.ba	Senad Sinanović	20.08.2007.	297
12.	"PRVA ISLAMSKA MKF" Sarajevo	www.mfi.ba	Edina Hadžimurtezić	10.12.2007.	8
13.	MKF "SANI" Zenica	-	Sulejman Haračić	09.10.2007.	3
14.	MKF "SUNRISE" Sarajevo	www.microsunrise.ba	Samir Bajrović	20.08.2007.	180
UKUPNO					1.394

Prilog 9 - Zbirna bilanca stanja MKF - 31. 12. 2020.

- 000 KM -

R. br.	Opis	31. 12. 2019.	%	31. 12. 2020.	%	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
AKTIVA						
1.	Novčana sredstva (1a+1b)	35.594	7,6	42.575	8,6	120
1a)	Gotov novac i nekamatonosni računi depozita	22.842	4,9	28.525	5,8	125
1b)	Kamatonosni računi depozita	12.752	2,7	14.050	2,8	110
2.	Plasmani bankama	2.150	0,5	110	0,0	5
3.	Kreditni	370.298	78,8	389.972	79,2	105
3a)	Rezerve za kreditne gubitke	2.759	0,6	4.108	0,8	149
3b)	Neto krediti (3-3a)	367.539	78,2	385.864	78,4	105
4.	Materijalna i nematerijalna imovina, neto	28.231	6,0	26.764	5,5	95
5.	Dugoročne investicije	33.061	7,0	33.061	6,7	100
6.	Ostala aktiva	3.415	0,7	3.565	0,8	104
7.	Minus: rezerv. na ost. stavke aktive, osim kredita	3	0,0	10	0,0	333
8.	UKUPNO AKTIVA	469.987	100	491.929	100	105
PASIVA						
9a)	Obveze po uzetim kratkoročnim kreditima	45.676	9,7	20.476	4,2	45
9b)	Obveze po uzetim dugoročnim kreditima	150.186	32,0	186.128	37,8	124
9c)	Obveze po dospjelim kamatama	907	0,2	899	0,2	99
10.	Ostale obveze	24.218	5,1	23.130	4,7	96
11.	UKUPNO OBVEZE	220.987	47,0	230.633	46,9	104
12.	Donirani kapital	48.076	10,2	48.076	9,8	100
13.	Temeljni kapital	3.868	0,8	3.868	0,8	100
14.	Višak prihoda nad rashodima	252.273	53,7	264.873	53,8	105
14a)	za prethodne godine	237.483		252.283		106
14b)	za tekuću godinu	14.790		12.590		85
15.	Manjak prihoda nad rashodima	55.335	11,7	55.625	11,3	101
15a)	za prethodne godine	55.236		55.251		100
15b)	za tekuću godinu	99		374		378
16.	Ostale rezerve	118	0,0	104	0,0	88
17.	UKUPNO KAPITAL	249.000	53,0	261.296	53,1	105
18.	UKUPNO PASIVA	469.987	100	491.929	100	105
IZVANBILANČNA EVIDENCIJA						
19.	Otpisani krediti	149.854		143.361		96
20.	Odobrena nepovučena kreditna sredstva od strane vjerovnika	11.649		6.373		55
21.	Komisioni poslovi	222		218		98
22.	Sudske tužbe, rješenja nadležnih organa koja su potencijalna obveza MKO, a koja još nisu evidentirana u bilančnim evidencijama i sl.	396		400		101
23.	Ostalo (sve ostale izvanbilančne stavke koje nisu obuhvaćene naprijed navedenim)	195.691		40.189		21

Prilog 10 - Zbirna bilanca stanja MKD - 31. 12. 2020.

- 000 KM -

R. br.	Opis	31. 12. 2019.	%	31. 12. 2020.	%	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
AKTIVA						
1.	Novčana sredstva (1a+1b)	13.281	8,3	12.356	7,4	93
1a)	Gotov novac i nekamatonosni računi depozita	12.781	8,0	12.106	7,3	95
1b)	Kamatonosni računi depozita	500	0,3	250	0,1	50
2.	Plasmani bankama	0	0,0	0	0,0	-
3.	Kreditni	140.707	88,2	150.918	90,9	107
3a)	Rezerve za kreditne gubitke	1.411	0,9	2.936	1,8	208
3b)	Neto krediti (3-3a)	139.296	87,3	147.982	89,1	106
4.	Materijalna i nematerijalna imovina	5.747	3,6	4.540	2,7	79
5.	Dugoročne investicije	0	0,0	0	0,0	-
6.	Ostala aktiva	1.304	0,8	1.248	0,8	96
7.	Minus: rezervir. na ost. stavke aktive, osim kredita	0	0,0	0	0,0	-
8.	UKUPNO AKTIVA	159.628	100	166.126	100	104
PASIVA						
9a)	Obveze po uzetim kratkoročnim kreditima	56.995	35,7	360	0,2	1
9b)	Obveze po uzetim dugoročnim kreditima	48.888	30,6	106.468	64,1	218
9c)	Obveze po dospjelim kamatama	914	0,6	1.092	0,6	119
10.	Ostale obveze	7.517	4,7	7.928	4,8	105
11.	UKUPNO OBVEZE	114.314	71,6	115.848	69,7	101
12.	Donirani kapital	0	0,0	0	0,0	-
13.	Temeljni kapital	31.600	19,8	33.100	19,9	105
14.	Emisioni ažio	0	0,0	0	0,0	-
15.	Neraspoređena dobit (15a+15b)	9.186	5,8	9.168	5,5	100
15a)	prethodnih godina	5.976		10.124		169
15b)	tekuće godine	3.210		-956		-30
16.	Zakonske rezerve	2.528	1,6	3.568	2,2	141
17.	Ostale rezerve	2.000	1,2	4.442	2,7	222
18.	UKUPNO KAPITAL	45.314	28,4	50.278	30,3	111
19.	UKUPNO PASIVA	159.628	100	166.126	100	104
IZVANBILANČNA EVIDENCIJA						
20.	Otpisani krediti	2.738		6.181		226
21.	Odobrena nepovučena kreditna sredstva od strane vjerovnika	38.649		12.879		33
22.	Komisioni poslovi	0		0		-
23.	Sudske tužbe, rješenja nadležnih organa koja su potencijalna obveza MKO, a koja još nisu evidentirana u bilančnim evidencijama i sl.	0		0		-
24.	Ostalo (sve ostale izvanbilančne stavke koje nisu obuhvaćene naprijed navedenim)	21.268		16.741		79

Prilog 11 - Pregled osnovnih pokazatelja MKO u FBiH - 31. 12. 2020.

- 000 KM -

R. br.	Naziv MKO	Iznos aktive	Iznos bruto portfelja	Iznos kapitala	Financijski rezultat	Plasmani
1.	MKD „CREDO CENTAR“ d.o.o. Mostar	2.551	2.479	2.104	118	3.010
2.	MKD "EKI" d.o.o. Sarajevo	156.873	140.879	47.533	3.227	96.776
3.	MKF "EKI" Sarajevo	99.989	49.001	70.633	1.602	48.377
4.	MKD „LUTECREDIT BH“ d.o.o. Sarajevo	6.702	5.965	641	-4.301	9.091
5.	MKF "LIDER" Sarajevo	25.887	22.996	11.955	323	20.395
6.	"LOK MKF" Sarajevo	8.204	6.085	3.350	60	5.298
7.	MKF "MELAHA" Sarajevo	1.117	864	415	-108	640
8.	MKF "MI-BOSPO" Tuzla	75.352	68.613	28.464	2.437	65.129
9.	MKF "MIKRA" Sarajevo	52.553	39.924	11.273	1.176	38.870
10.	MKF "MIKRO ALDI" Goražde	8.661	7.625	5.232	92	5.983
11.	"PARTNER MKF" Tuzla	162.760	144.554	97.686	5.435	107.649
12.	"PRVA ISLAMSKA MKF" Sarajevo	2.305	1.564	2.028	-165	2.076
13.	MKF "SANI" Zenica	93	98	71	-101	100
14.	MKF "SUNRISE" Sarajevo	55.008	44.506	30.189	1.451	50.730
UKUPNO		658.055	535.153	311.574	11.246	454.124

Prilog 12 - Pregled prosječnih ponderiranih NKS i EKS za MKO - 31. 12. 2020.

R. br.	Opis	MKO sa sjedištem u FBiH - razdoblje 1.1.-31.12.2020.			
		Broj zaključenih ugovora	Isplate mikro kredita (u 000 KM)	Ponderirana NKS (prosječna %)	Ponderirana EKS (prosječna %)
1	2	3		4	5
1.	Kratkoročni mikro krediti za:	47.026	63.022	20,29	30,69
1.1.	Uslužne djelatnosti	3.384	6.515	20,66	27,04
1.2.	Trgovinu	749	1.735	20,47	27,27
1.3.	Poljoprivredu	6.934	10.972	20,12	25,66
1.4.	Proizvodnju	409	914	19,37	25,36
1.5.	Stambene potrebe	3.244	5.945	20,59	25,56
1.6.	Nenamjenski - osnovne potrebe	24.650	28.078	21,05	37,74
1.7.	Ostalo	7.656	8.863	17,52	21,79
2.	Dugoročni mikro krediti za:	85.168	391.102	18,90	22,90
2.1.	Uslužne djelatnosti	14.766	73.125	18,23	20,96
2.2.	Trgovinu	2.459	12.129	17,96	20,96
2.3.	Poljoprivredu	23.343	121.828	17,68	20,38
2.4.	Proizvodnju	2.211	12.279	17,90	20,37
2.5.	Stambene potrebe	13.973	81.474	19,27	22,38
2.6.	Nenamjenski - osnovne potrebe	16.579	54.244	22,25	26,99
2.7.	Ostalo	11.837	36.023	19,06	31,71
3.	Ukupni mikro krediti	132.194	454.124	19,10	23,98

Prilog 12a - Usporedni pregled prosječnih ponderiranih NKS i EKS za MKO

- % -

Prosječne ponderirane NKS na:	1.1.-31.12.2016.	1.1.-31.12.2017.	1.1.-31.12.2018.	1.1.-31.12.2019.	1.1.-31.12.2020.
Kratkoročne mikro kredite	17,46	20,11	21,40	20,80	20,29
Dugoročne mikro kredite	20,81	20,38	19,63	19,29	18,90
Ukupne mikro kredite	20,18	20,34	19,89	19,51	19,10
Prosječne ponderirane EKS na:	1.1.-31.12.2016.	1.1.-31.12.2017.	1.1.-31.12.2018.	1.1.-31.12.2019.	1.1.-31.12.2020.
Kratkoročne mikro kredite	26,71	28,29	29,11	31,85	30,69
Dugoročne mikro kredite	24,75	24,22	23,27	23,09	22,90
Ukupne mikro kredite	25,12	24,86	24,13	24,38	23,98

Prilog 13 - Zbirni račun dobiti i gubitka MKF - 31. 12. 2020.

- 000 KM -

R. br.	Opis	Za razdoblje 1.1. - 31.12.2019.	%	Za razdoblje 1.1. - 31.12.2020.	%	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
	PRIHODI I RASHODI PO KAMATAMA					
1.	Prihodi od kamata i slični prihodi	73.976	87,0	76.228	90,4	103
2.	Rashodi po kamatama i slični rashodi	8.360	11,9	7.893	11,0	94
3.	Neto prihodi od kamata i sličnih prihoda (1. - 2.)	65.616		68.335		104
	OPERATIVNI PRIHODI I RASHODI					
4.	Operativni prihodi	8.756	10,3	7.058	8,4	81
5.	Operativni rashodi	55.846	79,4	57.042	79,1	102
	OSTALI POSLOVNI PRIHODI I RASHODI					
6.	Ostali poslovni prihodi	2.285	2,7	987	1,2	43
7.	Ostali poslovni rashodi	587	0,8	615	0,9	105
8.	Troškovi rezerviranja za kreditne i druge gubitke	3.965	5,6	5.283	7,3	133
9.	Višak/manjak prihoda nad rashodima prije oporezivanja (3.+4.-5.+6.-7.-8.)	16.259		13.440		83
10.	Porez na višak prihoda nad rashodima	1.581	2,3	1.238	1,7	78
11.	Neto višak/manjak prihoda nad rashodima (9.-10.)	14.678		12.202		83

Prilog 14 - Zbirni račun dobiti i gubitka MKD - 31. 12. 2020.

- 000 KM -

R. br.	Opis	Za razdoblje 1.1. - 31.12.2019.	%	Za razdoblje 1.1. - 31.12.2020.	%	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
	PRIHODI I RASHODI PO KAMATAMA					
1.	Prihodi od kamata i slični prihodi	26.127	99,0	26.725	98,6	102
2.	Rashodi po kamatama i slični rashodi	4.655	20,1	5.798	20,7	125
3.	Neto prihodi od kamata i sličnih prihoda (1. - 2.)	21.472		20.927		97
	OPERATIVNI PRIHODI I RASHODI					
4.	Operativni prihodi	134	0,5	206	0,8	154
5.	Operativni rashodi	15.896	68,6	16.655	59,4	105
	OSTALI POSLOVNI PRIHODI I RASHODI					
6.	Ostali poslovni prihodi	132	0,5	160	0,6	121
7.	Ostali poslovni rashodi	72	0,3	357	1,3	496
8.	Troškovi rezerviranja za kreditne i druge gubitke	1.928	8,3	4.826	17,2	250
9.	Dobit/gubitak prije oporezivanja (3.+4.-5.+6.-7.-8.)	3.842		-545		-14
10.	Porez na dobit	630	2,7	411	1,4	65
11.	Neto dobit/gubitak (9.-10.)	3.212		-956		-30

PRILOZI ZA LEASING SEKTOR

Prilog 15 - Osnovni podaci o leasing društvima u FBiH - 31. 12. 2020.

R. br.	Naziv leasing društva	Internet adresa	Direktor	Datum izdavanja dozvole za rad	Broj zaposlenih
1.	MOGO d.o.o. Sarajevo	www.mogo.ba	Marina Samuilova	01.06.2018.	15
2.	PORSCHE LEASING d.o.o. Sarajevo	www.porscheleasing.ba	Dejan Stupar	28.05.2015.	21
3.	RAIFFEISEN LEASING d.o.o. Sarajevo	www.rlbh.ba	Maja Jurčević	19.01.2010.	41
4.	SPARKASSE LEASING d.o.o. Sarajevo	www.s-leasing.ba	Elma Hošo	11.02.2010.	24
UKUPNO					101

Prilog 16 - Zbirna bilanca stanja leasing društava²⁹ - 31. 12. 2020.

- 000 KM -

R. br.	Opis	31.12.2019.	%	31.12.2020.	%	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
	AKTIVA					
1.	Novac i novčani ekvivalenti	5.530	1,7	6.548	1,9	118
2.	Plasmani bankama	13.572	4,2	12.113	3,5	89
3.	Potraživanja po finansijskom leasingu, neto (3a-3b-3c-3d)	241.078	74,5	256.770	74,7	107
3a)	Potraživanja po finansijskom leasingu, bruto	269.053	83,2	280.723	81,7	104
3b)	Rezerve za gubitke	2.665	0,8	2.126	0,6	80
3c)	Odgođeni prihodi po osnovi kamata	25.095	7,8	21.584	6,3	86
3d)	Odgođeni prihodi po osnovi naknada	215	0,1	243	0,1	113
4.	Potraživanja od supsidijarnih osoba	2	0,0	0	0,0	0
5.	Materijalna i nematerijalna imovina, neto (5a+5b-5c-5d)	50.371	15,6	55.565	16,2	110
5a)	Materijalna i nematerijalna imovina-vlastita sredstva	4.810	1,5	3.562	1,0	74
5b)	Materijalna i nematerijalna imovina -operativnog leasinga	65.083	20,1	73.103	21,3	112
5c)	Ispravak vrijednosti - vlastita sredstva	3.605	1,1	1.961	0,6	54
5d)	Ispravak vrijednosti - operativni leasing	15.917	4,9	19.139	5,5	120
6.	Dugoročne investicije	248	0,1	309	0,1	125
7.	Ostala aktiva (7a+7b+7c)	12.486	3,9	12.521	3,6	100
7a)	Zajmovi, neto (7a1-7a2)	5.331	1,6	4.982	1,4	93
7a1)	Zajmovi (dospjela potraž.+nedospjela glavnica)	5.334	1,6	4.984	1,4	93
7a2)	Rezerve za zajmove	3	0,0	2	0,0	67
7b)	Zalihe	1.474	0,5	912	0,3	62
7c)	Ostala aktiva	5.681	1,8	6.627	1,9	117
	UKUPNA AKTIVA	323.287	100	343.826	100	106
	PASIVA					
8.	Obveze po uzetim kreditima, neto (8a+8b-8c)	286.281	88,5	307.877	89,5	108
8a)	Obveze po kratkoročnim kreditima	0	0,0	1.956	0,5	-
8b)	Obveze po dugoročnim kreditima	286.526	88,6	306.085	89,0	107
8c)	Unaprijed plaćeni troškovi i naknada	245	0,1	164	0,0	67
9.	Ostale obveze	7.936	2,5	8.174	2,4	103
	UKUPNO OBVEZE	294.217	91,0	316.051	91,9	107
10.	Temeljni kapital	23.472	7,3	16.458	4,8	70
11.	Rezerve	7.950	2,4	7.060	2,1	89
12.	Akumulirana dobit/gubitak	-2.352	-0,7	4.257	1,2	-181
	UKUPNO KAPITAL	29.070	9,0	27.775	8,1	96
	UKUPNO PASIVA	323.287	100	343.826	100	106
	Otpisana potraživanja (početno stanje)	21.749		19.880		91
	Novi otpis (+)	6.471		2.115		33
	Naplata (-)	1.039		61		6
	Trajni otpis (-)	3.713		914		25
	Otpisana potraživanja (krajnje stanje)	23.468		21.020		90
	Ostala izvanbilančna evidencija	84.300		68.554		81

²⁹ Podaci o leasing sektoru za 2019. godinu korigirani su za iznos od 407 tisuća KM kod jednog leasing društva koje je, u skladu s nalogom vanjskog revizora, izvršilo izmjenu finansijskih izvještaja za 2019. godinu.

Prilog 17 - Pregled osnovnih pokazatelja leasing društava u FBiH - 31. 12. 2020.

- 000 KM -

R. br.	Naziv leasing društva	Bilančna suma	Potraživanja po finansijskom leasingu	Neto stanje sredstava danih u operativni leasing	Ukupan kapital	Financijski rezultat	Plasmani
1.	MOGO d.o.o. Sarajevo	2.828	1.920	0	899	-725	0
2.	PORSCHE LEASING d.o.o. Sarajevo	135.935	88.106	40.366	6.650	3.016	71.548
3.	RAIFFEISEN LEASING d.o.o. Sarajevo	118.905	88.489	10.004	12.478	1.028	39.719
4.	SPARKASSE LEASING d.o.o. Sarajevo	86.158	78.255	3.594	7.748	938	40.962
UKUPNO		343.826	256.770	53.964	27.775	4.257	152.229

Prilog 18 - Zbirni račun dobiti i gubitka leasing društava³⁰ - 31. 12. 2020.

- 000 KM -

R. br.	Opis	1.1.- 31.12.2019.	%	1.1.- 31.12.2020.	%	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
	Financijski prihodi i rashodi					
1.	Prihodi od kamata	13.787	42,7	12.702	35,5	92
1a)	Kamate na plasmane bankama	392	1,2	324	1,0	83
1b)	Kamate po financijskom leasingu	11.794	36,5	10.465	29,2	89
1c)	Naknade (za obradu leasing zahtjeva itd.)	852	2,7	840	2,3	99
1d)	Ostali prihodi po kamatama	749	2,3	1.073	3,0	143
2.	Rashodi po kamatama	4.406	13,1	4.274	13,5	97
2a)	Kamate na pozajmljena sredstva	4.307	12,8	4.171	13,2	97
2b)	Naknade za obradu kredita	97	0,3	101	0,3	104
2c)	Ostali rashodi po kamatama	2	0,0	2	0,0	100
3.	Neto prihodi od kamata	9.381	29,1	8.428	23,5	90
	Operativni prihodi i rashodi					
4.	Operativni prihodi	18.484	57,3	23.102	64,5	125
4a)	Naknade za izvršene usluge	2	0,0	1	0,0	50
4b)	Naknada za operativni najam	14.943	46,3	17.484	48,8	117
4c)	Prihod od prodaje leasing objekta	109	0,4	0	0,0	0
4d)	Ostali operativni prihodi	3.430	10,6	5.617	15,7	164
4d)1	Prihodi od naplaćenih otpisanih potraživanja	879	2,7	357	1,0	41
4d)2	Prihodi od opomena	27	0,1	12	0,0	44
4d)3	Ostalo	2.524	7,8	5.248	14,7	208
5.	Operativni rashodi	25.978	77,2	25.038	79,4	96
5a)	Troškovi plaća i doprinosa	5.702	16,9	4.442	14,1	78
5b)	Troškovi poslovnog prostora	9.741	29,0	11.558	36,6	119
5c)	Ostali troškovi	10.535	31,3	9.038	28,7	86
6.	Troškovi rezervi za gubitke	2.142	6,4	1.582	5,0	74
7.	Dobit prije poreza	-255		4.910		-1.925
8.	Porez na dobit	1.106	3,3	653	2,1	59
9.	Neto dobit/gubitak	-1.361		4.257		-313

³⁰ Podaci o leasing sektoru za 2019. godinu korigirani su za iznos od 407 tisuća KM kod jednog leasing društva koje je, u skladu s nalogom vanjskog revizora, izvršilo izmjenu financijskih izvještaja za 2019. godinu.

Prilog 19 - Pregled prosječnih ponderiranih NKS i EKS za ugovore o financijskom leasingu – 31. 12. 2020.

R. br.	Opis	Za razdoblje 1.1.-31.12.2020.			
		Broj ugovora	Iznos financiranja (000 KM)	Pond. NKS %	Pond. EKS %
1	2	3	4	5	6
1.	Kratkoročni leasing ugovor prema predmetu leasinga:	25	729	3,74	6,94
a.	Putnička vozila	18	255	4,15	7,67
b.	Vozila za obavljanje djelatnosti (terenska i putnička)	7	474	3,52	6,55
c.	Strojevi i oprema	0	0	0,00	0,00
d.	Nekretnine	0	0	0,00	0,00
e.	Ostalo	0	0	0,00	0,00
1.1.	Kratkoročni leasing ugovor prema korisniku leasinga:	25	729	3,74	6,94
a.	Pravne osobe	25	729	3,74	6,94
b.	Poduzetnici	0	0	0,00	0,00
c.	Fizičke osobe	0	0	0,00	0,00
2.	Dugoročni leasing ugovor prema predmetu leasinga:	2.717	131.746	3,96	7,06
a.	Putnička vozila	1.617	69.198	4,04	7,72
b.	Vozila za obavljanje djelatnosti (terenska i putnička)	943	40.538	4,01	7,15
c.	Strojevi i oprema	157	22.010	3,58	4,86
d.	Nekretnine	0	0	0,00	0,00
e.	Ostalo	0	0	0,00	0,00
2.1.	Dugoročni leasing ugovor prema korisniku leasinga:	2.717	131.746	3,96	7,07
a.	Pravne osobe	2.306	118.304	3,87	6,17
b.	Poduzetnici	123	4.048	4,74	7,46
c.	Fizičke osobe	288	9.394	4,68	18,18
	Ukupno (1+2)	2.742	132.475	3,96	7,06

Prilog 19a - Usporedni pregled prosječnih ponderiranih NKS i EKS za ugovore o financijskom leasingu

- % -

R. br.	Opis	31. 12. 2016.		31. 12. 2017.		31. 12. 2018.		31. 12. 2019.		31. 12. 2020.	
		NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	Kratkoročni leasing ugovori:	3,83	6,74	3,69	6,43	5,96	12,30	6,12	12,36	3,74	6,94
1.1.	Pravne osobe	3,73	5,71	3,63	6,02	4,12	7,34	3,26	6,27	3,74	6,94
1.2.	Poduzetnici	5,95	11,70	5,50	12,75	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.3.	Fizičke osobe	5,85	37,44	6,52	30,21	17,56	43,62	33,04	69,75	0,00	0,00
2.	Dugoročni leasing ugovori:	5,08	7,97	4,67	7,17	4,30	6,81	5,52	8,86	3,96	7,07
2.1.	Pravne osobe	5,07	7,19	4,61	6,63	4,06	5,94	4,04	6,08	3,87	6,17
2.2.	Poduzetnici	6,29	8,66	5,79	8,95	5,07	7,23	5,04	7,57	4,74	7,46
2.3.	Fizičke osobe	4,98	20,26	5,33	17,94	8,12	21,82	19,69	35,50	4,68	18,18
	Ukupno	5,06	7,95	4,66	7,17	4,31	6,85	5,52	8,88	3,96	7,06

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
AGENCIJA ZA BANKARSTVO
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

IZDAVAČ
AGENCIJA ZA BANKARSTVO
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

Zmaja od Bosne 47b
71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina
Tel. +387 33 72 14 00
Faks +387 33 66 88 11
Internet stranica: www.fba.ba
e-mail: agencija@fba.ba